ıllıll 1940

-Institut

aid ja terveid

id

tes 30 senti tü-
agasiga). Pakk
ımi-instituudile,
nimi ja aadress.

MARGENS

kursused.
etus. Masinakiri.
rõpetus.
ametnikele algus
ljak 10, uks B,
7-92.

skondadesse;

ed avaldused

Pank

omanikkude
nisjoni ülesan-

b

u: raudkappe,
masinaid, raa-
lampe, valimis-

öpäevadel kella
28, Krediitühi-

nna liikumata
krediitühisuse
ülesannetes.

AVALITSUSE
OSAKOND
akkumisel RHS

erjali
se.
mail 1940. a.
10% pakkumise
a Ettevõteteosa-
6, märgusõnaga

le õiguse vali-
ata pakutavate
jagada mitme
ildse mitte anda
a võib tutvuda
rijaama kaabli-
27.

u
M
oted
kust
GE
ükltooted
aima ja
seseadega

kikojast
lefon 428-83.
ID.

Päewaleht

Tänast lehte 10 leheküige

HINNATA KAASANDED

PILKE- JA NALJALEHT „KRATT“ JA KUNSTI ERILISA „KUNST JA KIRJANDUS“

Toimetus ja talitus: Pikk tän. 2. Kontor avatud äripäevil kl. 9—18 ja pühap. kl. 6—7 p. l. (kl. 18—19). Ärijuhatuse kõnetunnid 9—11. Aadress: „Päevaleht“ Tallinn postkast 433.

Kodukeskjaam nr. 428-83.

Peatoimetaja H. TAMMER

Üksik number

Ilmub 7 korda

TELLIMISHINNA

1 kuu postiga	1 kroon 80 senti.	1 kuu pos	
2 kuud „	3 „ 60 „	2 kuud	
3 kuud „	5 „ — „	3 kuud	

Üle kolme kuu korraga tellides iga järgneva kuu eest 1 kr. 50 s.
Välismaale 4—5 kr. kuus.

Ü le kolme järgneva

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 6 s ja teksti sees 17 senti mm veeru laiuses. kuni Kr. 3.— poole hinnaga. Kuulutuste koh Kuulutusi võetakse vastu äripäevadel kl. 9 kl. 6—7 p. l. (kl. 18—1

Tarvitamata jäänud käsikirju alal ei hoita. Nee vastav postmark on lisanda

Nr. 106 Pühapäeval, 21. aprillil 1940

4 venelast, 2 rootslast ja 2 juuti valivad

Vähemusrahvuste esindaja riiginõukogusse

Valimiste peakomitee määras kindlaks vähemusrahvuste kultuuri alalt valitava riiginõukogu liikme valimise korra. — Valimiskoosolek toimub hiljemalt 28. juunil 1940

Eile oli koos valimiste peakomitee, kes asudes vähemusrahvuste kultuuri alal valitava riiginõukogu liikme valimiste korraldamisele, otsustas riiginõukogu kujundamise seaduse § 16 rakendamiseks määrata:

Riiginõukogu liikme valimiseks valib vene vähemusrahvus neli esindajat ja rootsi ning juudi vähemusrahvus kumbki kaks esindajat.

Rootsi vähemusrahvuse esindajate valijameeste valimisest on õigustatud osa võtma rootsi vähemusrahvusse kuuluvad vallavolinikud järgmistest valdadest: Harjumaal — Naissaare ja Pakri vallast; Läänemaal — Noarootsi, Riguldi ja Vormsi vallast, ning Saaremaal — Ruhnu vallast. Valijamehi valitakse Harju maakonnas kaks, Lääne maakonnas ja Saare maakonnas üks.

Vene vähemusrahvuse valijameeste valimisest on õigustatud osa võtma vene vähemusrahvusse kuuluvad valla- ja linnavolinikud järgmistest valdadest: Tartumaal — Peipsiäärse ja Kasepää valdadest ja Kallaste ning Mustvee linnadest; Virumaal — Piiri, Narva, Raja ja Vasknarva valdadest; Petserimaal — Linnuse, Kalda, Lõuna, Petseri, Roodva, Saatse, Senno ja Vilo valdadest ning Petseri linnast. Valijamehi valitakse igas ülalloendatud maakonnas kaks.

Tõendeid

linna- või vallavolinike kuuluvuse kohta annavad välja vastavad linna- või vallavalitsused. Vastavad linna- ja vallavalitsused teatavad nende kodanike nimed ja elukohad, kellele nende poolt on ülalmainitud tõendid välja antud, vastavale maavanemale valimiste peakomitee poolt määratud tähtpäevaks. Vähemusrahvuse esindajate või vastavalt esindajate valijameeste valimiskoosoleku kutsub kokku vastav maavanem.

Tõendina selle kohta, et vähemusrahvuse kandidaat omab riigivolikogu valimistel hääleõiguse, tuleb esitada selle omavalitsuse poolt, kus vastav kodanik seisab hääleõiguslike kodanike nimekirjas, väljaantud tõendis, et vastav kodanik seisab hääleõiguslike kodanike nimekirjas.

Otsuseid tähtaegade suhtes:

Vähemusrahvusse kuuluvuse tõendamiseks tuleb vastavail valla- või linnavolinikel võtta vastavaist linna- või vallavalitsustest sellekohased tõendised hiljemalt 10. mail 1940.

Linna- ja vallavalitsustel teatada vastavale maavanemale nendest linna- või vallavolinikest, kellele on tõendid välja antud, hiljemalt 17. mail 1940.

Vähemusrahvuste esindajate valijameeste valimiseks vastavail maavanemail valimiskoosolekud kokku kutsuda hiljemalt 25. maiks 1940. Vähemusrahvuste esindajate valimiseks valimiskoosolekud kokku kutsuda hiljemalt 11. juuniks 1940.

Vähemusrahvuse kultuuri alalt valitava riiginõukogu liikme valimiseks valimiskoosolek kokku kutsuda hiljemalt 28. juuniks 1940. a.

Võitlused Briti ja Saksa wägede wahel Norras

Briti vägesid maabunud Romsdalsfjordis. Norralased püstitanud kaitseliini Namsosest Rootsi piirini
Berliini teated kõnelevad, et Põhja-Norras on nähtud ainult väikeseulatuslikke maabumisi

Saksalased ei pea Briti wägesid ohtlikuks

Kusagil Norras, 20. 4. (ETA) (Reuter) Esimene võitlus Briti ja Saksa vägede vahel toimus Namsose lähedal Grongis, mis asetseb Trondheimi — Namsose raudtee ääres, nagu üteldakse Trondheimi piirkonnast saabunud teates. Ühtlasi lisatakse, et sakslased olevat tagasi löödud. Sakslased olevat transporteeritud Grongi lennukitega. „Daily Telegraphi“ korrespondent teatab, et

Briti väed, kellede seas on ka Kanada väeosi, on maabunud Romsdalsfjordis,

mis asetseb Trondheimist edela pool. Reuteri erikorrespondent kinnitab, et Briti-Norra vägede koostöö on jatkumas aktiivselt Narvikist Trondheimi suunas. Bodö ja Namsos on mõlemad norralaste käes.

Kuuldavasti norralased olevat püstitanud liini Namsosest kuni Rootsi piirini, et tõkestada sakslaste edasitungi. Hegre kindluse juures

olevat käimas rasked võitlused

Kindlus olevat endiselt Norra garnisoni käes. Sakslaste teatel nad on vallutanud Hamari.

Reuteri korrespondent lisab, et paljudel norralastel olevat õnnestunud põgeneda Oslost suuskadel ja nad olevat teel põhja poole, et ühineda Norra jõududega. „Daily Telegraphi“ sõjaväeline korrespondent kirjutab, et ühenduses operatsioonidega Norras võib Trondheimi ümbrus ja piirkond muutuda võibolla otsustavaks ja tähtsaks.

Berliin, 20. 4. (ETA) (DNB) Inglased levitavad teateid, millede järele nad olevat maabunud mitmetes punktides Norras ning olevat astunud kontakti Norra kontrollvõimudega. Saksa poolt kinnitatakse selle kohta: Saksa õhuväe poolt pidevalt teostatud luurelendudel on mõnes kohas

Põhja-Norras nähtud väikeseulatuslikke maabumisi kõrvalistes fjordides

ja sadamates ning Saksa õhuvägi kontrollib neid punkte pidevalt. Seejuures on ilmnenud, et tõeliselt seisavad ainult Harstadi piirkonnas Briti väed, kes võivad tegevusse astuda. Teistes maabumiskohtades näitavad väikesed transportabinõud, et need jõud on arvuliselt tähtsusetud. Sedamööda tuleb esialgu vaevalt arvestada nende üksuste tõsisemat sõjalist tegevust Saksa vägede vastu.

N.-n. „ühendusseastumine“ Norra vägedejuhatusega seisab selles, et asutusi ja elanikke sunnitakse otstarbetule vastupanule.

Kuigi inglaste maabumine ei tekita mingit otsest ohtu Norra ruumides viibivatele Saksa vägedele,

siis tulenevad nende sealviibimisest ja nende tegevusest ometi tagajärjed, mida Saksa sõjavägi ei saa taluda passiivses hoiakus. Saksamaa seisab peatse sõjalise tegevuse lõpetamise ees Norras.

Jõud, mis astuvad vastu rahu tegemisele, tuleb kõrvaldada või purustada.

Inglise maabunud väeosad ei ole Norra laialipaisatud väeosadele tõeliseks abiks. Nende sealviibimise ja tegevuse tagajärjeks võib aga olla, et sakslased võtavad kõige teravamaid vastuabinõusid tarvitusele ka nendel Norra maa-aladel, kus teatatakse sellest Inglise abist, kus see ilmub nähtavale, ja mis muidu oleksid jäänud sõjast eemale.

Võitlused muutumas teravamaks

Liitlasi maandunud ka Lärdalis. Sakslaste eesmärgiks Elverum

Stokholm, 20. 4. (ETA) (Reuter) Näib, et võitlused Trondheimi piirkonnas on muutumas teravamaks. Norralased olevat suutnud seal läbi viia mobilisatsiooni ja nad olevat koondumas praegu Stenkjeri, mis asetseb Trondheimist 90 km põhja pool. Mainitud norralased on kontaktis liitlaste vägedega, kes on maa bunud Namsoses ja Moldes kui ka Lärdalis, mis on Sognefjordist umbes 120 km sisemaa poole. Edasi teatatakse, et ka Trondheimist lõuna pool on loodud kontakt norralaste ja liitlaste vahel. Lõpuks teatatakse, et sakslased moodustavat kaitseliini Trondheimi ümber.

London, 20. 4. (ETA) Reuteri sõjaväeline korrespondent kirjutab, et strateegiline seisukord Norras on muutumas nüüd selgeks. Elverum on kindral Falkenhorsti armee eesmärgiks. Raudteeühendus Elverumiga on tähtsaks punktiks raudteeühenduses Põhja-Norraga. Norralased olevat õhku lasknud sildu ja mineerinud teid.

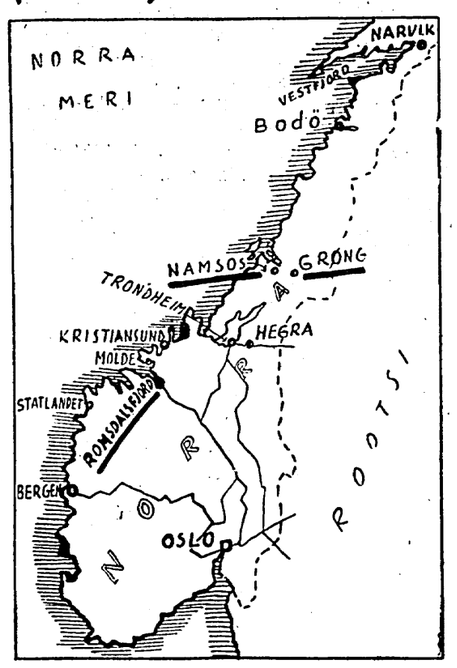

Kaart Norra sõjasündmustest

Tänased telegrammid kõnelevad esimesest võitlusest Briti ja Saksa vägede vahel Norras Grongi (v. kaart) juures. Ka olevat liitlased saatnud vägesid maale Moldes ja Romsdalsfjordis (kaardil on viimane alla kriipsutatud). Hegra juures olevat käimas ägedad võitlused.

Norra raadiojaamad hävitatud

Stokholm, 20. 4. (ETA) (Havas) Norra mobilisatsioonikäsud ja korraldused levitatakse praegu Briti ringhäälingu kaudu, sest sakslased on hävitanud tähtsamad Norra raadiojaamad.

SAKSA VÄED EDASITUNGIMAS

Desarmeeritud uusi Norra väeosi. Sakslastele saagiks langenud 180 suurtükki ja 300 kuulipildujat

Berliin, 20. 4. (ETA) (DNB) Saksa vägede ülemjuhatus teatab: Saksa vägede poolt okupeeritud Narviki, Trondheimi, Bergeni, Stavangeri ja Kristiansandi ruumidest ei ole teatada mingeist erilisist sündmusist.

Saksa väed on suutnud kavakindlalt teostada neile esitatud ülesandeid.

Uute Saksa väeüksuste ja hulgalise sõjamateriali transport on jatkunud takistamatult. 19. aprillil üks vaenlase lennuk pildus õhtul viis pommi Narviki lõunaosale, tekitamata kahju. Bergeni ruumis tegevusse rakendatud

Saksa väed okupeerisid rea seal asetsevaid saari.

Kristiansandi ruumis Hägelandi juures desarmeeriti uusi Norra väeosi. Oslo ruumis Saksa väed on üldiselt edasi tungimas vaatamata maastikulistele raskustele. Vangide ja sõjasaagi arv on pidevalt suurenemas. 18. aprillil lõpetatud arvestuse järele on saagiks saadud 180 suurtükki ja 300 kuulipildujat. Õhujõud jatkasid luuretegevust suures ulatuses. Vaatamata ebasoodsale ilmastikule rünnati vaenlase sõja- ja transportlaevu Norra lääneranniku ääres. Üks ristleja ja kaks vägedetransportlaeva said pihtamuse raskekaliibrilisest pommist. Tugevad suitsusambad laevadel ja suured õlilaigud vee peal näitasid selgesti pommide hävitavat mõju. Üks Saksa lennuk on kadunud.

Prantsuse väed maabunud Norras

Narviki juures Saksa väeosad üksteisest ära lõigatud

Pariis, 20. 4. (ETA) (Havas) Sõjaline seisukord Norras: Peamiseks tõsiasjaks viimase 24 tunni jooksul on kahtlemata Prantsuse vägede maaleminek Norras, millest teatati juba hommikul. Prantsuse hästiinformeeritud ringkonnis keeldutakse andmast lähemaid teateid operatsioonide kohta ja piirdutakse konstateerimisega, et üldine seisukord põhjas areneb äärmiselt rahuldaval viisil. Kuna liitlased läksid maale paljudes kohtades Norra läänerannikul ja astusid kohe kontakti Norra vägedega, on Narviki ümbruse mägedesse jäänud ainult kolm Saksa üksust, kes on üksteisest ära lõigatud ja määratud kiirele likvideerimisele. Lõunas ei ole Saksa okupatsioonitsoon Oslo ümber suurenenud märkimisväärselt eilse päeva kestes.

Esmaspäevasesse „Päevalehte“ võ vastu

täna, pühapäeval, kl. 6–7

Kevadhooajaks jõudsid välismaalt

karusnahkac

Buhhaara karakull mantliteks ja garn
Kanada naaritsad, priima kvaliteet,
priima kotik- ja krottnahad mantlite
nutrianahad garnit. ja mantliteks,
värvit. hallid polaarrebased garnitu
ja boadeks jne. jne.
kvaliteet-hõberebaseid boadeks ja kr

K-M. M. ABRAMSON

Lõpetati riigikogu is

Vabariigi presidendi otsus tehti teatavaks päeval kell 12

Vabariigi presidendi K. Pätsi otsusega 19. apr. s. a. lõpetatakse riigivolikogu ja riiginõukogu 1. koosseisu 6. istungjärk. Vabariigi presidendi otsuse tegid eile, laupäeval, 20. apr., teatavaks riigivolikogu esimehele O. Pukile peaminister prof. J. Uluots ja riiginõukogu esimehele M. Pungale peaministri asetäitja siseminister A. Jürima.

Vabariigi presidendi otsuse edasiand-

mise toiming l
volikogu ja ri
tides, kusjuur
riigi valitsuse
ministri asetä
riaadi direktor
viibisid veel
Maddisoo ja
Mägi. Vabar
andmisel kirju

Leegid hävitasid tal

ELANIKUD PÄÄSID PÕLEVAST MAJAST ALU TULEÕNNETUSE KAHJU 4000

Reede öösel kella 2 ajal süttis teadmata põhjusel Rapla valla Ridala külas Väljaotsa talu elumaja ja sellega ühe katuse all olev rehealune. Hooned, mis kuulusid taluperemehele Jaan Lillearule, põlesid maani maha. Tules hävinud varanduse väärtust hindab omanik 4000 kr-le.

Mis põhjusel süttis tuli, pole esialgu selgunud. J. Lillearu arvab, aga, et hooned on süüdatud kurja käe poolt. Tuld märkasid magavad majaelanikud alles siis, kui elumaja seisis juba üleni leekides — ja

suits ning lee
misruumi. K
päästmiseks e
tormas perem
jast välja ain
kandusid leegi
asetsesid põllu
malik päästa,
tuletõrjeüksus
tega. Tule le
politsei asus
juseid.

Tallinna Oleviste kogudus likvideeritud

KIRIKUKOHUS JÄTTIS KOGUDUSLIIKMETE KAEBUSE TAGAJÄRJETA

Eesti Ev. Lut. Usu Kiriku Ülemkirikukohus oma kohtuistungil arutas likvideeritud Tallinna Oleviste koguduse mõnede liikmete kaebust kiriku hooldaja otsusele koguduse likvideerimise kohta. Kirikukohus tegi asja sisulise otsuse, millega nimetatud kaebus otsustati jätta tagajärjeta.

Sellega on kõik otsused saksa koguduste likvideerimise kohta lõplikult jõusse astunud.

Ülemkirikukohus oli koos järgmises koosseisus: esimees — riigikohtunik P. Poom, liikmed — prof. dr. E. Ein, riigikohtu abiprokurör J. Vilberg, praost A. Arumäe ja praost A. Köögardal.

Riik võtab üle Jaani kiriku

LÄHEMATE ÜKSIKASJADE MÄÄRAMISEKS MOODUSTATAKSE KOMISJON

Eile viibisid peaminister prof. J. Uluotsa juures Jaani koguduse õpetajad ja juhatus, pidades läbirääkimisi Jaani kiriku riigi valdusse andmise kohta. Koguduse esindajad väitsid, et neil puudub volitus seda küsimust otsustada. Ühtlasi tegid nad peaministrile teatavaks, et kogudus on põhimõtteliselt kiriku lammutamise vastu. Teiseltpoolt mõisteti aga ka hästi praegust olukorda ja leiti, et Saksa kirikute tühjaksjäämisega on tekkinud soodus olukord küsimuse lahendamiseks.

Kolmanda pihtkonna esindajad märkisid, et nemad ongi juba otsustanud Jaani kirikust lahkuda, mispärast neil ei ole midagi selle vastu, kui nimetatud piihakoda läheb riigi valdusse.

Asja lõplikuks lahendamiseks peeti soovitavaks luua komisjon, kuhu kuuluksid Jaani koguduse esindajad ja vabariigi valitsuse ning konsistooriumi esindaja. Komisjoni ülesandeks jääks kiriku riigile üleandmise täpsema kava väljatöötamine. Kui üleandmine on juba toimunud, siis on Jaani kiriku edaspidine saatus juba riigi otsustada.

Eesti

Pühapäeva
Ülikooli
A

Liil
aasta

1. Avamine, k
lija valimir
2. Ülevaade u
test.
3. Asemikkude
4. Möödunud
oleva aasta
5. M. Sillaots
seisukorrast
misel.
6. Läbirääkim
Seltsi liik
saadeta.
Hääleõigus
sutud käesole
su võetakse
ruumis ja ä
Aia 19, Tartu

M.T

Suur-Karja
Igasuguste m
mise peale.
kvaliteediga
r

Odavai

Jalan

Töös on rahwa tulewik ja õnnistus

Aastate arv ei näita veel elu pikkust. Inimese elu mõõdetakse sellega, mis ta elu kestes on teinud ja läbi või üle elanud. Mida rohkem ta on teinud kasulikku ja mida enam ta on mõtelnud ning tunnud, seda rohkem ta on tõesti elanud. Laisk, kasutu inimene, ükskõik kui kaua tema elu ka veniks, ainult oleskleb, tema ei ela selle sõna sügavamas mõttes.

Kui tegevuseta inimesest tõesti võib väita, et ta lööb aega surnuks, siis püsivalt töötava inimese kohta võib ütelda, et ta annab ajale elu ja kõlbla tähenduse. Ta organiseerib tunde ja minuteid ning loob nendele hinge. Sellele, mis oma olult on mööduv ja kaduv, ta omistab möödumatu ja vaimse loomuse. Tööka inimese kohta võib õigusega ütelda, et tema ei ela ajas, vaid aeg elab temas. Harjumus töötada ergutab aja kokkuhoiule ja õigele, varem läbimõeldud aja kasutamisele.

Inimesed jäänuksid metslasiks, kui nad poleks kasutanud oma eelkäinud põlvede kogemusi ja töö tulemusi. Nad harisid maad ja sundisid seda inimesele toidust andma. Nad leiutasid tööriistu, avastasid teadused, tööstuse ja kaubanduse, lõid riigi, kuna meie, tänane põlv, oleme nende poolt pärandatud õnnestunud töö tulemuste pärijad. Loodus õpetab meid, et miski hea ei kao jäljetult. Täna elavad inimesed peavad igal sammul meenutama miljoneid kadunud esivanemaid, kes nende hüveks on töötanud. Tööliste oskus, mis on üles ehitanud juba ammu maapinnalt kadunud linnu, mis elavad vaid nimedena ajalooraamatuis, on säilinud meieni. Inimese iga kasulik samm jääb igaveseks pärandiks, kui mitte otse üksikule isikule, siis ometi kogu rahvale, kogu ühiskonnale.

Aineline rikkus, mida meile on jätnud esivanemad, on õieti murdosa neilt saadud tõelisest pärandist. See pärand koosneb peamiselt inimteadmisist, võimeist ja oskusist. Üks põlv õpetas järgmist, ja nõnda käsitöö, kunstid, mehaanilised vahendid ja oskus kasutada looduse poolt antud tooraineid on säilinud tänaseni. Eelmiste põlvede töö ja pingutused anti isade poolt edasi poegadele, ja need on siiani inimsoo loomulik pärandus oma järglasile.

Kuid meie ei saa seda pärandit kasutada teisiti, kui võttes osa inimkonna üldisest tööst. Kõik peavad töötama, kes kätega, kes peaga. Tööta pole elul väärtust. Ei pea kunagi unustama, et kes meie ka oleksime, kas rikkad või vaesed, et kõik, mida me sööme, millesse riietume ja milles me elame, olgu see saunahurtsik või moodne loss linnas, kõik on kogu rahva töö ühine tulemus. Ka kõige alama töölise töö aitab kaasa ühiskonna heaolule. Targad on ühe hiina keisri sõnad: „Kui mõni mees ei tee tööd või mõni naine laiskleb, siis riigis peab keegi kannatama külma või nälga."

Töö ja kunst, rakendatud ka kõige toorema aine tootlemisele, võivad neile anda haruldasi väärtusi. Töö võib olla ühel ja samal ajal koorem, nuhtlus, au ja lõbu. Temas võib väljenduda kõige suurem vaesus, ent ka sisalduda suurima kuulsuse allikas. Mis saaks inimkonnast ja kultuurist ilma tööta? Kõik suur inimeses, kunstis, kirjanduses ja teaduses saavutatakse töö hinnaga. Suurimad geeniused on olnud ikka suured töömehed, kes ei põlanud pisiasju. Nad mitte ainult ei töötanud virgemalt kui tavalised inimesed, vaid tõid oma töösse ka suuremaid võimeid ja suuremat tuld. Ükski suurteos pole improviseeritud. Ainuüksi suursuguse kannatlikkuse ja ülla tööga on teostatud suurematud teosed ja teod.

Kes viib maailma edasi, kui mitte inimesed, kes töötavad kas vajadusest või armastusest oma töö vastu. Kõik see, mida nimetame progressiks, kultuuriks, inimkonna õnnistuseks, sõltub mõistlikust tööst, alates künnist põllul kuni laeva või lennuki ehitamiseni tehases, kehakatte õmblemisest kuni kuju tahumiseni marmorpangast, mis hurmab kogu maailma.

Samuti ka kõik ülevad ja kasulikud ideed on töö, õppimise, uurimise, tähelepanekute vili. Suurimgi poeem ei saavuta surematust ilma looja raske, püsiva tööta. Ühtki suurt algatust ei viida lõpuni vaevata. Üks põlv alustab suurt asja ja järgmine jatkab seda. Nõnda olevik töötab koos tulevikuga.

Töölise all meie ei pea mõtlema ainult inimest, kes töötab oma lihaste abil. Sedaviisi võib töötada ka hobune. Eelkõige peame pidama tööliseks seda, kes töötab mõistusega, kelle kogu füüsiline süsteem on kõrgemaist inimvõimeist mõjustatud. Ühiskonnale on tähtsad ühevõrra nii maalija, kirjanik, õpetlane, seaduseandja kui ka kündja, karjane või tehasetööline. Ühed ainelisele heaolule, teised ühiskonna vaimse kultuuri loomisel.

Jõud kuulub ainult töötajaile, töötagu keegi mistahes alal. Laisklejad on alati jõuetud. Alatine tööind, igasugune tegevus, praktiline kokkupuutumine inimestega kõikidel aegadel on aidanud kaasa energia küpsemisele. Töö on kõige alus. Kõik, mis inimeses on suurt ja väärtuslikku, on saavutatud tööga.

Mitte töö, vaid laiskus on inimkonna needus. Laiskus võib süüa inimeste ja rahvaste südamed läbi nagu rooste sööb rauda. Ent kui kummaline see ka on, tegevuseta inimene pole siiski hoopis tegevuseta. Kuigi tema keha väldib tööd, on inimaju ometi nõnda loodud, et ta ei saa olla tegevuseta. Ta on nagu põld, kui ta ei kasvata nisu, siis kasvatab ta ohakaid. Ja tõesti ilmneb see laisa inimese elus selgesti. Inimsüda on nagu veskikivi, kui tema kolusse ei puistata jahvatamiseks teri, siis hõõrub ta iseenesest.

On õiglaselt öeldud, et soov omada mingit eset või seisukohta, võtmata seejuures endale vaeva selle omandamiseks, on nõrkuse või vägivalla tunnus. Iga asi ja seisukoht elus tuleb omandada selle hinna eest, mis ta maksab. See on praktilise elu esimesi saladusi. Isegi puhkust võib nautida ainult siis, kui see on tööga teenitud.

Töö on parimaks vahendiks hellitatud endaarmastuse vastu. Inimesed on arvanud, et nad võivad kõrvale hoiduda väikestest tülidest ja rahutustest, sulgedes end omaenda väikese maailma piiride taha. Ent selline on juba inimese saatus: kes jookseb mure eest, leiab hiljem, et mure ajab teda taga. Inimene, kes rahuldab vaid iseennast, leiab varem või hiljem, et ta on valinud endale julma isanda. Sest seal, kus on välja lülitatud suured ja kõrged huvid, võimutsevad varsti tühiasjad. Vaimutegevus, mida võinuks kasutada mõistlikult ja tulusalt tõelisele tegevusele ja tööle, sageli raisatakse kujuteldavatele pisimuredele, mida sünnitab tegevuseta aju, nagu soo sääski.

Alatine kasulikult suunatud tegevus on õnnistav nii kehale kui vaimule. Sellal kui laiskleja tegevusetult longib eluteed mööda ja tema loomuse parem osa magab sügavas unes, energiline inimene kujutab endast tegevuse- ja rõõmuallika kõigile, kes astuvad tema mõjuringi.

Inimese võime aimata tulevikku paneb temale kohustuse kindlustada seda tulevikku, valmistuda selle tuleviku vastu. Kuid seda suudame vaid mineviku kogemusi rakendades tänasele produktiivsele tööle. Paljud inimesed aga ei meenuta minevikku ega vaata vastu tulevikule, vaid mõtlevad ainult olevikule. Sedasama peab ütlema ka rahvaste kohta. Ent maa, kes tarvitab ära kõik mineviku pärandi, loomata ise juure uusi väärtusi, ei saa omada tulevikku.

Rahva tulevik on loova töö päralt.

Artur Sikemäe.

Talumetsanduse arendamise kawa

Igasse maakonda metsakonsulent. — Preemiaid ja toetusi talumetsade rajamiseks. — Tänavused metsapäevad külmakahjustuste kõrvaldamiseks

Eesti Metsaühingute Liidu viimasel koosolekul määrati kindlaks talumetsanduse arendamise suunad, mille kohta vastava kava on koostanud liidu esimees põllutööministri abi J. Luik. Kooskõlastades kavas esitatud põhimõtteid liidu juhatuse poolt moodustatud erikomisjoni talumetsade arendamise põhimõtetega on metsaühingute liidu juhatus talumetsanduse arendamise suunad ja abinõud nende teostamiseks fikseerinud üldjoontes järgnevalt:

Metsamajandusele tuleb kindlustada taludes vääriline koht teiste tootmisharude kõrval. Taludes tuleb jõuda niikaugele, et oma mets võimaldaks väiketalundeil (5—20 ha) katta kõik juhuslikud ning jooksvad vajadused tarbepuidu alal ja osa küttevajadust; keskmisil talundeil (20—40 ha) kogu oma puidutarviduse ja mõnel juhul ka puidu müüke ning suuremail talundeil peale omatarviduse ka puidu müüke. Talumajapidamisele on suureks toeks, kui tal metsa näol on teatud „raudvara", kust omatarviduse rahuldamise kõrval erakorraliste väljaminekute puhul, nagu kaaspärijatele pärandusosade väljamaksmine, ikaldused, tuleõnnetused, võib sissetulekuid hankida.

Metsamajapidamist taludes tuleb sääraselt arendada ja juhtida, et see annaks maksimaalset tulu. Uute alade metsamist kui ka metsade seisukorra parandamist tuleb teostada kavakindlalt, milleks tuleb intensiivselt jatkata

üksikute talundite metsamajandamiskavade koostamist.

Eelkõige tuleb eraldada talu piires metsa kasvatamiseks kohased alad, mis on peamiselt põllumajanduslike nõuandjate ülesanne, ja alles selle järele võivad metsanduse eriteadlased metsamajanduse kava koostada.

Metsakasvatajate põllumeeste omavahelise koostöö tihendamiseks tuleb organiseerida metsaühinguid ja metsaringe.

Talupidajaile metsandusliku nõuande küttesaadavamaks tegemiseks tuleks tegevusse rakendada

igasse maakonda vähemalt üks metsanduskonsulent,

kelle ülesandeks oleks metsandusliku nõuande teostamine, metsanduslike teadmiste ja oskuste levitamine ning töö organiseerimine maakondlikus ulatuses. Metsaühingu piirkonnas organiseeriks talumetsanduse arendamistööd metsaühingu juhataja — kohalik metsaülem. Metsaring palkaks metsamajanduslikkude tööde juhiks ametisse eriharidusega metsniku või kasutaks tööde juhtimisel kohalike riigimetsatcenijate kaasabi.

Talumetsanduse arendamiseks vajalikke puuseemneid ja taimi tuleb talupidajaile anda riigimetskondadest. Laiendamist vajab praegune riigimetskondade taimeaedade-puukoolide võrk.

Talumetsade järelevalve korraldamisele

ja organiseerimisele tuleb pühendada väärilist tähelepanu. Seni on iga peremees ise oma metsa valvanud, kuid peatalust kaugel asetsevate metsade juures ei ole see võimalik. Lahus metsade valvamiseks tuleb palgata vastav isik, kellele tasu maksetakse peamiselt natuuras korteri, kütte ja palgamaa näol. Ka on võimalus lahus metsade järelevalvet teostada riigimetsavahtide kaasabil.

Talumetsanduse edukaks arendamiseks on tarvilik

metsakasvatajatele põllumeestele hankida soodustusi.

Talumetsade rajamiseks tuleb talupidajaile jagada tasuta seemneid ja taimi ning kordaläinud metsakultuuride pealt maksa preemiaid ja toetusi. Tuleb luua metsamajanduse kapitali juure erilised sihtsummad nimetusega

talumetsanduse arendamise fond,

kuhu tulud laekuksid eksporditavatelt metsamaterjalidelt võetavast maksust, metsamajanduse kapitali eelarve korras fondi määratud summadest, riigieelarvega määratud summadest, annetustest, toetustest jne. Fondi ülesandeks oleks laenude ja toetuste andmine metsamajanduslike tööde teostamiseks, ergutusrahade ja preemiate maksmine ja talumetsandust edendavate organisatsioonide toetamine. Fondi loomine kindlustaks talumetsanduse arendamiseks 100.000—150.000-kroonise iga-aastase sissetuleku, mis võimaldaks tööd kavakohaselt läbi viia.

Juhatuse poolt heakskiidetud kava otsustati esitada nõukogu kaudu täiskogule kinnitamiseks.

Edasi otsustas liidu juhatus käesoleval aastal

erilist tähelepanu pöörata metsapäevade korraldamisele.

Metsapäevadel peamiseks ülesandeks olgu mööduud talve külmakahjude parandamine ja külmast rikutud puude ning põõsaste uutega asendamine. Eesti metsaühingute liidu poolt 10 aasta eest algatatud kodukaunistamise hoogtööd otsustati täie innuga jatkata.

SKANDINAAVIA RIKKUSED

Mida Daani ja Norra eksporteerisid Inglismaale

Välismaa ajakirjandus toob huvitavaid andmeid Daani, Norra ja Rootsi nende majandusalade kohta, millel praegu on eriline tähtsus Skandinaavia ruumi valitsevate välisriikide suhtes.

Daani okupeerimisega lõid sakslased muidugi kaunis suure prao Inglismaa varustamisse toiduainetega. Selle aga täitvat täielikult teised maad, eriti dominioonid, kinnitas Briti toitlus-varustusminister. Toiduainete eksport Daanist Inglismaale oli aga väga suur ja selle väärtus ulatus 33 miljonile naelsterlingile aastas.

Eelmisel aastal eksportis Daani Inglismaale:

Võid 11.910.608 nlstrl., kanamune 4.396.831 nlstrl., peekonit 15.367.735 nlstrl., otri 692.238 nlstrl. ja nahku 313.955 nlstrl. väärtuses.

Peale selle omab Daani veel suure rikkuse — see on ta kaubalaevastik, kus oli 2053 laeva 1.188.000-lise kogutonnaažiga.

Üldse oli Daanis viimaste andmete järele koduloomi järgmiselt: hobuseid 564.000, sarvloomi 3.183.000, sigu 2.845.000, kanu üle 27 miljoni, peale selle sajad tuhanded haned ja kalkunid.

See-eest oli vilja tootmine Daanis arenenud nõrgemalt. Möödunud aasta lõikuse arvud olid: nisu 367.900, rukist 251.000, otri 1.099.300, kaeru 1.024.900 tonni. Tähtsamaks väljaveokaubaks selles liigis olid odrad. Keskmine kartulisaak Daanis oli 1.325.000 tonni.

Daani jõukus väljendub ka ta väga soliidses kullatagavaras: Daani riigipangal oli kulda 12 miljoni nlstrl. väärtuses.

Norra oli Inglismaale samuti tähtsaks importmaaks.

Igal aastas importis Inglismaa Norrast keskmiselt 11 miljoni nlstrl. väärtuses. See jagunes järgmiselt: kalu 1.660.300, rauamaaki 804.260, puitu 2.018.275, ümbertöötatud rauda ja terast 806.322, paberit ja pappi 1.709.000 nlstrl. väärtuses. Üldse läks kogu Norra väljaveost lõviosa Inglismaale. Teisel kohal oli Saksamaa ja kolmandal Ühendriigid.

Norra suurimaks rikkuseks aga on ta kaubalaevastik, mis on Briti, USA ja Jaapani järele suuruselt neljas maailmas. Norral oli üldse 4.308 laeva 4.756.000-lise kogutonnaažiga. 80 protsenti sellest oli muidugi sõitudel väljaspool Norrat ega pääse nüüd enam kodusadamatesse. Võrdlemisi hästi oli Norras arenenud ka karjakasvatus. Viimase loenduse järele oli Norras 193.383 hobust, 1.398.714 karilooma, 1.778.395 lammast, 307.600 kitse ja 430.000 siga.

Norra rikkuse üheks allikaks olid ta metsad, mis katavad üle 30.000 ruutmiili ta territooriumist ning andsid toorainet Norra suurimale tööstusalale — paberitööstusele. Praeguses võitluses aga on vist tähtsamad Norra maapõuevarad — hõbe, vask, püriidid, raud, tsink j. t. metallid. Väga tähtsaks majandusalaks Norrale on kalapüük, mis tõi aastas sisse 4.640.000 nlstrl. Norra panga kullatagavara oli 22.700.000 nlstrl., mis olevat jõutud Oslost ära viia.

Rootsi on ainuke riik Skandinaavias, keda ei ole praegused sündmused haaranud ta territooriumil. Aga ta on ka

rikkaimaks Skandinaavias.

Igal aastal eksportis ta Inglismaale kaupu 25 miljoni nlstrl. väärtuses, kuna ta kogu eksport ulatus 102 miljoni naelsterlingini. Sõjaliselt tähtsaim selles ekspordis on muidugi rauamaak. Aga peale selle vedas Rootsi välja veel: vilja, metsa, kariloomi, võid, peekonit, paberit, tuletikke — kõik sõja ajal äärmiselt tähtsad kaubad. Ta riigipanga kullatagavara ulatub 74 miljonile naelsterlingile.

Relvastatud Belgia

Ei või olla kindel homses päevas

Brüssel, 20. 4. (ETA) (Reuter) Meie ei ole kindlad selles, mida toob meile homne päev. Laskem meid seepärast valmistuda mõlemaks, nii rahuks kui ka sõjaks, seletas Belgia peaminister Pierlot möödunud õhtul peetud kõnes. Puudutades Belgias tarvitusele võetud abinõusid välismaalaste vastu, Pierlot ütles, et tuhandeid välismaalasi on interneeritud, kuna jugeoleku personaali on kõvendatud. Strateegiliste keskuste juure on paigutatud valvureid.

Jatkates Pierlot ütles, et juba kaheksa kuud Belgia, kes on relvastatud, teostab muutmatult oma iseseisvat poliitikat. Juba kaua aega on Belgiat ümbritsenud hädaoht, mis tõenäoliselt võib kesta veel tükk aega. Keegi ei või ütelda, kuidas lõpeb käesolev draama Belgiale. Ent Belgia loodab ja soovib, et ta võiks endi rahus elada, ütles Pierlot.

USA ekspordib sõjamaterjali

Washington, 20. 4. (ETA) (Reuter) Ametlikest andmeist selgub, et märtsikuus USA on sõjamaterjali välja vedanud üldse 17.481.990 dollari väärtuses. Seega on käesoleva aasta esimese kolme kuu jooksul USA'st sõjamaterjali välja veetud üldse 61.041.791 dollari väärtuses. Märtsikuus Norra sai sõjamaterjalisaadetusi, peamiselt lennukeid, 1.053.621 dollari väärtuses. Hollandi-India sai märtsikuus litsentse 439.868 dollari eest. Seevastu Prantsusmaa sai märtsikuus litsentse sõjamaterjali jaoks ainult 546.145 dollari eest ja Suur-Britannia 2.224.221 dollari eest. Kanada sai märtsikuus litsentse, peamiselt lennukite jaoks, 15.765.915 dollari eest. Austraalia — 1. 647.877 dollari eest ja Uus-Meremaa 1.916.870 dollari eest. Märtsikuus Prantsusmaa sai sõjamaterjalisaadetusi 11.883.054 dollari väärtuses ja Suur-Britannia 594.958 dollari väärtuses.

Moskva õiendab kuuldusi

Moskva, 20. 4. (ETA) (TASS) Inglise ajaleht „News Chronicle" ja Havas on levitanud teadet, et N. Liidu ja Rumeenia vahel peetavat läbirääkimisi Prantsuse Rumeenia suursaadiku osavõtul ja et olevat saavutatud kokkulepe N. Liidu ja Rumeenia väeosade tagasitõmbamiseks piirilt 10 kilomeetri võrra. TASS'i on volitatud seletama, et see teade on täiesti aluseta.

Teiselt poolt välismaa ajakirjandus on levitanud kuuldusi eelseisvate poliitiliste läbirääkimiste kohta Jugoslaavia delegatsiooniga, kes lähemal ajal saabub Moskvasse. Mainitud poliitiliste läbirääkimiste eesmärgiks olevat kõvendada Jugoslaavia positsiooni tema naabrite suhtes. TASS'i on volitatud seletama, et ka see teade on leiutatud. Tegelikult Jugoslaavia majandusdelegatsioon saabub Moskvasse, et pidada läbirääkimisi N. Liidu majandusorganitega kaubanduslike suhete jaluleseadmise üle mõlema maa vahel.

Ühenduses Jaapani Moskva suursaadiku Togo vastuvõtuga N. Liidu väliskaubanduse väliskomissari Mikojani poolt, kusjuures puudutati kaubanduslikke küsimusi N. Liidu ja Jaapani vahel, Jaapani ajakirjandus on levitanud kuuldusi, et N. Liit otsivat iga hinna eest kokkulepet Jaapaniga, et saada endale vabad käed Kagu-Euroopas, kui ka Euroopas üldiselt. TASS'i on volitatud seletama, et need kuuldused ei vasta mingil viisil tõele, kuna selsukorra tagajärjel Kaug-Idas on just Jaapanlased need, kes vajaksid kokkulepet N. Liiduga, mitte aga vastupidiselt.

ELMAR ÕUN

Kaks võimalust

„Päevalehe" romaanivõistlusel auhinnatud seiklusromaan

1

1.

Weel ei olnud sügis käes, kuid sellest hoolimata piserdas juba peagu iga päew sügist, peenepiisalist wihma. Ka sel päewal oli ilm sombane ja hall. Selctamatu roidumus puges liikmeisse ja juba hommikul tõustes oli kogu kehas pisike wäsimus.

Ka sel päewal polnud noorel kriminaalassistendil Mart Rehesool õiget töötamise isu. Ta oli küll aegsasti komissariaati tulnud, et temale uurida usaldatud kuritööde akte läbi waadata, kuid aeg oli niisama istudes ja mõteldes möödunud ning aktid seisid puutumatutena laual nii, nagu ta need sinna oli wisanud. Praegugi suitsetas ta paberossi, waatas aknast wälja, selleks akna laual istudes, ja mõtles: olnud suwepuhkusele. Sellegi oli enneaegselt sadama hakanud wihm ära rikkunud, nii et tööle tagasi tulles tal oli tundmus, nagu poleks tal seda üldse olnudki.

— Imelik suwi! — imestas ta, niisugust polnud tema meelest weel olnud. Juba augusti alul hakkas sügiswihma sadama! Ta upitas enda awatud aknast pisut enam wälja. Wihma tibas näole, kuid Mart Rehesoo ei tõmmanud pead tagasi. Huwitunult, kuid sealjuures ometigi pisut hajameelselt jälgis ta üksikuid mööda tänawat edasi ruttawaid inimesi. Tekkis küsimus, kas wõiks nende kõnnakust ära tunda, kes on roimar ja kes mitte. Üldse huwitasid teda seesugused probleemid palju ja ta tihti tegeles nendega rohkem kui seda waja olnuks, kuigi ta seal mingeid tulemusi polnud saawutanud.

Sel momendil ta ei saanud kaua selle probleemi üle mõtelda. Ta kuulis tuttawat autosignaali ja siis kohe selle järele peatus pikk tumesinine auto komissariaadi ukse ees.

Kähku tõmbus Rehesoo tagasi. Ta ei tahtnud, et autoga tööle saabunud komissar näeks teda töötamise asemel niisama aknast mulitsale waatamas. Ta oli noor ja karjääri tegemise himuline ja seepärast püüdis ta ülemuse ees näida alati hoolas ning tegutsemistahteline.

Ta heitis wahepeal näppude wahel kustunud paberossiotsa paberikorwi, istus töölaua taha ja awas aktide kausta.

Aktide sisusse tungimine jäi aga ära, sest juba kõlises kell, mis kutsus teda komissari kabinetti. Ainult hetkeks läbis ta aju mõte, et komissar wiimati ehk siiski nägi teda aknal istumas ja nüüd tahab talle märkust teha, kuid siis sai ta jälle enesekindluse kätte. Heitnud kiire pilgu oma riietusele, sest komissar ei sallinud endale alluwas ametkonnas hooletult riietatud ametnikke, läks ta komissari kabinetti.

Komissar näis heas meeleolus olewat, ja see andis Rehesoole tubli annuse enesekindlust juure.

Pärast tawalist teretamist ja muude worminõuete täitmist ulatas komissar Rehesoole „Päewalehe".

Rehesoo märkas, et ühele kuulutusele töö-pakkumiste osas oli punase pliiatsiga joon ümber tõmmatud. Ta taipas otsekohe, et peab seda lugema, ja pikima mõtlemiseta heitiski ta pilgu sellele.

Wajatakse sumplaewale

kalade ülesostjat,

kes on suuteline sumpa juhtima.
Kautsjon nõutaw. Kauplema tulla
M. Pendi eksportärisse, Kai t. 5.

Mart Rehesoo waatas imestunult komissarile. Ta ei osanud mõista, mis tähtsus sel kuulutusel wõiks olla. Ta luges selle weel teiskordselt, nüüd juba palju suurema tähelepanuga läbi, kuid sama tulemusega. Ta kehitas õlgu ja andis ajalehe komissarile tagasi.

— Kas lugesite kuulutuse läbi? — esitas komissar nüüd küsimuse.

— Lugesin küll, — wastas Rehesoo imestunult, ikka weel püsti seistes, sest komissar tahtis, et ametnikud temaga rääkides seisaksid. Ainult mõne pikema ja tähtsama küsimuse lahendamisel laskis ta neid istuda.

— Istuge siia toolile, — ütles komissar ja Rehesoo taipas, et selle kuulutusega pidi olema seotud mõni wäga oluline asi. Ta aimas, et komissar tahtis talle mõne suurema ülesande anda, ja seepärast püüdis ta weel kord mõista, mida see kuulutus wõis küll tähendada.

Komissar ei kiirustanud kunagi kõnelemisel ja seetõttu jäi temaga westlemisel alati aega ta ütluste üle järelemõtlemiseks. Sageli koguni tunduski, et komissar just selle wõimaluse andmiseks tegigi neid pause. Ta ei armastanud pikalt rääkida ja tahtis, et ametnikud juba mõnest ütlusest pidid saama selge kujutelu sellest, mida ta tahtis neile ütelda. Wahel tegi ta ka pause selleks, et ise mõtelda, kuidas saaks lühemalt ja selgemini wäljenduda. Ta ei nõudnud seda üksnes ametnikelt, waid ka iseendalt, ja püüdis seetõttu kõikjal enda isikuga anda eeskuju.

Rehesoo waikis ja ootas, sest tal polnud midagi olulist selle kuulutuse kohta ütelda.

— Kas mäletate weel seda roima, kus Wirtsus tapeti üks sumplaewa juht, keegi kalade ülesostja?

Otsekohe hakkas Mart Rehesoo mõte töötama ja ta püüdis meenutada kõike, mis ta oli sellest roimast kuulnud.

See polnud nende tööringkonnas sündinud, seepärast ta ei teadnud sellest ka rohkem kui oli ajalehtedest lugenud ja mõnes juhuslikus keskustelus kuulnud teiste kaasametnike käest, kes omakorda seda jälle samuti juhuslikest ja ebakindlaist allikaist oiid ammutanud. Seda teadis Rehesoo aga päris kindlasti, et saladuse linik sellelt loolt oli jäänud kiskumata. Hoolimata kriminaalametnike püüdest oli roimar jäänud awastamata. Oldi kaldutud arwama, et seal oli tegu õnnetu juhtumiga. Samaaegselt mõistis ta, et komissaril oli selle loo selgitamiseks mõni ülesanne tema jaoks. Ta küsis:

— Kas see on sama sumplaew, mille juht tol korral surma sai?

— Jah, — wastas komissar rahul olles, et Rehesoo oli õieti taibanud.

— Milline on seal minu ülesanne? — esitas Rehesoo nüüd küsimuse.

See oli üsna harilik nähtus, et pealinna komissariaadist komandeeriti ametnikke prowintsi abiks, kui oli mõni keerulisem lugu paljastada. Selle üle Rehesoo ei imestanud, ainult teda oli aga hakanud huwitama, mis ta tegema pidi.

— Te lähete ja hakkate kalade ülesostjaks. Rutata pole tarwis. Ainult muretsege sellesse loosse täielik selgus.

Mart Rehesoo polnud küll suure kaswuga ega ka erilise füüsilise jõuga, aga selle-eest oli tal hästitreenitud sportlasekeha. Ta suutis hoopis enam kui teised tema kaswuga ja kehaehitusega mehed. Peale muude sportide harrastas Rehesoo ka purjesõhiga sõitmist ja omas isegi pisema purjeka juhtimise loa. Selle harrastuse põhjustajaks oli olnud prokurör, kellele ta oli meeldinud ja kes teda pikemaile retkedele oli alati abilisena kaasa wõtnud. Prokurör oli olnud kirglik purjesõhisportdi harrastaja. Pealegi kus Mart Rehesoo omas peale korrapäraste näojoonte ka korraliku käitumise. Seetõttu ta otsekohe [illegible] saamidele ja need tihti soowisidki, et Rehesoo kaasa wõetaks.

Rehesoo mõistis, et komissar just selle pärast oli tema wälja walinud, et ta purjelaewa juhtimise loa omas. Ja ta oli uhke, et ta ainsana kogu komissariaadis seda omas. Ta sõnas:

— Aga oletame, kui seal on peale minu weel teisi pakkujaid ja kui laewaomanikul-kalaeksportööril tekib tahtmine kedagi teist minule eelistada?..

Seda, kust ta wajalise kautsjoni saab, ta ei küsinud, sest ta teadis, et selle hangib juba komissar ise, ja kui ta küsikski, siis see ainult pahandaks komissari. Seda ta aga ei soowinud miski hinna eest.

— Olge mureta! Selle eest on hoolitsetud, et seal kedagi teist ette ei jõua. Siin on teile soowituskiri. Kautsjoniks wajaline summa on teie nimele Eesti Laenupanka sisse maksetud. Sealjuures komissar ulatas Rehesoole kollase kinnikleebitud ümbriku, millele oli kirjutusmasinal kirjutatud kalaeksportööri nimi ja aadress. Rehesoo wõttis selle wastu ja peitis hoolikalt taskusse, nagu wajanuks ta seda tõeliselt, et selle abil kätte saada ammuihaldatud ja soodatud teenistuskohta.

— Senise uurimiskäigu tulemustega tutwuge koha peal ja siis on teil wabad käed tegutsemiseks. Aga waadake, et te meie ametkonnale häbi ei tee!

Need olid sõnad, mis komissar alati ütles, kui ta kedagi oma alluwaist wälja saatis.

— Püüan, — wastas Rehesoo ja wäljus, sest ta teadis, et enamaid seletusi komissar ei annud. Kunagi keegi noor ametnik oli rohkemat seletust küsinud ja siis oli komissar talle järsult wastanud:

— Kas pean teie eest töö ka ära tegema?!

Hiljem oli see ametnik prowintsi ümber paigutatud. Teistele, eriti uustulnukatele, oli see juhtum hoiatuseks. Sest see oli esimene, mis neile öeldi kaasametnike poolt. Wõi olgu siis, kui uustulnuk kaasametnikele ei meeldinud ja tast soowiti lahti saada, siis soowitati talle komissari käest hästi palju seletust küsida.

2.

Wahepeal oli wihm üsna suurepiisaliseks muutunud ja tänawate rentsleis woolas wesi päris ojadena. Isegi Rehesoo pidi ühe maja wälisukse kohale ehitatud katuse all ootama. Kuid kohe, kui suurem sadu oli lakanud, ta jätkas minekut. Aeg oli juba üle keskpäewa ja seepärast pidi ta ruttama. Wahepealne osa oli kulunud mitmesuguseiks eeltöödeks, milledeta Rehesoo kunagi ei asunud ühegi ülesande kallale.

Wihma tibas edasi, kuigi päike piilus pilweaugust korraks alla. Rehesoo wihmakuub oli üsna märg, kui ta Kai tänawale jõudis. Wajalise kalaeksportäri leidis ta peagi. See asus uues kahekordses majas ja suurte tähtedega maalitud silt reetis juba kaugele ta asukoha, pealegi oli see ainuke uus ehitus teiste luitunud ja aastakümneid wanade seas. Kohe torkas Rehesoole silma, et majanumbri all oli nimi H. Pent — tähendab, ka maja ise oli kalaeksportööri omandus.

1939/1940 a. tulud-kulud 118,7 milj. kr.

Riigi eelarve täideti tasakaalus. — Eelarvest laekus vähem 0,4 milj. kr. — Eelarve täitmise ülejääk 100.000 kr. — Krediite jäi lahtiseks 7,2 milj. kr.

Sõda vähendas tollitulusid

Ametlikel kokkuvõtteil 1939/40. eelarveaastal laekus tulusid kogusummas 118,7 milj. kr. Sellest aasta esimesel poolel 61,0 milj. kr. ehk 51,4% ja aasta teisel poolel 57,7 milj. kr. ehk 48,6%. Viimase 10 aasta laekumise keskmine aasta I poolel oli 50,3%. Seega möödunud aasta II poole laekumises väljendub sõjaolukorra tunnuseid, kuid laekumise lõpptulemusi aruande-aastal ei ole need veel oluliselt mõjutanud. Kõige enam tuli ilmsiks tagasiminek tollituludes, kus aasta I poole laekumine oli 13,6 milj. kr. II poolaasta 6,6 milj. kr. vastu. Tolli tagasiminekuid aitasid suurelt kompenseerida raudteed, otsemaksud ja aktsiisid.

Laekumisi tulu pealiikide järgi oli: otsemaksudest 16,2 milj. kr., lõivudest ja tagasimaksudest 7,0 milj. kr., kaudsetest maksudest 32,2 milj. kr., riigi monopolidest 19,8 milj. kr., riigi ettevõtetest ja varandustest 40,9 milj. kr., segatuludest 0,7 milj. kr. ja erakorralistest tuludest 2,2 milj. kr., s. o. kokku 119,0 milj. kr. Sellest maha arvates tagasimaksusid laekunud tuludest 0,3 milj. kr. ulatuses saamegi laekumise 118,7 milj. kr. Algeelarves ja kahes lisaeelarves oli arvestatud tulusid 119,1 milj. krooni, seega on tegelik laekumine 0,4 milj. kr. võrra väiksem kalkuleeritust.

Kulude pool oli eelarveliselt samuti 119,1 milj. kr., mis kujunes: algeelarve — 105,9 milj. kr., lisaeelarve nr. 1 — 8,8 milj. kr. ja lisaeelarve nr. 2 — 4,4 milj. kr. Vastavalt tulude tegelikule laekumisele võidi kujundada ilma raskusteta ka kulude pool, mis eelkokkuvõtte järele kujuneb 118,6 milj. kr. suuruseks, andes eelarve täitmise ülejäägi ca 100 tuh. kr.

Kassast makseti välja eelarve-aasta jooksul ca 111,0 milj. kr. ja väljamaksmata kulusid jäi 7,7 milj. kr., millest sulgub 0,5 milj. kr., kuna 7,2 milj. kr. maksetakse välja l. a. kuluna krediitide lahtijätmise korras kuni 1. augustini 1940.

Kokkuvõttes 1939/40. a. eelarve tulemusi peetakse kõigiti rahuldavaiks. 1940/41. a. eelarve täitmisele asudes tahetakse tõsiselt ja läbikaalutult arvestada üksikuid nähteid, mis avaldusid 1939/40. a. II poole laekumises, ja sellekohaselt kujundada 1940/41. a. eelarve täitmist.

„Noor mets" rohelises

Külaskäik sirguvaile „ärinaistele". Ettevalmistus aktiivseks ja passiivseks kaubanduslikuks tegevuseks

Masinakiri muusika saatel. – Kuldsuid tütarlaste Kommertskoolist

Õpilased tegevuses. Vasemal: Tütarlapsed grammofoni-muusika saatel tippimas; paremal: osa koolide ühendatud orkestrist ja koolist.

Astume udusel hommikutunnil Vabadusväljaku ääres asetsevasse valgesse koolihoonesse — mälestusi siin veedetud koolitundide vaikus, kus, kus silmade ees oli tahvli asemel sageli aknast paistev taevariba ning Jaani kiriku katuserenn.

Selles majas asuvad koos Tallinna linna tütarlaste kommertskool, kaubandus- ja ärinduskool, IV progümnaasium ja IV realkool, moodustades kõik kokku 840-pealise rohelist ühtlaste vormirõivast kandva „tuleviku lootuse".

Hetkelgi on kooliruumes vaikus. Pöördume kooli kauaaegse inspektrissi, prl. H. Mauritzi poole ja palume, et ta selgitaks nende paljude ühte hoonesse koondatud koolide süsteemi.

„Pole selles midagi keerulist," naeratab küsiteldu ning juhatab dir. A. Veiderma kabinetti.

„Kas kommertskool, kuna ta on nimetatud kutseskooliks, annab ikka veel ülikooli astumise õiguse, nagu varem kommertsgümnaasium?" pärin.

ETTEVALMISTUS ÜLIKOOLILE.

„Sisuliselt on kommertskool ju alati olnud kutseskool," naeratavad mõlemad pedagoogid, „kuigi ta kunagi kandis gümnaasiumi nime."

„Ning kui ta tänapäeval allub kutseoskuse-osakonnale," jatkab dir. Veiderma, „siis annab ta kõrgema keskkoolina ometi küllaldase ettevalmistuse ülikoolile. Meie kooli lõpetajad võivad vabalt siirduda õigus- ja majandusteadust ning keemiat õppima. Ent ka teistel aladel tullakse toime, kui huvi kedagi sinnapoole kisub.

Et anda õpilasile küllaldast ettevalmistust ka seks puhuks, kui nad edaspidi tahaksid oma õpinguid jatkata muul alal, on kooli juures võimalik vabatahtlike ainetena õppida filosoofiat ja kosmograafiat. Need on linnavalitsuse poolt ette nähtud ning ei käi eritasu alla."

„Neid aineid nad õpivad peagu kõik," lisab prl. Mauritz.

„Pealeselle võivad õpilased kooli juures eriainena õppida ladina keelt, sooritades hiljem eksami kas erikomisjoni ees või ülikooli juures."

„Kuidas erinevad teie kaubanduslikud kutsekoolid üksteisest?"

„Kaubandus-keskkool omab üldhariduslik keskkooli õigused. Ta on rajatud 6-a. algharidusele ning ta kavva on koondatud kutsehariduslikud ained, kusjuures ta valmistab ette passiivsele kaubanduslikule tegevusele — büroodesse, kontoritesse jne. Ajalisel vastab sellele tüübile uus kooliliik — ärinduskeskkool, mis valmistab ette aga aktiivsele kaubanduslikule tegevusele — müügi ja ostu alale. Siin on praktiliste aladena kaupade kalkulatsioon, kaubatundmine, dekoratsioon, reklaam, müügitehnika jne. Teoreetilisele õpetusele lisandub kokku umbes pool aastat praktikat. Ärinduskeskkoolist on väljunud kaks lendu, kes on siirdunud peamiselt tekstiilalale, aga ka koloniaal- j. t. äridesse.

Tütarlaste kommertskool vastab kolmeaastasele gümnaasiumile, vajades algharidusena algkooli ning progümnaasiumi, sisaldades aga puht-kommertsaineid."

KOMMERTSKOOLI TÜTARLAPS

„On huvitav jälgida noorte arengut," jutustab prl. Mauritz, „näed neid oma silma all kasvamas praktilisiks noorteks naisteks."

„Praegu kohtab teie kasvandikke väga sageli büroodes ja ärides ja nad on tublid, eks?"

„Jah, meie lapsed on tublid ja neid on peagu kõikjal tegevuses. Jättes kõrvale kõiki individuaalseid omadusi, mis üht enam, teist vähem edasi viivad, on nende mõtlemisviisile ning teadmisile teataval määral aluse pannud kooliaastad. Isegi neile, kes vast pole kommertskooli astudes arvestanud otseselt enda huvisid või ei ole olnud neis siis veel selgusel."

„On's teil koolis juba endiste õpilaste tütreidki?"

„On. Ja osa neist on juba jälle kooli lõpetanud."

TÄHED GALOPITAKTIS

Siirdume edasi masinakirja klassi, kus 46 kirjutusmasina astmeil menueti helide saatel tantsiskleb ühtlases rütmis 92 käe väga palju sõrmi.

Masinakirja õpetamine muusika saatel on tarvitusel Inglismaal. Nende plaatide järgi, mille muusikas on ühtlasi tippimisharjutuste — löökide ja vahellöökide — rütmi, kirjutades saavutatakse ühtlase löögiga kirjutamisviis, s. t. ühe tähe eel ei peatu kirjutaja kauem kui teise eel, olgu see siis ka kõige vähemtarvitutav täht. Menueti taktile järgneb galopp või marss ja nädalate, kuudega kiireneb tempo grammofonis ja kirjutusmasinail. Igale plaadile on märgitud tähtede arv, mille õpilane lõi selle plaadi mängides. See võimaldab õpetajale hõlpsat kontrolli. Seejuures ei tohi kirjutaja muidugi vaadata sõrmile, vaid peab tulema toime „pimesi".

„Arenenud rütmitunne on tähtis ka masinakirjutajale," jutustab lõbusalt pr. O. Sirvel.

„Pealegi võtab muusika harjutamiselt monotoonsuse, mida kergesti võiks tekitada 46 masina läbisegi klõbisemine."

Pärast üheaastase masinakirjakursuse lõpetamist jatkatakse üha harjutamist kiiruse saavutamiseks ning korraldatakse aegajalt omavahelisi võistlusi.

JULGUST JA ENESEKINDLUST.

„Veel on meil võistlusi omavahel kõnelemises. Neid korraldab „Enesearendamise" ring."

Teatavasti on kommertskoolist nii mõnigi kuldsuu keskkoolide vahelisil võistlusil pälvinud tähelepanu.

„Peaasi, et tüdrukud oleksid julged ning esinemiskindlad. See on lõppeks tähtsam kui just kõnelemiskunst," ütleb inspektriss. „Tänavugi võtab kolm meie tüdrukuist osa kõnelemisvõistlusest."

PRL. MEI „VAATEAKNAD".

Edasi siirdume maja kõrgeimale korrale, kus asub ärinduskool ning prl. Natalie Mei „ärivaateaknad". Need on mitmesuguse kauba jaoks moodustatud lahtrid, kus õpilased harjutavad akende dekoreerimist igasuguste „pilgupüüdjatega", milleks võib olla kord jõulupuu-ehteist moodustatud viinamarjakobar või teisal vaateakna taustal asetsev kevadurbade pahmakas.

mida lugeda?

Meeldivat ja huvitavat lugemist pakuvad vastilmunud teosed.

● LOODUSE KROONINE ROMAAN
Elmar Valmre
KITSAS TEE
Hind 1 kr. 20 s.

● KRIMINAALROMAAN
N. Marsh
MÄNG MÜRVAGA
192 lk. Hind 85 s.

K.-Ü. „LOODUS", TARTU, ÜLIKOOLI 18, TEL. 24-35. TALLINN, KINGA 6, TEL. 411-92. POSTI JOOKSEV ARVE 2055.

Maailma rikkamaid muuseume

Leningradi Ermitaaži eksponaatide hulk tõusnud kahele miljonile

Peeter Suur oli esimesi kollektsionääre

Leningradi Ermitaaž on mitte üksnes Nõukogude Liidu suurim kunstimuuseum, vaid üks rikkamaid ja kuulsamaid muuseume kogu maailmas. Sellesse kogutud kunstiteoste ja nende kunstilise väärtuse poolest tal on vaid kaks võistlejat — Briti muuseum ja Pariisi Louvre — aga siiski ületab Leningradi Ermitaaž viimasel ajal nad mitmeti.

Kirjastus „Isskusstvo" väljaandel ilmus äsja huvitav raamat Ermitaaži kohta. Raamatu autorid — S. Varšavski ja B. Rest — annavad elaval poolbelletristlikul kujul üldise ülevaate Ermitaaži ajaloost ja jutustavad kunstiaaretest, mis sinna on kogutud.

Teos algab kirjeldusega sellest, kuidas

Peeter I esimesena tegi algust kunstikollektsioonide kogumisega Venemaal.

Jõudes tagasi oma välismaa-reisilt, ta tõi kaasa mitte üksnes tehniliste ehituste kavad, lepingud kipperitega, laevaehitajatega ja suurtükivalajatega, vaid ka palju maale ja mitukümmend kirjalikku kohustust maalikunstnikelt ja nikerdajailt, kes nõustusid tulema Vene riiki.

Peeter tahtis, et tema uus pealinn ei jääks maha teistest Lääne-Euroopa pealinnadest ja unistas sellest, et Peterburg väheste aastate pärast võrduks toreduselt Versailles'le, kindlustuste poolest Dünkirchenile, oma kaubandusega aga ületaks Amsterdami.

1716. a. Peeter sõlmis lepingu Prantsuse kuninga kuulsa arhitekti Jean Baptiste Leblonigaga, kes saab Vene keisri pea-arhitektiks. Samal aastal Peeter kutsub Venemaale 18. sajandi kuulsa kujuri Carlo Bartholomeo Rastrelli ja maalikunstniku Caravac'i Marseille'ist, kes kohustusid võtma enda teenistusse vene õpilasi ja õpetama neid kunstialadel, mis ta ise tunneb.

Oma Peterhofi lossi Peeter keskendas suure kollektsiooni hollandlaste maale. Talle meeldisid kunstnikud Madalmaade koolist, ja ta ostis meeleldi Rubensi, van Dycki, Rembrandti, Steeni, Vander-Verfi ja teiste kunstiteoseid. Need

Peetri ostud panidki aluse tulevasele Peterburi Ermitaaži kunstikogudele.

Vene keisrinna Katariina II võttis oma kunstikogude alla mitu ruumi Talvepalees. Katariina korraldas laialdasi kunstiteoste oste kõigil välismaa kunstioksjonitel ja kõigi maailma suurimate antikvaaride juures.

1764. a. Talvepaleesse toimetati suur kollektsioon, mis oli ostetud Katariina ülesandel Preisi vaheltkaupleja Gotzkovsky käest, kes oli ostnud pildid Friedrich II jaoks ja pärast Friedrich II liiiasaamist, müüs pildid edasi Vene keisrinnale. 1772. a. Katariina omandab Crause'i kogu, millesse kuuluvad siäärased chef-d'oeuvre'id, nagu Rembrandti „Danae" ja „Püha perekond", Raffaeli „Madonna habemeta Joosepiga", Tiziani „Kardinal Pallavicini", Tintoretto „Jumalaema sünd", Rubensi „Bachus" j. m.

Neile ostudele järgneb teisi. Kunstiaarded ei mahu enam esialgseli eraldatud ruumidesse. Ja siis ehitatakse Talvepaleele juure eriline paviljon, mis spetsiaalselt määratakse Ermitaaži jaoks. Mõne aasta pärast ehitatakse sellele paviljonile lisaks veel uus kolmekordne hoone.

Kuid Ermitaaži kolossaalsed rikkused jäävad rahvale kättesaamatuks. Ühes kirjas parun Grimmile Katariina uhkustab oma kunstiaaretega ja märgib:

„Kõiki neid naudivad hiired ja mina".

Esmakordselt Ermitaaž avati valitud publikule Aleksander I ajal. Aristokraatne noorsugu, kes oli viibinud Louvre'is ja Versaille'is, tahtis nautida Rubensit ja Raffaeli ka oma kodumaal. Esialgu oli aga pääs imepäraste kunstiaarete juure vägagi kitsendatud. Alatisi pileteid anti ainult kõigekõrgemal nõusolekul.

Nikolai I ajal alustati Ermitaaži jaoks uue suurejoonelise hoone ehitamisega, mis haaras kahest küljest Katariina Ermitaaži ja moodustas ühes sellega suurepärase nelinurkse lossi. 5. veebruaril 1852. a. avati uus Ermitaaž — „Keiserliku Muuseumi" nime all.

Nikolai I jatkas samuti kunstiteoste kokkuostu ja isegi harrastas maalimist. Pidades end suureks kunstitundjaks, ta teostas aegajalt Ermitaažis „puhastustööd". Üle tuhande maali laskis ta nende puhastuste ajal välja kärpida ja kinkis need mitmetele isikutele, ametasutustele ja kantseleidele. 1819 pilti tunnistas ta üldse kõlbmatuks ja käskis ära müüa. Nende

„kõlbmatute" hulgas oli Rembrandti, Rubensi, Van-Dycki, Veronese, Velasquezi, Murillo ja teiste suurte kunstnike töid.

Kuid Nikolai erilise tagakiusamise alla langes Katariina poolt Voltaire'i raamatukogu jaoks ostetud marmorkuju kuulsast filosoofist. Nikolaile millegipärast ei meeldinud rauga pilkav näoilme ja ta käskis kuju ära koristada.

Kuni tsaarivalitsuse lõpuni Ermitaaži vaadeldi kui Vene tsaaride eraomandust. Ermitaaži ruume kasutati sageli eluruumidena hoovi kõrgeile külalistele. Uue Ermitaaži saale kasutati õhtueinete serveerimiseks hooviballidel ja -õhtutel. Rikkalik valgustus, tol ajal küünaldega kandelaabrites ja lühtrites, arendas suurt kuumust ja andis nõge, mis mõjus halvasti maalide seisukorrale.

Kevade tuikeid Ka

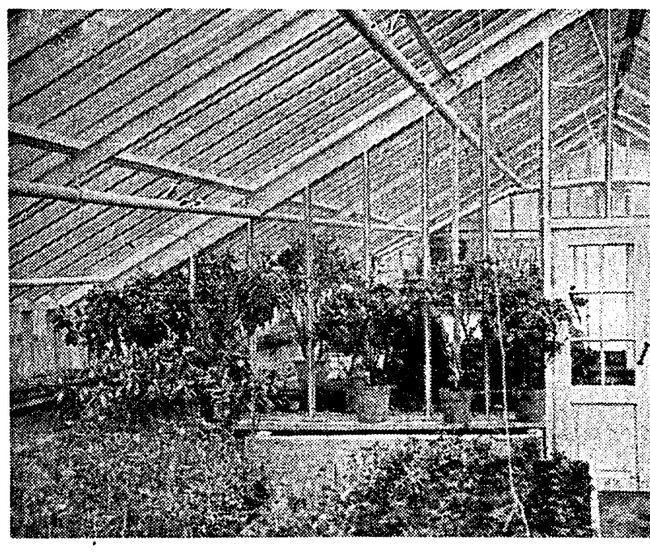

Kevade saabumisega on alanud parkide ja muruväljakute iluravi. Pole enam mägede taga need päevad, kus kasvuhoonetest ja lavadest tuuakse välja värviküllased lilled ja noorukesed lavavõsud ning istutatakse need emakese maa rohelise pinna kaunistuseks.

Külastasime riigiparkide talituse kasvuhooneid ja aedu Kadriorus. Ei olnud seal praegu veel kirevat õiteküllust. Oli ainult vähesel hulgal puhkenud tulpe, nartsisse ja nelke, mida kasutatakse esinduslikel juhtudel. Leidus ka helepunaseid kobarroose. Seevastu käib aedades kibe ettevalmistustöö saabuvaks hooajaks. Koristatakse sügisel langenud lehti, segatakse mullasorte, parandatakse ja kopsitakse. Külitakse kastidesse seemneid ja istutatakse tuhandete viisi lillesibulaid. See nõuab hoolt ja asjatundlikkust. Aasta jooksul kasvatatakse neis hooneis ja aedades kaugelt rohkem kui 100.000 taime, ja igaüks neist ootab inimkäe hoolitsust. Siis, kui päikese teekond on läinud küllaldaselt kõrgeks ja pole karta, et jahedad ööd võivad ohutada taimede e kide roheluses uu noorele ja vanale

Nagu tähendas kuvad kasvuhoone millal väljas paug ruarikuus. Siis, k va, upuvad klaasn riigi loomise aasta likud vastuvõtud. jagu väärikust piduruumidesse. talituse uue kas lõplikult kokku kl

Ja kõikjal, kul tajume Kadriorus tuikeid.

Meie pildil va Riiulitel ja laudad teisi lilli.

Käsitöösturid võitlevad hinc

Käsitööstuskoja märgukiri majandusministrile. – Nõutakse täit tõusu pidurdamiseks. – Käsitöösturid soovivad vabaneda too annete kalkulatsioonide esitamise kohu

Eile esitas käsitööstuskoda majandusministrile märgukirja, milles palutakse võtta kaalumisele kodumaiste toorainete ja materjalide liig kiire ja liig suure hinna tõusu pidurdamise küsimus, kusjuures, kui hindade tõstmine peaks osutuma põhjendamatuks, palutakse astuda samme säärase ebasoovitava ja laialdasi ringkondi häiriva nähtuse kõrvaldamiseks. Ühtlasi palutakse muuta kehtivat toor- ja tarbeainete müügi ja hindade korraldamise määrust nõnda, et käsitööstuslikud käitised, s. o. tööstusettevõtted kuni 10 töölisega, tööstusliku kutseoskuse seaduse alla arvatud tööaladelt vabastatakse toodete hindade tõstmisel vastava teadaande ja kalkulatsiooni esitamise kohustusest.

Märgukirjas rõhutavad käsitöösturid, et nende poolt toodete valmistamiseks kasutatavate rea kodumaise päritoluga materjalide, nagu valmisnaha, värnitsa j. t. hinnad on pärast 1. septembrit 1939. a. tõusnud peagu 100% võrra, samuti paljude muude materjalide hinnad samal ajavahemikul on kallinenud 50 ja enam protsendi võrra.

Nõnda maksis enne 1. sept. 1939. a. tallanaha kg 2 kr. 50 s., nüüd aga 5 kr., üks kantjalg kodumaist pealsenahka (must kroom) maksis 95 s., nüüd aga 1 kr. 50 s.; sama hulk veluurnahka maksis 1 kr. 65 s., nüüd — 2 kr. 50 s., kodumaine värnits maksis 58 s. kg, nüüd aga üle 1 kr. Käsitöösturid arvavad, et säärane hindade tõstmine on põhjendamatu ja paluvad selle vastu välja astuda täie valjusega.

Edasi kurdavad käsitöösturid, et kehtiv toor- ja tarbeainete müügi ja hindade korraldamise määrus kohustab mu ettevõtteid teatam ainete hindade tõs toorainete hinnad tasa tõusnud, tehes sul isegi mitu hüp töösturid, keda lo 20.000 on kohusta misel, mis on loo miseks tarvitatava linemist, teatama kirjalikult, lisades hinna tõstmist p

Määruse selle ritele, eriti käsitö kaotab kõnesolev nide esitamise nõ tõstmine käsitöös materjalide ja Edasi, käsitööstus liku vahekorra m se ja mitmesuguse tihti võimalikki sioone töö-hindad rid, et 7-päevan riumi seisukoha s kute tellimiste tä partiide realiseerin tähtaeg ülesaamat peal võib materj kaalutlusil paluva hindade tõstmisel siooni esitamise k

Külaskäigu päe vast, sest valmis kell 12 „Estonia" hommiku vastu kooli aulas koolid helid, härra Jürkuna teisal harju võimlemisrühm or

Asume tagasite lahkujate järel t

Palju on selle endisil päevil, p Baueri päevade h

Vaatamata t ja kujurid pääse lidesse, veetes tu ees ja kopeeride

Venezianov, I Polenov, Vasnets terov õppisid ho ja said neist ins

Pärast oktoob elus uus lehekül sest" Ermitaaž mille uksed on a

Ermitaaži ho Ekskursioonide ü meetrit. Ta saa suuruse pindala. 600.000 pealt lig

SSSR

su

Moskva, lõpul Jugoslaavia saadiku kaudu N le seada majand Seejuures tehti rääkimisi: 1) Ka selepingu sõlmin tuuride loomise Liidu valitsus n litades pidama l vakomissariaati. päevil saabuva Liidu väliskaub goslaavia majan

Uputuste oht möödus

Sisevete jääminek toimus rahulikult. — Suuri jääummistusi ei tekkinud. — Sillad ja maanteed pääsid vigastusteta. — Näiliselt lumerohke talv oli võrdlemisi veevaene

Emajõel algas laevaliiklus

Emajõe ülemjooks ja osalt ka alamjooks on jääst vaba. Ülemjooksul hakkas ühendust pidama esialgu Tartust kuni Ahja jõeni aurik „Laine" kaks korda nädalas. Homme saadetakse aurik „Uku" Tartust allapoole Emajõel laevasõiduteed tähistama. Aurik „Linda" viibis viimati Luunja silla juures, kus murdis silla ümbert jääd lahti. Paala ja Pedja jõed olid eile veel jää kammitsas, kuid lähemail päevil on sealgi oodata jääminekut. Pärnu jõgi on jääst vaba.

Kerge jääsulg tekkis vaid Sindi juures, mis vabanes peagi. Pärnus pole enam karta uputusohtu. Ka Narva jõe ülemjooks on jääst vaba. Jääminekuga algas kõikjal palkide parvetamine, et kasutada ära suurvett, mis tänavu tõenäoliselt püsib vaid lühikest aega.

Eesti randades ja vetes on jääolud kergemaks muutumas. Juurepääsuteed Tallinna sadamasse on veel jääga kaetud ja laevasõit on võimalik ainult jäälõhkujate abil. Lätist kuuldub, et Liibavi ja Vindavi sadamad on juba jäävabad.

Pika, karmi ja näiliselt lumerohke talve tõttu tekkisid juba varakult põhjendatud kartused, et saabuv kevad võib meile tuua uue nuhtluse — uputused ja üleujutused. Et vältida võimalikke õnnetusi ja võimalikke sildade purunemisi jääminekul, võeti juba varakult tarvitusele nii maanteede kui ka veeteede talituse poolt vajalised ettevaatusabinõud. Pöörduti ka sõjaväevõimude poole, kust lubati abi jäämasside purustamisel.

Et suuri uputusi pole karta, selgus juba selle kuu esimesil päevil.

Näiliselt lumerikas talv kujunes võrdlemisi veevaeseks ja lumekate sisaldas üle maa keskmiselt ainult 90 mm paksuse kihi vett. Kuna osa talvist vett sisaldub ülemises jäätunud maapinnakihis ja jää näol järvedes ning jõgedes, mis sulamisel vabaneb ja voolab maha, siis kõiki veetagavarasid, mis tänavu vabanesid äravooluks, võiks hinnata 120—130 mm üle maa.

Äkilise sula puhul võinuks see veehulk põhjustada küllaltki ulatuselisi uputusi ja üleujutusi. Kuid ilmastik kujunes soodsaks: päeval aeglane sula ja öösiti külm, mis ei tekitanud suurvett.

Jää ei ole tänavu vigastanud ainustki silda, samuti ei ole vesi teinud liiga maanteede muldkehadele. Jääummistuste vabastamiseks tuli tarvitada lõhkeaineid ainult Narvas puusilla ja vabrikute kanalite juures. Etevaatuse mõttes raiuti ka Pärnu Suure silla juures vaagid jäässe, kuna kardeti, et jäämassid, kui nad kiiresti ei vabane, võivad vigastada uue silla sambaid.

Norra mänginud kahekordset mängu

Saksamaa suhtes tarvitatud raskeid abinõusid. Inglismaa vastu kasutatud teist mõõdupuud

Berliin, 20. 4. (ETA) (DNB) „Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz" käsitleb täna Norra saadiku väljasaatmist Saksamaalt. „Korrespondenz" konstateerib, et diplomaatlike suhete katkestamine senise Norra valitsusega, nagu see leiab väljendust Norra saadikule esitatud nõudes — lahkuda Saksamaalt, tähendab fiktsiooni lõppu kui ka kahekordse mängu lõpetamist, mida sõja puhkemisest saadik teostati Nygaardsvoldi valitsuse poolt Saksamaa suhtes.

Negatiivset suhtumist, mida juba ammu enne sõja puhkemist teostati rahvussotsialistliku Saksamaa suhtes mõningate Norra mõõduandvate ringkondade poolt, ei ole ära märkinud ega iseloomustanud pärast konflikti puhkemist mitte ainult Norra valitsusele lähedalseisva ajakirjanduse vaenulik hoiak, vaid seda on iseloomustanud ka teod, mida vaevalt võidi kooskõlla viia väljapoole proklameeritud Norra neutraliteediga. Juba algusest peale oli kindel, et Norra tugevaim majanduslik tegur, nimelt Norra kaubalaevastik, oli niiütelda vabaks kasutamiseks Saksamaa vaenlasele.

Ka muidu näitas Nygaardsvoldi valitsuse neutraliteet üha selgemini kahekordset nägu. Saksamaa suhtes võeti tarvitusele raskeid abinõusid, nagu näiteks „City of Flinti" ja Saksa allveelaeva juhtumeil. Kui aga oli tegemist Inglismaaga, siis kasutati teist mõõdupuud. Norra valitsus on piirdunud vaid paberlike protestidega, nagu „Altmarki" vahejuhtumi ja miiniväljade asetamise korral Norra territoriaalvetesse. Ühenduses Saksamaa otsusega teha lõppu Norra territooriumi niisugustele kuritarvitustele — otsustas aga sama valitsus alustada relvastatud vastupanu Saksamaa vastu. Saksamaa püüdis võimalust mööda vältida seda, et Norra ei muutuks lahinguväljaks. Ent ei tahetud leida teed arusaamiseks. Seevastu teatati Norra kavatsusest teostada mõttetut võitlust Saksa sõjajõudude vastu. Ühtlasi avaldati üleskutse Norra rahvale abistada kõigi abinõudega liitlaste sõjajõude. Seepärast on arusaadav, et pärast niisugust vaenulikku hoiakut on nende esindajad, kes ei taha lepitust, vaid võitlust, kaotanud Saksamaal eeldused oma tegevuseks, lõpetab „Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz".

Sõda tekitab raskusi laevandusele

Laevaomanikud välismaale tuleviku võimalusi selgitama

Ühenduses sõja kandumisega Skandinaaviasse on sattunud raskesse seisukorda mitmed meie laevad. Teatavasti olid Rootsi ja Norra nendeks keskusteks, kuhu sõja puhkedes koondus meie kaubalaevastik. Sealt veeti kaupu teistesse erapooletutesse maadesse ja vastupidi, mis meie laevadele andis küllaldaselt tegevust.

Kuna nüüd need võimalused on kadunud, siis otsitakse uusi tegevusväljasid. Ühenduses sellega on mitmed meie laevanduse tegelased siirdunud välismaadesse, et lähemalt selgitada töö leidmise võimalusi. Kuuldavasti tahetakse enamus meie kaubalaevastikust viia Mustale ja Vahemerele, kuna seal olukord on rahulik ja kaubavahetus erapooletute maade vahel areneb enam-vähem normaalselt.

Sõja kandumisega Norrasse on mitmed meie laevad jäänud seisma sealsetesse sadamatesse. Laevaomanikele on see tekitanud suuri kahjusid, kuna meeskondadele tuleb palka maksa edasi ja erakordsetest oludest tingitud on tasud praegu võrdlemisi kõrged.

Raskusi on viimasel ajal olnud ka meeskondade komplekteerimisega, kuna välismaalastele Skandinaaviasse pääs on praegu võrdlemisi raske. Mõned meeskonnad viidi eelmisel nädalal Tallinnast Stokholmi lennukitega, kuid nüüd ei pääse sealt enam edasi. Seetõttu on tulnud mitmesse laeva võtta välismaalasi.

Kurb aastapäev Kilingi-Nõmmel

Mälestati II algkooli plahvatusõnnetuse ohvreid

Pärnu, 20. 4. Täna möödus 3 a. õnnetusest Kilingi-Nõmme II algkoolis, kus mäletatavasti filmi demonstreerimisel süttis filmilint ja põhjustas plahvatuse, milles sai surma 17 ja raskeid tulehaavu 70 õpilast. Kurva aastapäeva puhul toimus Kilingi-Nõmme II algkoolis täna hommikul leinaaktus, mis peeti samas ruumis, kus 3 aasta eest juhtus traagiline õnnetus. Aktusel kõnelesid õnnetuse isiklikult läbi elanud õpilased Lehte Sutt ja Ermheida Pukk. Ohvrite mälestuseks põles 17 leinaküünalt, mis kustutati ükshaaval ohvrite nimede ettelugemisel.

Aktuselt koolipere — õpilased koos õpetajatega — läksid Saarde kalmistule, kuhu on maetud õnnetuseohvrid. Vilmaste ühiskalmule asetati kevadlilli ja üteldi järelhüüdeid. Ka esitasid õpilased omaloomingulisi luuletusi. Kalmule oli ilmunud ohvrite vanemaid ja omakseid. Vaikne leinatseremoonia ühiskalmul kestis umbes kolmveerand tundi.

Hitleri sünnipäev

Armee juhtsõnaks on: Adolf Hitleriga võidule

Berliin, 20. 4. (ETA) (DNB) Saksa armee ülemjuhataja on Hitleri sünnipäeva puhul avaldanud järgmise päevakäsu: 20. aprill 1940 — meie juhi sõjasünnipäev. Sel päeval kinnitame meie uuesti, et kogu meie jõud kuulub ülesannete täitmisele, mida juht meile annab ja milleks meie oleme valmis igal ajal ja kõikjal tegevusse astuma rahvussotsialistliku Saksamaa eluõiguste kaitsmisel. Lühike tagasivaade käesoleval 20. aprillil meenutab meile viimaseid 20 aastat, ülestõusmist häbist ja ruineerumisest Versailles'ist vabadusele ja meie isamaa uuele suurusele. Meie teame, et meie võlgneme tänu ühtluse, tugevuse, sõjajõu, majandusliku uuenduse, kultuurilise õitsengu, lühidalt — kogu tänapäeva Saksamaa eest Saksamaa juhile. Võitluses Saksamaa vabaduse, au ja eluõiguse eest juht ei pea praegu ja alati tulevikus kellelegi rohkem lootma kui oma sõduritele. Armee juhtsõnaks 20. aprillil 1940 on: Adolf Hitleriga võidule.

Merevägede ülemjuhataja päevakäsk on järgmine: Meie juhi tänasel sünnipäeval meie uuendame vannet, millega meie oleme talle kuulutanud truudust ja kuulekust. Meie tahame truult sellele vandele teostada meile pealesunnitud võitlust kõigutamata julgusega, valju otsustavusega ja määratu võidutahtega. Samuti meie tahame sõjalaevastiku poolt võitluses palju ülekaalukama vaenlasega saavutatud tulemustele lisandada uusi. Kaljukindla usaldusega vaatame meie mehele, kes meie rahvast viib vastu uuele suurusele. Meie järgneme talle teel, mida mööda ta ise läheb, uhkes teadmises, et saavutatakse eesmärk ja et lõpuvõit on meie. Seda andku Jumal. Elagu juht!

Õhuvägede ülemjuhataja poolt avaldatud päevakäsk on järgmine: Täna lendavad meie kõigi südamed vastu mehele, kellele meie oleme truudust vandunud kui oma kõrgeimale juhile, kellele meie pühendame oma armastust. Meie sünnipäevaand olgu parim, mis meil on anda, see olgu kõigutamatu tõotus: Saksa õhuvägi paneb tegevusse kõik ja oma viimse, kuni see sõda lõpeb võiduga, mis kindlustab Adolf Hitleri riigi ja Saksa rahva igavese elu.

Eesti merejõudude juhataja Lätist tagasi

Eile saabusid kodumaale tagasi Eesti merejõudude juhataja mereväekapten Santpank ja tema saatja vanemleitnant Roosimannus, kes eelmisel päeval sooritasid Läti merejõudude juhataja admiral Spade ja teiste Läti ohvitseride saatel väljasõidu Kemerisse. Sama päeva õhtul Eesti külalised lahkusid Riiast.

Eduard Hubel III raamatu-nädala juhatuse esimeheks

Laupäeval toimus haridusministeeriumis III raamatu-nädala juhatuse koosolek, mille päevakorras oli juhatuse rakendus ja sügisel peetava raamatu-nädala korraldamisega seoses olevad küsimused. Teatavasti otsustati II raamatu-nädala peakomitee poolt tänavune selletaoline üritus korraldada 10.—17. novembrini.

Juhatuse poolt valiti üksmeelselt III raamatunädala esimeheks Eesti raamatufondi esimees kirjanik Eduard Hubel, ablesimeheks haridusministeeriumi noorsoo- ja vabahariduse-osakonna nõunik A. Leinjärv, sekretäriks Eesti raamatufondi esindaja haridusministeeriumi nõunik J. Jaik, abisekretäriks E. Haridusliidu peasekretär P. Vahi ja M. Järna Eesti Kirjanike Liidust ja laekuriks E. Sihver E. Raamatukauplejate Ühingust.

Trükitööliste puhkekodu korrastatakse

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus annetas puhkekodule 500 kr.

Eesti Trükitööliste Liidu puhkekodus on praegu käimas kapitaalremont, milleks summasid saadi toetusena Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuselt („Päevalehelt") 500 krooni ja Trükitöösturite Ühingult samuti 500 krooni. Ka Tallinna trükitööliste kutseühingult saadi laenuks suurem summa.

Saadud summadega teostatakse puhkekodu vooderdamine. Samuti teostatakse tubades tälelino remont ja muretsetakse mugavam sisustus.

Üldremont tahetakse läbi viia hiljemalt maikuu keskpaigu, millal puhkekodu ruumid avatakse suvitushooajaks.

Toetust puhkekodule on annud ka mitmed endised trükitöölised, näiteks kaupmees Luts, kes puhkekodu tootas 30-kroonise annetusega.

Jägalas uppus piirivalvur

Jägala jõe suudmest leiti traalimisel jäätükkide vahelt piirivalve Jägala kordoni teenistuses olnud piirivalvuri Karl Lainevoolu laip.

Lainevool oli kesknädala hilisõhtul väljunud kordonist ja läinud teispoole jõge. Sellest ajast saadik jäi mees kadunuks. Tekkis arvamine, et ta kukkus läbi jää ja uppus. Kuna aeg oli hiline ja kordonis ning läheduses asetsevates elamutes olid elanikud läinud juba puhkama, siis ei kuuldud ka õnnetu appihüüdeid.

Lainevool oli siündinud 1902. a. ja oli vallaline.

4-liikmeline karuperekond, Sondas

Virumaal, Sonda metskonnas, sattus metsavaht otsides metsise mängukohti, 4-liikmelisele karuperekonnale, kes vallatles päikese käes. Karuperekond, ema ja kolm väikest poega, oli oma suvituskohaks valinud lageda raiesmiku. Märgates metsameest, hakkas karuema mõmisedes jooksma metsatihniku suunas, kutsudes järele ka väikesi karupolsse, kes aga huviga tahtsid vahtida metsavahti ja ei tunnud veel mingit hirmu inimese ees. Nagu metsavahid jutustavad, on tänavu karudel muret toidusaamisega, kuna iga-aastane „maarjamaa" — suur Sirtsisoo — üleni on vett täis ja karud ei pääse sinna sööma lumealt väljasulanud pohli ja jõhvikaid.

Harjumaal veel 36 prots. võõrapäraseid nimesid

Nimede eestistamise liidu poolt Harju maavalitsusele saadetud ülevaatest nimede eestistamise aktsiooni tulemuste kohta Harjumaal viie aasta jooksul, alates 1. jaanuarist 1935. a. kuni 1. jaanaurini k. a. selgub, et viimatimärgitud tähtajal leidus Harjumaal veel 36% võõrapäraste nimedega isikut. Kõige vähem võõrapäraste nimedega isikuid, nimelt 3%, leidus Nõva vallas, kõige rohkem aga, ja nimelt 71% — Kõnnu vallas. Arvult leidus kõige rohkem võõrapärase nimega isikuid Padise vallas, nimelt 1719. Järgnes Kõnnu vald 1493 võõrapärase nimega isikuga jne.

Märkimist väärib ka, et möödunud viie aasta kestes on kõige rohkem nimesid eestistatud Padise vallas, nimelt 1802 võõrapärase nimega isikut. Teisel kohal on Rapla vald 1723 eestistatud nimega isikuga ning edasi järgnevad teised vallad, kus võõrapäraseid nimesid on vähemal arvul eestistatud.

Kuna nimede eestistamise liidu tabelis on muuseas ka Pakri vald märgitud nende valdade sekka, kus leiduvat veel 50% võõrapärase nimega isikuist, kes pole seni oma nime eestistanud, siis oleks siin huvitav märkida, et 1935. a. oli Pakri vallas ainult 2 võõrapärase nimega isikut, kellest viie aasta kestes oma nime eestistas ja nii saadigi tulemusena märkida eelpool märgitud 50%.

Berliin ei ähvarda Balkanit

Saksamaal Jugoslaaviaga praegu parimad suhted

Belgrad, 20. 4. (ETA) (DNB) „Politika" avaldab seletuse, mis on antud lehe Berliini kirjasaatjale mõõduandvalt Saksa poolt. Mainitud seletuses üteldakse, et **Saksamaal ei ole mingisuguseid kavatsusi ega kavasid Kagu-Euroopa vastu,** esmajoones mitte aga Jugoslaavia vastu, kellega Saksamaal on praegu parimad suhted. Teated vägede koondamisest Kärntenis vastavad niisama vähe tõele kui teated, millede järele Saksamaa olevat oma kavade teostamiseks saatnud Kagu-Euroopasse, nende seas ka Jugoslaaviasse, oma usaldusmehi, kes sobival silmapilgul pidavat ette valmistama pinda nende kavade teostamiseks.

„Politika" Rooma kirjasaatja teatab, et Saksamaa ja Itaalia on teinud seni kõik, et isoleerida sõda. Itaalia poliitiliste ringkondade seletuste järele ei ähvardata Balkanit ega Doonau-ruumi ei Saksamaa ega Itaalia poolt. Itaalia seisukohta Balkani ja Doonau-ruumi suhtes kui ka riikide suhtes, kes asuvad Vahemere ääres, on juba korduvalt selgitatud. Itaalia on otsustanud kaitsta ka seda seisukohta. Kui mainitud piirkonnis peaks tekkima tõeline hädaoht rahule, siis see võib esile kerkida ainult läänerikkide võimalike kavade tagajärjel, kirjutab leht.

Norra veetud tuhandeid mehi

Liitlaste transportlaevad viinud raskekahurväge ja tanke

London, 20. 4. (ETA) Reuteri sõjaväeline kirjasaatja kirjutab: Londonis avaldati täna Briti ja Prantsuse vägede liikumise kohta Norras lähemaid üksikasju, mis võimaldavad luua mõnesugust pilti määratust ülesandest, mis on ette võetud. Liitlaste väejõudude suurust ja täpseid asukohti, kus nad viibivad valmina suuremateks operatsioonideks, hoitakse endiselt saladuses, kuid rõhutatakse, et nad on jõudnud Skandinaaviasse ilma ühtki meest kaotamata. Päev-päeva järele on transportlaevad vedanud tuhandeid mehi, raskekahurväge, tanke ja muud varustust üle mere Põhja-Norra sadamatesse ühegi õnnetuseta. Valvet teostasid laevastik ja õhujõud. Väeosade ja materjalide maaletoimetamine toimus samuti kindlalt kahurväe kaitse all.

Nüüd, kus Briti ja Prantsuse väed on saabunud, norralased organiseerivad endid ruttu ja on põhjust uskuda, et kolme liitlase üksused valmistavad nüüd kavasid sakslaste tõrjumiseks nende positsioonidelt Trondheimi ümbruses. Tähendatakse, et Inglise-Prantsuse väeosade edukas transport tõendab paremini kui miski muu täielikku kontrolli, mida liitlased omavad mereteedel Suur-Britannia ja Norra vahel. Saksa õhujõudude vahelesegamise ärajäämise kohta seletatakse, et raskeks löögiks Saksa õhuväele olid Briti õhujõudude korduvad rünnakud Stavangeri aerodroomile.

Teiselt poolt oli ilmne Saksa õhujõudude kõhklemine liitlaste konvoide ründamisel. On põhjust uskuda, et Norrasse saadetud Briti ja Prantsuse väeosad on koostatud väeosadest ja mehhaniseeritud üksustest, mis on eriti kohandatud sõjapidamisele sealses raskes maastikus. Tunnistatakse, et aeg on väga soodus, kuna suured sulad algavad tuleval kuul.

Inglaste „külaskäik" Narviki vetesse

Berliin, 20. 4. (ETA) (DNB) 19. aprilli pärastlõunal liikus Narviki vetes üks Briti lahingulaev kolme hävitajaga. Inglased ei teinud katset maabumiseks. Samuti ei avatud Inglise laevadelt tuld Saksa positsioonidele. Pärast lühikest peatust Inglise laevad lahkusid umbes kella 19.00 paigu õhtul Narviki vetest ja võtsid kursi läände. Siinseis ringkonnis ei oldaks üllatatud, kui seda Inglise merejõudude lühikest külaskäiku Narviki vetessse püütakse kujutada suure maabumiskatsena.

Sakslasi transporteeriti lennukitel

London, 20. 4. (ETA) (Reuter) Asja Norrast Inglismaale saabunud Norra ametnik seletas täna Reuterile, et tema arvates transporteeriti Daanist Oslosse ja Bergeni lennukitel umbes 2000 meest päevas. Edasi mainitud ametisik seletas, et liiga palju tähelepanu on pühendatud väidetavale Norra ametnike reetmiselé. Palju sellest ei olnud üldse reetmine, vaid raadio kaudu levitatud valekäskude täitmine sõjaväelaste ja ametnike poolt. Mõned väejuhid uskusid algul, et kindralstaap andis neile käsu mitte vastu panna ja mitte tuld avada sakslastele senikaua, kui sakslased ei ole tuld avanud.

Briti jõude Harstadi juures

Sakslased laiendanud positsioone Norras

Berliin, 20. 4. (ETA) DNB fronditeade: Narviki ruumis ei sooritanud inglased ka eile mingit kallaletungi Saksa väeosadele. Ainult üks vaenlase lennuk heitis õhtupoolikul viis pommi Narviki lõunaservale, mis ei tekitanud mingit kahju. Narviki vetes ja Harstadi juures on nähtud Briti merejõude. Saksa õhujõudude püsiva luure andmeil on ainult Harstadi ümbruses tugevamaid Briti dessantjõude. Trondheimi, Bergeni, Stavangeri ja Kristjansandi ruumides on kindlustatud ja laiendatud Saksa positsioone. Bergeni ruumis üksinda on saadud saagiks 30 kahurit kalibriga 5,6 kuni 24 sm, 10 õhutõrjekahurit ühes laskemoonaga, 200 kerge- ja raskekuulipildujat, seitse vesilennukit ja palju muud sõjamaterjali.

Oslo ruumis jatkub Saksa vägede edasimarss põhja ja loode poole, vaatamata suurematele maastikulistele raskustele, mis soodustavad vaenlase vastupanu. Saksa õhujõud jatkasid vaatamata halvale ilmale kavakindlalt ja edukalt oma luuretegevust piki Norra rannikut kuni kaugele merele. Inglise laevastiku haavatavus Saksa lennukite rünnakute läbi, mis on viimase 10 päeva võitluste huvitavamaid ja tähtsamaid tulemusi, on leidnud tõendamist jälle uue eduka rünnakuga tugevasti julgestatud Briti konvoile. Seejuures said kaks suuri transportlaeva ja üks ristleja igaüks ühe raskekaliibrilise täistabamuse. Reuteri poolt teatatakse Inglise hävitaja „Eclipse'l" vigastada saamisest See on ainult osa Briti kaotustest viimasel ajal. Saksa sõjaväe juhatus ootab rahulikult kuni vastane lõpuks on sunnitud avaldama täit tõtt.

Riias 25 kr. sooja

Riia, 20. 4. (ETA) Lätis valitsevad nüüd kevadised ilmad. Eile oli Riias 18 kraadi sooja varjus ja 25 kraadi päikese käes. Õhtul oli Semgallias esimene äike.

Plahvatus Briti sõjamoonavabrikus

London, 20. 4. (ETA) (Reuter) Ametlikult teatatakse, et laupäeva hommikul tekkis plahvatus Põhja-Londoni sõjamoonavabrikus. Viis isikut on saanud surma ja hulk raskesti vigastada. Üksikasjad plahvatuse kohta ei ole veel teada. Sündmuse kohta on alustatud juurdlust ja on astutud samme, et kindlustada kiiret töö uuestialustamist plahvatusest puudutatud osakondades.

Sõda kestab 3 aastat

Saint Louis, 20. 4. (ETA) (Havas) Briti suursaadik USA-s lord Lothian esines siin kõnega, milles ta ütles, et liitlased jatkavad sõda niikaua, kui nad on kindlad, et ei teostata enam kallaletunge. Tema arvates sõda kestab kolm aastat. Meie võitleme vabaduse ja au eest, mis peavad valitsema rahvusvahelises elus, ütles lord Lothian.

Briti valmis

alustama läbirääkimisi N. Liiduga

London, 20. 4. (ETA) (Reuter) Välisminister lord Halifax on teatanud N. Liidu Londoni suursaadikule, et Suur-Britannia on valmis alustama läbirääkimisi, et selgitada, kas on olemas aluseid kaubalepingu sõlmimiseks mõlema riigi vahel, arvesse võttes praegust sõjaseisukorda.

SPORT

Kolm rändkarikast Tartumaale?

Täna Tartumaa-Pärnumaa poksis ja tõstmises Tallinnas

Üleriigilised maakondadevahelised meistervõistsed raskejõustikus lõpevad täna Tallinnas peetavate finaalidega poksis ja tõstmises. Maadluses selgus juba karikavõitjaks Tartumaa, kes Eesti-Läti maavõistluse sissejuhatusena peetud karikafinaalis võitis Läänemaa. Nüüd ähvardab Tartumaa tulla karikavõitjaks poksis ning tõstmises, lootes mõlemal alal võita teist karikafinalisti Pärnumaad. Tartumaa ning Pärnumaa kohtamised poksis ja tõstmises peetakse täna Kalevi võimlas algusega kell 18.00. Poksifinaalis tegutsevad kohtunikena H. Saasepp, A. Lillemägi, R. Juhe ja A. Mäeots, kuna peakorraldajaks on P. Matsov. Finaalis toimuvad järgmised poksimatšid alates kärbeskaalust, kusjuures tartumaalane on märgitud esimesena: E. Kallasorg — Alf. Künnapas, H. Pärn — Al. Toomsalu, Ago Anman — J. Toomsalu, Mihkel Auman — N. Kaarits, K. Vahi — Aug. Toomsalu, V. Saar — V. Nõmm, J. Henno — J. Viderna, M. Migasto — R. Künnapas. Tõstmises on peakorraldajaks A. Poolak, kohtunikeks K. Gern, E. Byström ning E. Lund. Üksikutes kaaludes võistlevad: J. Rebane — R. Västrik, V. Laas — A. Jõudna, Aug. Vaikma — M. Ilbak, Karl Unt — K. Miirk, A. Lepik — F. Maarits. Kohe finaalide järele toimub karika ülcandmine.

Raskejõustikuliidu vaikne „jüripäev"

Raskejõustikuliitu kuuluvate seltside sportlaste ümberregistreerimiste „jüripäev" — 15. aprill — möödus traditsioonidekohaselt tagasihoidlikult. Ümberregistreerimisi oli ainult 3 ja nendest märkimisväärt, et Eesti-Läti viimase maavõistluse ülatusmees keskkaalus Lembit Lomp, kes võitis Läti nimekama võistleja J. Grišsi, siirdus Tall. Kalevist v.-s. Sporti. Seega on v.-s. Spordi tõstemeeskond tugevnenud kahe viimase aasta jooksul tunduvalt üleminekutega. Läinud aastal siirdusid v.-s. Sporti nimelt Puka tõstjad A. Lavin ja V. Siirak, ning Elmar Vaikma Tartumaalt.

Siseriigi seltsidest Pärnu Kalevi nimele registreeriti Pärnu Tervise endised tõstjad J. Laos, J. Luur, Ed. Põntson ja poksija V. Kiling. Viimaste registreerimine teise seltsi toimus eriskummalistel põhjustel, kuna Tervis ei uuendanud liidult ettenähtud tähtajaks enda nimele registreeritud sportlaste nimekirja ja sportlased kasutasid vahepealset „linnupriiust" takistuseta üleminekuks Pärnu Kalevisse.

Täna selguvad käsipallimeistrid

Kevadsarja viimsed võistlusõhtud Tallinnas ja Tartus

Eesti meistervõistlused käsipallis lõpevad täna viimaste võistlusõhtutega Tallinnas ja Tartus, selgitades liiduklassi seltside paremusjärjestuse kui ka naiste käsipallimeistrid. Eesti meistritiitli omandaja küsimus peaalal — meeste korvpallis — võib jääda aga seejuures veel vaatamata kevadsarja lõppemisele lahtiseks eeldusel, et Tallinnas Kalev võidab Nõmme ÜENÜ ja Tartus Russ saavutab teiskordse võidu ASK üle! Sel juhtumil oleks nii Kalevil kui ka ASK-l võrdselt 18 punkti ning meistri selgitaks lisamatš mõlema vahel.

Harjuoru võimlas täna kell 19.00 algaval võistlusõhtul on kavas peale Kalevi-Nõmme korvpallimatši veel naiste finaalid Eesti meistritiitlitele. Naiste võrkpallis ÜENÜTO liilitas teatavasti omaaegse meistri Kalevi välja ja mängib nüüd finaalis alatise finalisti ASK vastu. Esmakordselt tänavu kevadel näeme ka naiste korvpalli — meistervõistluste finaalis kohtuvad Tall. Kalev ja ASK, kusjuures võitjat on raske ennustada. Meeste võrkpallis toimub kevadsarja viimne mäng meister ÜENÜTO ja ESS-i vahel, kusjuures viimane langeb kaotuse puhul liiduklassist välja. Sellest pääsmiseks ESS vaevalt suudab hankida ÜENÜTO-lt selleks vajalised kaks punkti.

Algajate maadlusmeistervõistlused Kehras

Pühapäeval toimuvad Kehras Eesti algajateklassi maadlusmeistervõistlused sulg-, kergekeskja poolraskekaalus. Võistluste vastu valitseb suur huvi, nii võtab esivõistlustest osa 48 maadlejat. Korraldavast organisatsioonist, Harju malevast, stardib 12 maadlejat, Lääne malevast võistleb 9 maadlejat, eesotsas Vigala vallavanema Saalistuga, Paide Järvapoegadest 8, v.-s. Spordist 7, Tall.-Kalevist ja Puhkekodust 3, Ambla ja Kiviõli spordiringist 2 ja Tartu Kalevist 1 maadleja.

Võistlused toimuvad kohaliku kino ruumes ja algavad kell 12 päeval.

Sünnipäevalapsi

Jüri Brandt, põllumees, riigimõisa valitseja, sündinud 22. aprillil 1867. a. Rapla v. Harjumaal.

Aleksander Pajur, õpetaja, sündinud 22. aprillil 1871. a. Vana-Tänassilma v. Viljandimaal.

Paul Wulff, vallasekretär, sündinud 22. aprillil 1877. a. Vastse-Otepää v. Tartumaal.

Suur Väin vajab jäälõhkujat

Ühendus Saaremaa ja mandri vahel katkes.

Kuressaare, 20. 4. Kuivastu ja Virtsu vahel Suures Väinas on jää muutunud niivõrd nõrgaks, et täna vajus mitu hobust ülesõidul läbi jää. Loomad suudeti uppumisest päästa.

Saare maavalitsus saatis nüüd maanteede talitusele telegrammi, milles palutakse kohe saata Väinas ühenduse pidamiseks välja jäälõhkuja. Juhul, kui jäälõhkuja täna-homme ei jõua kohale, katkeb ühendus Saaremaa ja mandri vahel täiesti. Jää väinal on kaetud umbes 30 sm sügavuse veega. Ühtlasi on Saare maavalitsus astunud samme, et seataks kohe sisse laevaühendus Tallinna-Jaagurahu vahel, mis hõlbustaks kaubavedu.

Õpetajate koja eelarve 28.900 krooni

Laupäeval peeti õpetajate koja juhatuse koosoleku, kus arutati pikemalt järelkooli küsimust. Võeti vastu koja lisaeelarve ja korraline eelarve.

Otsustati osa võtta Balti koostöökonverentsist, mis peetakse Tallinnas. Peainspektor J. Grüntali mälestuse jäädvustamiseks lubati 50 krooni. Riigilt saadud toetuse osast antakse koja juhatuse käsutusse 5000 krooni, algkoolõpetajate sektsioonile 5000 krooni, keskkooli- ja gümnaasiumiõpetajate sektsioonile 2500 krooni ja kutsekoolidele 2500 krooni.

Ühistegevuskoda 1939. a.

Ühistegevuskoja ja Eesti Ühistegelise Liidu üldkoosolekud toimuvad 29. aprillil Tallinnas.

Ühistegevuskoda on majandusaasta lõpetanud 9.157,21-kr. ülejäägiga. Aruanne on tasakaalus 141.984,14 kr. Aruandeaasta lõpul oli koja alla kuuluvaid ühinguid 4054, neist tegutses 2964. Koja revidendid toimetasid aasta jooksul revideerimist 1479 ühingus. Suuremaid puudusi ei ole esinenud.

Tabati kaks elukutselist varast

36 võtit ja muukrauda tööriistadena.

Pärnu, 20. 4. Pärnu kriminaalpolitsei tabas ja paigutas täna Pärnu vanglasse kaks üleriigiliselt tagaotsivat ja mitmekordselt varguste eest karistatud isikut: 32-aastase Nikolai Miti, keda allmaailmas üldiselt tuntakse „Niksi" nime all, ja 42-aastane Väinö Jõemetsa.

Mõlemad nimetatud mehed on kardetavad vargad, kes ametvõlmudele on annud rohkesti tööd ja peamurdmist. Oma „ametis" suure vilumusega, hoidsid „Niks" ja ta kaaslane Pärnu linna ja maakonda juba mõnd aega ärevil. Kuigi nende varguste register ametvõimude poolt alles on selgitamisel, arvatakse, et lihavõtte-aegsed vargused linnas, samuti suuremad sissemurdmised on nende töö.

Mõlemad mehed tabati Sauga valla Põnga talus, kus nad endale taluomaniku eksiteele viimisega olid valinud järjekordse redupaiga. Nende juures leiti 36 mitmesugust võtit ja muukrauda ja kaks võõrast isikutunnistust.

Hobusevargad Viimsis

Viimsi v. Lubja k. Uuetoa talu peremehelt Voldemar Kristjohanilt varastati ööl vastu laupäeva 10 aasta vanune sõiduhobune. Hobusetalli uks polnud öösel suletud, vaid loomade väljapääsu tõkestamiseks oli seotud nöör ukse ette. Nähtavasti polnud varastel aega sõlmida nööri lahti, kuna nöör oli lõigatud pooleks.

mängu

smaa vastu

ardsvoldi valit-
emini kahekord-
es võeti tarvitu-
gu näiteks „City
laeva juhtumeil.
maaga, siis kasu-
orra valitsus on
protestidega, na-
i ja miiniväljade
ritoriaalvetesse.
sega teha lõppu
ustele kuritarvi-
na valitsus alus-
Saksamaa vas-
alust mööda väl-
tuks lahinguväl-
teed arusaami-
orra kavatsusest
aksa sõjajõudu-
üleskutse Nor-
abinõudega liit-
on arusaadav,
kku hoiakut on
na lepitust, vaid
al eeldused oma
sche Diploma-
lenz".

anit

suhted

aatja teatab, et
ud seni kõik, et
itiliste ringkon-
ardata Balkanit
maa ega Itaalia
Balkani ja Doo-
kide suhtes, kes
juba korduvalt
ustanud kaitsta
ainitud piirkon-
hädaoht rahule,
ainult läänerii-
järjel, kirjutab

alapsi

gimõisa valitseja,
pla v. Harjumaal.
ndinud 22. aprillil
jandimaal.
ündinud 22. april-
rtumaal.

äälõhkujat

i vahel katkes.

stu ja Virtsu va-
utunud niivõrd nõr-
ust ülesõidul läbi
est päästa.
id maanteede ta-
atakse kohe saata
välja jäälõhkuja.
me ei jõua ko-
ja mandri vahel
umbes 30 sm sü-
aare maavalitsus
he sisse laeva-
hel, mis hõlbus-

eelarve
ni

ja juhatuse koos-
relkooli küsimust.
korraline eelarve.
koostöökonverent-
Peainspektor J.
iseks lubati 50
osast antakse koja
algkoollõpetajate
oli- ja gümnaa-
krooni ja kutse-

1939. a.

Ühistegelise Liidu
rillil Tallinnas.
usaasta lõpetanud
on tasakaalus
pul oli koja alla
tegutses 2964.
sta jooksul revi-
naid puudusi ei

list varast

öriistadena.

inaalpolitsei tabas
se kaks üleriigi-
elt varguste eest
Nikolai Miti,
kse „Niksi" nime
etsa.
on kardetavad
ud rohkesti tööd
suure vilumu-
lane Pärnu linna
irevil. Kuigi nen-
de poolt alles on
võtte-aegsed var-
sissemurdmised

ga valla Põnga
iku eksiteele vii-
redupaiga. Nende
tit ja muukrauda

iimsis

u peremehelt Vol-
ti öö vastu lau-
bune. Hobusetalli
pomade väljapääsu
se ette. Nähtavasti
i lahti, kuna nöör

allavanema Saa-
8, v.-s. Spordist
3, Ambla ja Ki-
Kalevist 1 maad-

kino ruumes ja

MINNI OSTAB TARVITATUD AUTO

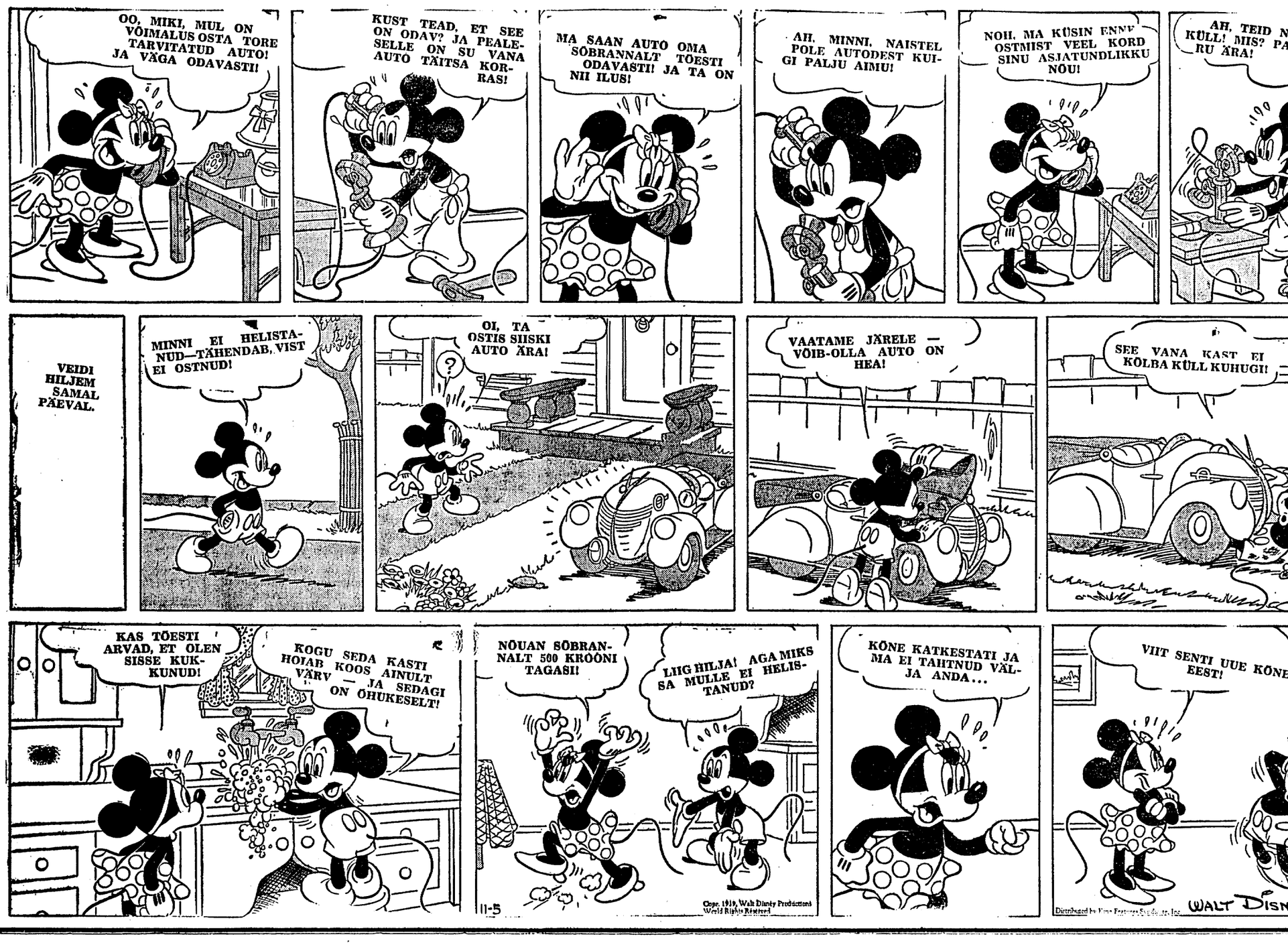

Ringi ümber moe

Mida kõnelevad saksa suvekollektsioonid

Kas sügisel kanname jälle kitsast seelikut?

LIHTSAID SUVEKLEIDIKESI SAKSA EESKUJUDEL.

Saksa moelehed moejooniseid tuues näitavad iga modelli juures sõõris tavaliselt ka ta peale mineva materjali punktidearvu, nagu näeme ka ülal toodud suvekleitide juures, kus see kõlgub 15—28, sedamööda kuidas on modell. Kõik nad on õmmeldavad Beyer-lõigete järgi, mida, muide saab tellida Viinist.

Saksa suvekollektsioonid kõnelevad üldiselt lihtsusest joonekäsituses, mis aga mõjub nooruslikult ja naiselikult, näidates tugevaid värvikontraste. Ennelõunaks domineerib „särkkleit" — kuni puusadeni kinnitepitud voltseelikuga; pealelõunaks — nagu ennegi — pehmelt-drapeeritud joon. Seelikud on ikka veel laiad, ahta, väga rõhutatud taljega. Sellest hoolimata märkab aga juba vihjeid, mis kõnelevad, et sügis toob jälle päevakorrale kitsa silueti.

Mantlid on endiselt alt kaharad. Kostüümide juures näeb kitsast „rätsepa"-jakki tagasihoidlikult kellukeselise või voltseelikuga. Kuid kohtab ka juba kitsast seelikut, mis, muide, on veidi pikem kui kevadtalvistel modellidel.

Ranna tarvis näeb shortse ja pikka meestepüksi seoses väikeste kirjute kitlitega umbes kujul, nagu neid kannavad hiina talupojad. Isegi kübar on neilt laenatud. Kuid rannapükste juure näeb ka palju särkpluusi.

Õhtukleidid on praegusile olukorrile vastavalt määratud vaid „väiksemaiks puhkudeks" ja väga lihtsad, ilma suure riidekülluseta, ülekaalus väikeste käistega. Märkimist väärib modellide kahe-, koguni kolmevärvilisus. Väga palju kirjulillelist siidi kombineeritakse seejuures mustaga. Moevärvid on „kindralstaabipunane", lavendelsinine ja tulbikollane.

Ka mustrid neil nüüd ühevärvilisena, näiteks mustal punasena või valgena.

* Paljud uued kostüümjakid (eriti tweedist) näitavad taga pöörna ja kergeid mahapressimata volte resp. krookeid (ka ülalpool vööd). Mõned näitavad ka lõhet kuni vööni.

* „Chocolate soda" on uue moevärvi nimetus, mis praegu Ameerikas astub oma esimesi samme. See on punakaspruun varjund ja teda ühendatakse meelsasti valgega või mustaga.

* Suvepluusina lanseerib Ameerika niihästi harilike kui ka õhtuseelikute juure pluuse puuvillapitsist — mušli-, triip-, tiheda õle- või lehemustriga.

KEVADMANTLID

iga vanuse jaoks valmis ja tellimise peale. (Valmistan ka tellija riidest.) **Pintsaküllikondi** poistele (kuni 12 a. vanuseni) ja kõiki laste riietustarbeid suures valikus.

E. RUMMA

Mundi 2, linnakassa majas, telef. 423-37.

Suures valikus igasuguseid

suvekleite

ostate ja tellite soodsaimini **Moeilmast**

V.-Posti 8

Moenädalaringvaadet

* Postmargid saatja näopildiga on Ameerika uusimaid moekapriise oma alal. Kaunitaril tarvitseb minna ja lasta end vaid fotografeerida ning 2—3 päeva pärast võib ta saada kupongi, mis sisaldab 100 postmarki ta enda näolapikesega. Ameerika post lubavat neid foto-marke tarvitada õigete kõrval, kuna nad oma musta-halli värvitehnikas on kergesti teistest eraldatavad ega võimalda seega eksimusi.

* Viimased Pariisi emprimeed (trükikangad) taotlevad kõik väga suurt lihtsust. Enamasti esineb muster neil nüüd ühevärvilisena, näiteks mustal punasena või valgena.

* Paljud uued kostüümjakid (eriti tweedist) näitavad taga pöörna ja kergeid mahapressimata volte resp. krookeid (ka ülalpool vööd). Mõned näitavad ka lõhet kuni vööni.

* „Chocolate soda" on uue moevärvi nimetus, mis praegu Ameerikas astub oma esimesi samme. See on punakaspruun varjund ja teda ühendatakse meelsasti valgega või mustaga.

* Suvepluusina lanseerib Ameerika niihästi harilike kui ka õhtuseelikute juure pluuse puuvillapitsist — mušli-, triip-, tiheda õle- või lehemustriga.

* „Kõnelevad" mustrid, nagu neid võis näha taskurättidel, sallidel jne., on nüüd siirdunud üle ka ihupesule! New Yorgis igatahes näidati aluskleite, mille mustri moodustasid sõnad „mai", „juuni", „juuli" jne. ja „taevatähed". Alusundrukud toodetakse üldse nüüd sageli kirjust batistist.

* „Koljati-käekotid" — Goliath bags — on käsitaskutemoe viimane uudis. New Yorgis teevad nad praegu suurt moodi. Nagu juba näitab nende nimi, on nad kõigepealt hiigelsuured ja teiseks toodetakse nad „mustimast mustast" rootsinahast. Rootsinahast, kuid pastellvärvis, on ka „nokaga" mütsid, mis rajavad moodi Palm-Beachis samus õrnus pastellvärves, kuid suure tumeda ruutvõrgustikuga mantliite juures.

3 modelli Berliini uutest kevadkollektsioonidest.

* Uutes ameerika kollektsioones näeb pealelõuna- ja õhtukleitidel kaunistusena palju inglise broderiid — kraena, mansettidena, isegi õlgade „laiendusena".

* Kindad muutuvad pikemaks. Ameerika kindavabrikandid on lasknud turule suure valiku kindaid, mis on kõik tüki pikemad kui senised. Muide, Ameerikas kantakse nüüd ka kübar ja kindad sageli üht värvi, kusjuures kübar näitab lille- või muu garnituuri asemel sageli kindaselja mustrit!

* Üks moemaja Parisis näitab oma kostüümide juure ruudulisi õlgkübaraid, mida ta kaunistab „rohelise rohuga segatud õitega" — väikeste toquelegumoodidena ja ka laiade äärtega, mis siis mõlempoolt küljelt on keerdud üles.

* Margerit Mitchelli kuulsa romaani „Tuulest viidud" järgi Ameerikas hiljuti vändatud film pole ka teiste kuulsate filmide eeskujul jätnud oma mõju avaldamata moele. Ameerika moetööstus märgib ta järgi peamiselt kangaile, mis on omistanud motiive sellest lähtud sajandi keskel mängivast tükist.

* London lanseerib kevadeks heledast tweedist mantleid mustast pehmest villasest kleitidel. Kuid palju näeb ka sinise-, rohelise-, kollase- ja punaseruudulisi mantleid (musta sametkraega) lihtsatel samet- või villastel kleitidel.

TELLIGE VEEL PÜHIKS ÕMBLUSTÖÖD: mantlid, kostüümid, kleidid, lasterlided. Lõigete müük, ja kiirtellimised 2—24 tunn. **Õmblusateljee „ILO"**, uutes ruumides **Gonsiori t. 1—1**, turu nurgal

Kohalikke teate

Metallitööstusrid olid koos

Kaubandus-tööstuskoja ruumides peeti üleriigilise Eesti Metallitööstusrite Liidu korraline peakoosolek, kus kinnitati möödunud aasta aruanne, võeti vastu uus eelarve, määrati liikme- ja sisseastumismaksu suurus, toimetati valimisi j. m. Ülevaate liidu tegevusest andis juhatuse esimees L. Kukats.

Ühingute saadikute sõnavõttudest nähtus, et akuutsemaks küsimuseks metallitööstusrite peres on nued sotsiaalseadused. Peeti vajaliseks, et juhatus korraldaks lähemas tulevikus Tallinna metallitöösturitele referaat-koosoleku, kus uued sotsiaalseadused valgustamist leiaksid.

Arutades riigivolikogu ja -nõukogu liikmete poolt avaldatud seisukohti sotsiaalseaduste kohta, äratas üldist tähelepanu tööliskoja esimehe sõnavõtt riiginõukogus töövõtjate palgalise puhkeaja seaduse arutamise ajal. Peakoosoleku saadikud leiavad, et tööliskoja esimehe väljendus, nimetades kesk- ja väiketööstust töövõtjaskonna „kirstunaelaks" sotsiaalseaduste täitmise suhtes, on tekitanud põhjendatud pahameelt metallitööstorkonnas. Kuigi üksikud juhud on esinenud, kus sotsiaalseadused ei ole leidnud täpset täitmist, mida on juhtunud ka töövõtjaskonnas, ei saa seda üldistada.

Peakoosolek võttis tööliskoja esimehe sõnade suhtes vastu protest-resolutsiooni.

Edasi peakoosolek pidas vajaliseks korraldada käesoleva aasta sügisel Tallinnas metallitööstorite päeva üleriigilises ulatuses.

Juhatusse valiti A. Palvar, K. Puusaag, L. Kukats, L. Kallas, H. Feierbach, J. Nõmmann, J. Preismann, S. Tsõpukov, F. Roos, A. Pangsep ja V. Mutt. Revisjonikomisjoni valiti G. Vernik, E. Hansum ja A. Terase.

„Niskamäe naised" „Gloria Palace'is"

Film jõudis Soomest kohale.

Eile saabus lennukil Helsingist Tallinna Soome algupärane film „Niskamäe naised", mis lähemal ajal linastatakse „Gloria Palace'is".

Hella Vuolijoe „Niskamäe naised" on meie teatripublikule tuntud. Nüüd on see näidend vändatud filmiks autori enese filmikäsikirja järele. Soomes jooksis film suure menuga, mispärast meiegi kinopublikul ei tohiks puududa ta vastu huvi, liiatigi kui meenutada samanimelise ja sisulise teatrituki menu.

„Niskamäe naiste" välisvõtted on Hauhos, tüüpilisimas Hämee maastikus. Huvitavaid põhjamaa looduse pilte teeb veel huvitavamaks 500-aastane vana-soome taluelamu, mis on filmis ära kasutatud.

Niskamäe vanaperenaist mängib filmis soome kuulsamaid karakternäitlejaid Olga Taino, kuna temale kontrastse kuju loob Ilona osas 19-aastane Karjala iludus Sirkka Sari. Aarnet esitab filmis Tallinna teatripublikule tuntud Tauno Palo, kes külalisena lõikas meil loorbereid „Teekonna lõpus" ja „Distsiplineerimata sugupõlves".

Apteekide öövalve

pühapäeval vastu esmaspäeva:

Kadrioru apteek. Narva mnt. 64, tel 303-01; I linnaapteek, Pärnu mnt. 10, tel 445-41; II linnaapteek, Telliskivi t. 40, tel. 439-42.

Nõmme - Nõmme linnaapteek Pärnu m 90—92

Arstide öö- ja pühapäevavalve tel. 04.

Pereko

Abiellumissoove:

Tallinna linn

Herman Kloo
Eero Pütsep ja
ja Vilma-Regiina
Tint; Meles-Ruve
chard Söel ja A
gust Annion ja I

Nõmme ev

Alfred Lille j

Paide

Vello Sillasoo

Abiellumisi.

Tallinna linn

Rudolf Urboj
Kask ja Isabe
Tamberg); Andr
Lumet ja Sofia I
dia Baldin; Joha
Valts; Hans-Paul

Sünde.

Tallinna linn

Hile Alba, Al
Mandžurets (Ma
pg., Malle Koni
Andres Tomson,
Sieger, Georgi ja

Surnud.

Tallinna linn

Minna Tombe
Karl Lainevool,
60 a. v.

Esi

Eile oli peali
müügil tetri, kuig
algus juba 15. a
lid, makstes 3
osteti restoraato
givad, et tänavu
kui lähemal ajal
külmade ilmade t
paikadele, vaid

Nurjuda ähva
ameliku jahikale
päeval. Võib-olla
lasta mõnd üksik
dadeni pole nei

Turg üldisel
värsket salatit,
kaupa, mida pra
on kalad praegu
kui mõni aeg ta
ja kilud.

Kanamunade
nad on langenud
müüb teise valik
1. valiku munad

Tal

algavad kutseek
õpetaja kutse ta
mub kutseeksam
eesti keeles.

Loodus- ja r

raldatakse eelol
Jõesuus. Kavas
rusesse.

Kalevi Hiis l

tuskoja ruumes
mälestamise kol

Rõivaõmblem

Veerenni tän. 2-
võtta võivad ka

Supelmantlirliet

peetakse riidesordiks, mida tuleb sagedasti pesta ja mis peab vastu pidama päikese pleegitavale toimele. Nende nõuete juures tuleb ainukesena kõne alla Univeri supelmantliriie, mis on värvitud ületamatute valgus- ja pesukindlate Indanthren värvidega. Sellepärast on soovitav järele vaadata, kas pakutaval kaubal on küljes Univeri firma etikett. Kudumistööstus H. Univer, Tallinnas, Viru 6, toodab peale selle valguskindlate värvidega kvaliteetmööbliriiet, ukse- ja aknaeesriiet. Tellimised ja väikemüük Viru 6.

Sarviline surm merel . . .

Ülevaade meremiinidest ja nende kasutamisest

Kes on jälginud tähelepanelikult käesoleva sõja sündmusi, on märganud, et meresõjas mängivad suurt osa miinid. Kõik sõdivad riigid on mineerinud oma rannaveed ja laevasõit on võimalik ainult väikestel, vabaks jäetud veeribadel. Suur hulk kaubalaevu on hukkunud miinide otsas, nende hulgas ka meie kaubalaevu. Samuti on näha sõjateadetest, et hulk sõjalaevu on leidnud lõpu miinide läbi.

Mis on siis õieti miin ja kuidas neid sõjas tarvitatakse? Allpool selgitame ligemalt selle moodsa sõjarelva liike, nende omadusi ja sõjataktikalist kasutamist.

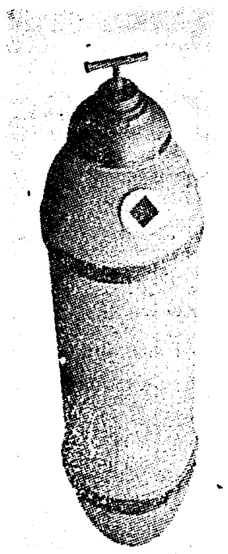

Sügavvee- või süvapomm, millega käib võitlus tänapäeva-sõjas allveelaevade vastu.

Miin ei ole mingi värske leiutis. Juba kaua aega, eelmiste sõdade ajal, on olnud miinid kasutusel kõikidel sõdivatel riikidel. Samuti ei ole miin mingi suur sõjasaladus, vaid nii-öelda täiesti turukaup, mida rahuajal võib iga riik ostal piiramatul arvul arvukatest relvatehastest kõikides suurriikides. Relvatehastel on isegi vastavad kataloogid, kus on kirjeldatud ühe või teise miinitüübi omadused ja head ning pahed. Neis **kataloogides reklaamitakse miine samuti nagu põllutööriistu või õmblusmasinaid.** Miinid on rahvusvahelises kaubanduses samasugune k a u b a a r t i k k e l nagu kõik tehnika saavutused, ainult vahest selle vahega, et neid ei paku agendid majast majja nagu raadioaparaate või jalgrattaid ja et neid ei panda välja kaubanduslikel messidel. Nende ost ja müük käib suurriikide vahel relvakaupmeeste kaudu ja riiklikul järelevalvel, sest loomulikult on iga riik müümisel huvitatud ka sellest, missugusele riigile ta neid müüb.

Miine on kahte pealiiki: m e r e m i i n i d ja m a a m i i n i d. Meremiine kasutatakse laevade hävitamiseks ja sõidukõlbmatuks muutmiseks, maamiine kasutatakse eriliste miinipildujate abil nii pealetungi- kui ka kaitserelvana. Meremiin oma iseloomult on kaitserelv, välja arvatud sügavvee- või süvapommid, mis samuti kuuluvad miinide hulka ja mida kasutatakse allveelaevade hävitamiseks.

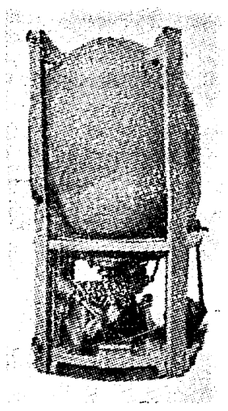

Miin, mis heidetakse merre allveelaevalt. Enne põhjavajumist kaitsevad ankru hoidkäpad miini sarvi.

Kõiki meremiine, välja arvatud süvapommid, nimetatakse tõkkemiinideks. Nende hulka kuuluvad

sarvmiinid, antennmiinid, löökmiinid ja magneetmiinid.

Need nimetused on tulnud miinide süüteseadeldistest, mis on kõikidel neil liikidel erinevad. Sarvmiinil, nagu ütleb seda nimigi, on peal sarved. Need on tinast ja nende sees on klaastoru elektrielemendi vedelikuga. Vastu laeva põrgates paindub pehmest tinast sarv kõveraks, seesolev klaastoru puruneb ja vedelik voolab toru kaudu elektrielemendi söele ja tsingile, mis enne seda on kuivad. Tekib nõrk elektrivool, mis aga on küllaldane selleks, et panna tööle elektriline sütik ja kutsuda välja miinis leiduva lõhkeaine plahvatamine. Löökmiini süütemehhanism on sellevastu miini sisemuses ja koosneb pendlist, mis on asetatud seisma raskusega ülespoole. Tõuke mõjul kukub püstiseisev pendel maha ja paneb tööle süütemehhanismi. Antennmiini kasutatakse eriti allveelaevade vastu võitlemiseks ja temal on süüteseadeldiseks antenn, mis on pronkstraadist ja ulatub mitukümmend meetrit miini alla- ja samuti ka ülespoole, kus teda hoiab sirgena vastav poi. Allveelaev, puutudes oma rauast või terasest kerega vastu miini antenni, tekitab selles nõrga elektrivoolu, mida eriti soodustab veel soolane merevesi. Antenni ots läheb miini sisemusse, kus on vastav elektriline mehhanism, mis siis miini paneb plahvatama.

Magneetiline miin, mis erilise kuulsuse sai käesolevas sõjas, ei ole ka nii väga värske leiutis.

Igatahes on sellega katsetatud juba enne maailmasõda. Selle miini töötamine on ehitatud k o m p a s s i p õ h i m õ t t e l e. Nagu teada, seisab magnetnõel alati ühe otsaga põhjas ja teisega lõunas. Kui magnetnõela ei mõjuta mingi metallihulk, millel on magneetilisi omadusi, seisab ta rahulikult paigal. Kui aga magnetnõelale läheneb, näiteks, laev ja satub juba nii ligidale, et oma magneetiliste omadustega mõjutab nõela, et see läheb välja oma esialgsest, püsivast suunas, paneb nõel selle suunast kõrvalekaldumisega tööle mehhanismi, mis kutsub välja lõhkeaine plahvatuse. Vastandina teistele miinidele, mis on vaieriga ankru küljes ja varitsevad laevu võrdlemisi veepinna ligidal, lebab magneetmiin rahulikult merepõhjas. Tema ankrussepanemine on sellepärast võimatu, et oma süütemehhanismi tõttu peab ta seisma liikumatult paigal. Kui ta oleks samuti nagu teised miinid vaieriga ankru küljes, siis plahvataks ta iseenesest, sest lainetuse käes pöörleb ankrus seisev miin igas suunas ja magnetnõel kalduks selletõttu ka kõrvale oma püsivast suunast. Õieti jääb küll magnetnõel püsima oma suunale, kuid suunda muudab miin ja tulemus on samasugune: süütemehhanism hakkab tööle ja miin plahvataks enne, kui ta midagi „kasulikku" suudaks ära teha.

Kasutusel on ka veel n.-n. kindlusemiinid, mida kasutatakse kitsaste kanalite ja jõesuudmete sulgemiseks laevasõidule ja allveelaevadele. Need lamavad merepõhjas ja neid pannakse plahvatama kaldalt. Miinid on ühendatud kaabliga kaldal asetseva vooluallikaga ja voolu sisselülitamisel tekibki miinis plahvatus. Need miinid on eriti kulukad sellepärast, et nende

merreasetamisel tuleb ehitada terve kaablivõrk merepõhja,

esiteks miinide süütamiseks ja teiseks allveelaeva asukoha kindlakstegemiseks. Viimaseks otstarbeks on merepõhjast veepinna suunas terved kaablitegrupid, mida hoiavad sirgetena poid ja mis on ühendatud kaldal mõõtriistadega. Allveelaev, liginedes neile kaablitele või antennidele teatava kauguseni või puudutades neid oma teraskerega, tekitab neis samasuguse elektrivoolu nagu antennmiini antennis. Seda nõrka voolu registreerivad kaldal asetsevad mõõtriistad ja määravad kindlaks, millise antennigrupi kohal allveelaev asub. Sellekohaselt pannakse plahvatama ka vastav miin.

Võrdlemisi vähe on kaustamist leidnud n.-n. ujuvad miinid. Neid kasutatakse kohtades, kus on mingi püsiv ja kindel veevool, nagu näiteks jõgedes. Veevooluga saadetakse siis veel ujuvad miinid pärivoolu minema ja vastu laeva põrgates plahvatavad need.

Miinid oma otstarbelt on väga erineva suurusega.

Väikestel miinidel on 20 kg lõhkeainet, kuid on ka suuri, kuni 500 kg lõhkeainet sisaldavaid miine.

„Standardnormiks" on siin kujunenud miinid, mis sisaldavad 300 kg lõhkeainet.

Süvapommid, mida kasutatakse allveelaevade vastu võitlemiseks ja mis samuti kuuluvad miinide gruppi, on pealetungirelvad. Neid lastakse välja erilistest müüsrikujulistest kahuritest 40—80 m kaugusele. Kuna nende mõjuraadius on võrdlemisi väike — 20 m — tuleb allveelaeva hävitamiseks loopida neid merre terve hulk, kusjuures tulemus on rohkem õnneasi.

Süvapommid sisaldavad keskmiselt 135 kg lõhkeainet. Nende plahvatamist saab reguleerida mitmesuguses sügavuses vastava süütemehhanismi abil, mis töötab veerõhumisega. Teatavasti suureneb veerõhumine iga sügavusmeetriga, ja kuna täpselt on teada veerõhk igasuguses sügavuses, reguleeritakse sügavpommi süütemehhanism selle järele.

Miinitõkke tegemine sünnib kahel viisil, kas miinipanijalt pealveelaevalt või veeskjalt, või allveelaevalt.

Käesolevas sõjas olevat, telegrammide teatel, miinitõket tehtud ka lennukeilt.

Vastavalt miinitõkke tegemisele kas pealvee- või allveelaevalt on miinidele valmistatud ka sügavuse reguleerimine. Skeemil nr. 1 on näidatud miinitõkke tegemine pealveelaevalt. Sealjuures on miini sügavuse reguleerimine mehaaniline. Miin sattudes vette, hakkab esiteks seal ujuma. Siis langeb miini ankru küljest alla raskus või n.-n. tinalood, mille vaier on nii pikaks reguleeritud, kui sügavale tahetakse miin asetada veepinna alla. On tinalood oma vaieri pikkuses välja langenud, vabaneb ankur vastava mehhanismi abil miini küljest ja hakkab langema merepõhja, kusjuures miini vaier jookseb ankrus asetseva rulli pealt lahti. Silmapilgul, kui lood puudutab merepõhja, sulgeb vastav mehhanism vaieri rulli vabajooksu ja ankur oma raskusega tõmbab miini vee alla, täpselt niisama sügavale, kui pikaks oli reguleeritud tinaloodi vaier.

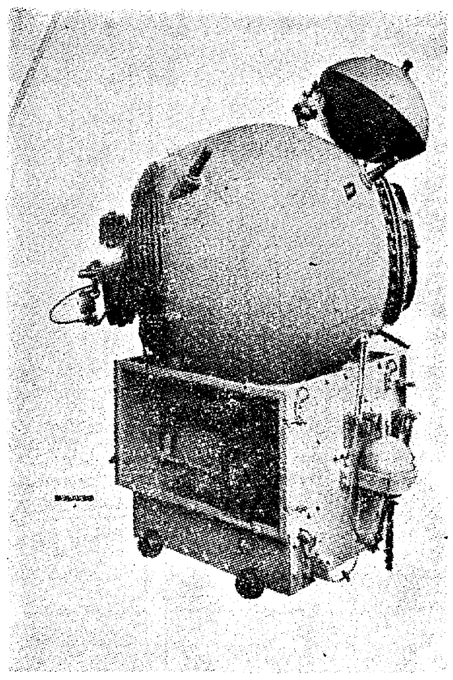

Antenn-miin ühes ankruga. Miini peal paremal ülal on näha antenni poi. Antenn on mähitud rulli miini otsal paremal

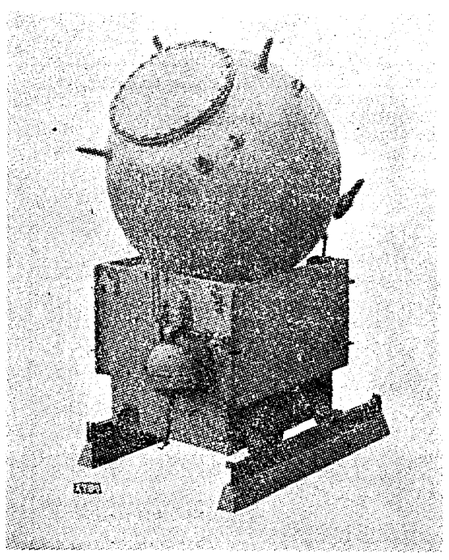

Sarvmiin ühes ankruga, nagu ta on laeva pardal enne vette heitmist. Vasakul ankru küljes on näha mehaanilise sügavusregulaatori raskus või lood.

Skeemil nr. 2 on näidatud miinitõkke tegemine allveelaevalt, ja siin on miini sügavuse reguleerimine hüdrostaatiline, s. o. veesurvega töötav. Esiteks vajub miin ühes ankruga koos merepõhja. Seal vabaneb miin ankru küljest umbes 5 minuti pärast veesurve abil töötava mehhanismi mõjul ja hakkab ülespoole tõusma. Koos miiniga tõuseb üles teine seadeldis, mis töötab samuti veesurve abil ja on ühendatud ankruga peene vaieriga. Silmapilgul, kui veesurve on merepinna ligidal teatava piirini nõrgenenud, langeb see seadeldis miini küljest ära. Seadeldise küljes olnud vaier lõdveneb, ja kuna selle teine ots on ühendatud ankrus asetseva vaieri rulliga, pidurdub rull silmapilkselt ja miin jääb teatavasse sügavusse veepinna alla ujuma ja ootama oma ohvrit. Sarnane sügavusseadeldis ei ole nii täpne kui pealveelaevalt vette heidetud miinide mehaaniline sügavusseadeldis ja siin võib eksimine olla kindlaksmääratud sügavusest sügavamale või madalamale kuni 1 m. Kuna aga miinid asetatakse veepinna alla 5—8 m, ei ole sellel eksimisel olulist väärtust.

Sõjateadus ütleb, et

miinitõkkel on vaid siis praktiline väärtus, kui seda jääb valvama sama riigi sõjalaevastik, kes asetas miinid.

Valveta jäetud miinitõkkel ei ole mingit lahinguväärtust, sest vastase miinitraalerid puhastavad mere kiiresti miinidest ja ka miinid langevad vastase omaks. Kuna laialdased miinitõkked nõuavad enda kaitseks ka suuri laevastikuüksusi, siis võib oletada, et see sõjapidamise viis just odav ei olegi, vaatamata sellele, et miin on suhteliselt teiste relvadega odav.

Miini keskmiseks hinnaks on 5500 kr., kusjuures huvitaval kombel maksab ankur kaks kolmandikku sellest summast ja hävitav miin ise ainult üks kolmandik.

Et pääseda läbi miinitõkkest ka ilma traalerite abita, nii-öelda murda läbi miinitõkke, on sõjalaevadele külge monteeritud vastavad seadeldised, mida inglased nimetavad „paravan" ja sakslased „otter". See on metallist, ujuv ja vastavate tiibadega keha ja neid on läbimurdval laeval kaks. Need kinnitatakse vaieriga laeva vööri või nina külge ja laeva sõites ujuvad nad laevast eemal umbes 60 m ja on veepinna all. Paravani ja laeva ühendav vaier tõmbub pinguli ja hoiab miinid laevast eemale. Miinid libisevad oma vaieritega mööda paravani vaierit kuni seadeldise eneseni ja seal jookseb miinivaier vastavate kääride vahele, mis

lõikavad miinivaierid läbi ning miinid kerkivad lahtiselt veepinnale nagu pudelikorgid.

Veepinnalt korjab nad järeltulev laev ära ja muudab hädaohutuks. Teine traalimisviis on traaliga, mis on kahe laeva vahel ja mille küljes on vastavad konksud või tragid. Traal on harilik terastross ja vahest on tragide asemel selle küljes ka väiksed lõhkepadrunid, mis puutudes vastu miinivaierit plahvatavad ja purustavad miinivaieri. Kahe laeva vahel veetava traaliga puhastatakse merd siis, kui miinitõkkeid sisaldav meri ei ole enam vaenlase kaitse all, ja ka pärast sõda.

Suurimaks sõjasaladuseks sõdivatel riikidel on täpne miinitõkete kaart,

kus on märgitud miinide asukoht ja nende arv. Langeb see vastase kätte, on miinitõke kaotanud väärtuse, sest vastane kas hoidub lihtsalt sellest kohast eemale või varitseb silmapilku, et miine merest välja traalida. Suurimaks miinitõkkeks sõdade ajaloos on olnud ameeriklaste pandud miinitõke maailmasõja ajal. Nad asetasid Norra ranniku ja Shetlandi saarte vahel merre üle 70.000 miini. Tööd alustasid nad 1917. aastal ja neil oli kavatsus merre asetada 100.000 miini, kuid enne mineerimistööde lõpuleviimist tehti vaherahu. Ameeriklased asetasid sinna antenn-miine allveelaevade vastu, kuid miinide tolleaegse puuduliku ehituse tõttu lõhkes hulk miine iseenesest ja tormi mõjul.

Miinid, laetuna laevapardale, on hädaohutud, sest vastava kaitse abil on sütiku voolujuhtmed katkestatud. Enne merrelaskmist kõrvaldatakse kaitse ja miin muutub kardetavaks. Et aga vigastatud sarvega miin ei plahvataks kohe kaitse kõrvaldamisel ka laevapardal, on miinil veel teine kaitse, mis laseb juhtmete voolukontaktid ühineda alles pärast miini teatavat aega vees viibimist. See on väljaspool miini ja selleks kasutatakse harilikku suhkrutükki. See on asetatud vedrude vahele ja kui suhkur merevees sulab, lähevad vedrud kokku ning panevad elektrilüliti tööle.

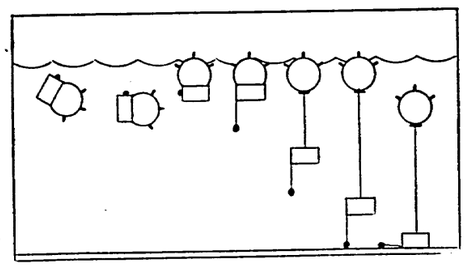

Skeem nr. 1. Miinide veeskmine pealveelaevalt

Miin heidetuna vette peaiveelaevalt hakkab esiteks ujuma miiniga ülespoole, kuna ankur raskusega vajub allapoole. Pärast raskuse ehk n.-n. tinaloodi väljakukkumisega varem reguleeritud pikkuses hakkab ankur alla langema. Tinaloodi puutudes merepõhja pidurdub ankru vaier ja ankur tõmbab miini vee alla.

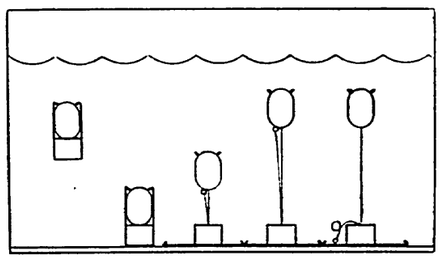

Skeem nr. 2. Miinide veeskmine allveelaevalt

Allveelaevalt vette heidetud miin vajub esiteks koos ankruga merepõhja, kusjuures ankru küljes olevad miini hoidkäpad on miini külgedel ja kaitsevad tinasarvi vigastamiste eest. Põhjas langevad miini hoidkäpad laiali ja miin hakkab kerkima ülespoole koos hüdrostaatilise sügavusseadeldisega. Vastavasse sügavusse jõudes langeb sügavusseadeldis miini küljest ära ja ankruvaier pidurdub.

Kokkuvõttes võib öelda, et tõkkemiinid on tänapäeva meresõjas kardetavad ja hukatust toovad relvad.

Nad ei tungi ise kallale, kuid varitsevad

igal silmapilgul merel liikuvaid sõjalaevu, valmis hukutama suurimaidki lahingulaevu. Rahulikule kodanikule ja mittesõdiva riigi kaubalaevadele jääb aga lohutus, et neid juhivad lootsid läbi miinitõkete ja sõja lõppedes puhastatakse mered miinidest, sest siis muutuvad ka sõdivad riigid rahulikeks ja uus, ülesehitav elu hakkab uuesti peale.

Reisilennuk 10 aasta pärast

100 reisijat, meeskond ja pagas pardal

Missugune on reisilennuk 1950. aastal? Seda küsimust käsitleb ühes kirjutuses ameerika insener Hubbard, kes seisab kuulsa lennufirma „Lockheed Aircraft Corporationi" teenistuses. Tuleviku reisilennuk on Hubbardi arvates põhijoontelt järgmine:

Liini- ja transportlennuk 1950. aastal on suur monoplaan, tiibade keskse asetusega ja lennuraskusega kuni 100 tonnini. 1950. a. lennuk kujuneb üleminekuks tulevikulennukile — n.-n. „lendavale tiivale". Lennuk mahutab kuni 100 reisijat, juure arvamata meeskond ja rikkalik pagas. Ta kere on üleni metallist, kabiinid hermeetiliselt suletavad, püsiva, ühetaolise õhurõhumisega. Kirjutuse autori arvates 1950. a. kahemootorilised reisilennukid jäävad liiklusse vaid kõrvalistel õhuliinidel, magistraalteedel aga peavad ühendust ainult neljа- ja kuuemootorilised lennukid. Põhitüübiks on neljamootoriline lennuk. Sellise lennuki ehitus- ja proovimisajaks kulub kuni poolteist aastat, uute võimsamajõuliste mootorite loomine aga, juure arvates proovimisaja, nõuab kolm aastat.

Mootorite võimsus 1950. aastal ulatub kuni nelja tuhande hobusejõuni, ja võimalik, et veelgi kõrgemale. Igal juhtumil mootorite võimsusele paneb piirid mitte tehnika, vaid ökonoomika, sest autori arvates ühe mootori võimsust võib tõsta kuni 10.000 hobusejõuni.

Peale põhimootorite 1950. a. võetakse kasutusele veel abimootorid, millede ülesanne seisab raadiovalgustuse, õhupumpade, navigatsiooni-instrumentide, šassii jne. teenimises, nii et nende töö muutub rippumatuks põhimootoreist. 1950. a. lennukeil on tavaliselt sissetõmmatav kolmerattaline šassii, mis annab lennukile hea vastupidavuse teel, startimisel ja maandumisel, ja võimaldab täieliselt rakendada pidureid.

Keskse asetusega tiivad on suhteliselt väikesed, sest mõnesuguse osa tööst maandumisel ja startimisel võtavad endile erilised maandumistiivad. Eriline seadeldis lennuki tiibade otstel kõrvaldab kiiruse vähendamise hädaohu. Ohupropellerites on vähe muutusi, sest neil on juba praegu väga hea kasuliku tegevuse koefitsient. Raadioseadmed võimaldavad meeskonnal lennu kestel pidada kahekordset otseühendust maaga — raadiotelegraafi tähetrüki aparaadi ajal kirjalikult ja raadiotelefoni abil sõnaliselt. Ka reisijad ei ole lennu kestel isoleeritud pidades ühendust lühilainete kaudu.

Autor hindab sellise lennuki arvatavat kiirust 480—640 kilomeetrile tunnis. Lennud substratosfääris muutuvad 1950. a. juba üsna tavaliseks nähtuseks ja lennukid sooritavad oma teekonnad kuni 9 km kõrgusel.

Selline kuivamaalennuk võib vabalt ületada ookeane ja muutub tõsiseks võistlejaks vesilennukeile. Lennukikere suurenemise tõttu 1950. a. seal on rohkem vaba ruumi. Magamisasemed on pikemad ja laiemad ja paremate vedrumadratsitega. Kaob kaks lennureisi senist pahet: alatine õhurõhu muutumine ja stoopor. Propelleri mürin on vaevaltkuuldav.

Keisrinna favoriit

Potjomkin, tema elu ja aeg

14

Kadedus keisrikojas

Pole imestada, et see kiire tõus võimule, tuues kaasa nii palju tähtsaid muudatusi, mis oli põhjustanud Potjomkini ja tema poolehoidjate ilmumine keisrikotta, äratas suurt kadedust ja rahulolematust. Potjomkin oli kaval küllalt taipama, et ta tulevik olenes suurel määral mitte ainult tema armuromaanist Katariinaga, vaid ka ta positiivseist saavutusist, kui ta kord oli tööle asunud, ja tema oskusest õõnestada mitmesuguste endale vaenuliste rühmituste võimu keisrikojas.

Kohe, niipea kui ta suhted keisrinnaga tõstsid ta positsioonile, kust ta võis avaldada mõju riigi asjadele, sukeldus ta töösse määratu innuga ja ühtlasi ilmse otsusega näidata oma võimu. See oli just, mida Katariina ümber seisjad olid kartnud, ette näinud ja tagajärjetult püüdnud ära hoida. Nad olid algusest peale tunnetanud Potjomkinis suurte vaimuannetega ja kohkumatu energiaga mehe, nad märkasid tema piiritut auahnust, nad teadsid kohe, et sellest ei saa Vassiltšikovi-taolist nukku, ei ka mõnusat, rahulikku ja laiska elunautijat, nagu Grigori Orlov. Keisrikoda jagunes seetõttu kahte rühma: üks pooldas uue isanda tulekut ja püüdis leida tema heatahtlikku poolehoidu, teine aga tundis end olevat kahjustatud või ähvardatud Potjomkini tõusust võimule ja oli otsustanud talle vastu seista, kui võimalik, teda koguni välja tõrjuda Katariina soosiku kohalt. Mis puutub välisdiplomaatidesse — kõik nad püüdsid sel ajal võita Venemaa sõprust ja toetust — nende seisukord ei olnud kerge, sest teades, kui tähtis on hoiduda valitseva partei poole, nad ei olnud sugugi kindlad, kumb pool jääb valitsema.

Kõigi nende asjasthuvitatud isikute eesotsas seisis vana krahv Panin, kelle vilunud kuid laiskades kätes oli Venemaa välissuhete lõpmatu keeruline juhtimine. Temast teati, et ta seisab vastu Potjomkini tõusule. Kuid tema vaen Orlovide vastu oli tuntud isegi suuremana kui seda võis olla ta vastumeelsus auahne uustulnuka suhtes, ja ta näis tervitavat kõike, mis vähendaks Orlovide autorjteeti. Mis puutus Orlovi ja nende poliitilisi liitlasi ning sõpru, nagu krahv Ivan ja Zahari Tšernõšev, nad esindasid nii võimsat ja nii tähtsate huvidega rühma, et näis peagu uskumatuna, et nende mõju võiks üldse väheneda või koguni kahaneda. On küllaltki iseloomustav, et keegi ei hoolinud noorest Vassiltšikovist, kes omaltpoolt näis olevat rahul jumalagajätu-kingitustega, mil ta oli saanud 3000 orja, 50.000 rubla sularahas ja hõbedase teeserviisi, mille väärtust hinnati 25.000 rubla peale. See noormees ei hellitanud suuremat auahnust.

Võistleja ei tagane

On huvitav, et mõned välisdiplomaadid, nil Briti minister sir Robert Gunning ja Rootsi saadik parun Nolcken, kuigi nad olid mõjutatud Potjomkini hiilgavast tõusust, mõtlesid ikka veel, et Grigori Orlovil on šansse võita tagasi oma kaotatud soosingut. Kuid nad mõistsid valesti mõningaid väliseid tunnuseid sügavamaist protsessidest, milles nad ei olnud teadlikud. On tõsi, et kui oli vaibunud suur vaen, mille kutsus välja 1772. a. alkoovirevolutsioon, kui Katariina nii hoolimatult heitis kõrvale Grigori Orlovi ja asendas ta tähtsusetu Vassiltšikoviga, Orlovid olid jälle ilmunud tagasi õukonda ja neil oli ikka veel või uuesti jälle võimalus etendada silmapaistvat osa keisrikoja elus. Grigori Orlov, nagu märgib Nolcken, säilitas oma „isandaliku tooni", käitudes nii, nagu omaks ta ikka veel eesõigustatud seisukoha, mida ta oli kasutanud nii pikka aega. Ta isegi jatkas õiseid visiite keisrinna õuedaamidele, mis omaltpoolt tähendas, et Orlovil oli ikka veel suur mõju. Ta varitses Potjomkinit ja püüdis teda igal võimalikul juhtumil vihale ärritada. Nolcken jutustab, kuidas ta kord ühel koosviibimisel lihtsalt viipas sõrmega Potjomkinile, nagu oleks too temale alluv, ja kõigi hämmastuseks „Tsükloop" ei teinud mingit stseeni, vaid tuli lähemale ja küsis Orlovilt, mida see soovib. Siin seisab põhjus selles, et Katariina, kes nii väga kartis tüli tekkimist nende kahe mehe vahel, anus Potjomkinit, et ta ei paneks pahaks Orlovi käitumist ja tema, s. o. keisrinna, pärast hoiduks tülidest Grigori Grigorjevitši või selle venna ja sõpradega. Potjomkin näib avalikkuses seda palvet tunnustavat, kuid nelja silma all annab ta enam kui üks kord täie voli oma tunnetele. Ikka ja ikka jälle Katariina kirjutab talle, paludes mitte tungida kallale Orlovidele, ja et teha oma palvet vähem tüütuks Potjomkinile, ta lisab igakord juure meelitusi ja armukinnitusi eriti heldel määral. Siin on üks ta tüübilisist pikkadest tundeavaldusist. Olles jutustanud, kui ainulaadne, võrratu ja ülev on Potjomkin, Katariina jatkab:

Katariina püüab lepitada

„Ainus asi, mida palun, on, et Te ei püüaks muuta minu mõtteid Orlovide suhtes, sest peaksin seda suurimaks tänamatuseks Teie poolt. Ei ole kedagi teist maailmas, kellest vürst (Orlov) oleks jutustanud mulle nii palju head, kui Teist, ja keda ta armastaks nii väga kui Teid. Kui vürstil on oma vead, siis ei ole Teie või minu asi neid arvustada ja nii teiste tähelepanu neile tõmmata. Ta armastas Teid, ja mis puutub minusse, siis tema ja ta vend on mõlemad mu head sõbrad ja ma ei jäta neid iialgi maha. Siit moraal Teile! Kui olete tark, kiidate seda heaks. Ei oleks tark Teie poolt mulle selles asjas vastu vaielda, sest see on puhas tõde. Kui kummaline see ometi on! Kõik, mille üle ma kogu eluaja naersin, on nüüd juhtunud mulle endale: mu armastus Teie vastu teeb mind täiesti pimedaks. Tundeid, mida pidasin idiootlikeks, liialdatuiks ja mitte väga loomulikeks, tunnen nüüd ise. Ma ei suuda oma rumalat pilku Sinust eemale pöörata; ma unustan kõik, mis mu mõistus mulle ütleb, ja tunnen, et muutun üsna juhmiks, kui viibin Sinu läheduses. Pean, kui avaneb selleks juhus, hoiduma Sinu nägemisest vähimalt kolmeks päevaks, et saaksin end jälle mõistusele tuua ja oma tasakaalu tagasi saada, vastasel korral läheb Teil minu seltskonnas varsti igavaks, mis oleks igatahes küll väga loomulik. Olen iseendale väga vihane täna, sõimasin end hästi, olen teinud suuri jõupingutusi, et muuta end mõistlikumaks ja leida tarvilikku iseloomukindlust ja -jõudu — omadused, mis iseloomustavad Teid. Mul on nii hea eeskuju: olete tark, kindel, vankumatu kõigis oma otsustes. Viimaseks tõenduseks selle kohta on see, mida mulle ise jutustasite ja mida ka teised kinnitasid: kui paljude aastate jooksul otsisite teed mulle lähenemiseks? Mida ma mitte isegi tähele ei pannud. Ela hästi, kallis. Me võime üksteist näha järgmise kolme päeva kestes, sest pärast seda algab esimene nädal Suurest Paastust, mis on määratud palvetamiseks ja paastumiseks ja mille kestes — peale tõsiasja, et pean end valmistama ette armulauaks — oleks suur patt meil kokku saada. Oh, paljas mõte sellele lahusolekule teeb mind kurvaks, ajab mulle juba nüüd pisarad silma. Elage hästi, monsieur. Palun, kirjutage mulle, kuidas tunnete end täna. Magasite hästi või mitte? On Teil ikka veel palavikku? Härra Paninil oli kombeks korrata: „Võtke pisut hiniini, hiilgus, ei midagi muud kui hiniini! Tahaksin nii väga olla Sinuga, lobiseda Sinuga. Kui armastaksime üksteist vähem, oleksime palju targemad, isegi palju õnnelikumad. Olen lõbus ja huvitav kaaslane siis, kui mu pea, eriti aga mu süda, on vaba. Sa ei usu, mu hing, kui tarvilik on targa vestluse jaoks olla vähem armunud. Palun, teata mulle, kas naersid palju selle kirja juures, sest mind valdasid naeruhood, kui teda üle lugesin. Mis absurdsusi kirjutasin! See on tõesti deliiriumis oleva inimese sonimine. Aga, mis siis, las läheb! Võib-olla ta lõbustab Sind."

Vaenulised rühmitused

Sedalaadi kirjad vaevalt võisid „lõbustada" Potjomkinit, ega pole ka tõenäoline, et Katariina isc pidas neid nii naljakaiks, nagu ta väidab. Aga see, mis ta ütleb Orlovide kohta, on iseloomustav. Ta pidi olema hoopis erakordne näitleja või olid inimesed hoovkonnas hämmastavalt taipamatud, kui nad tõlgitsesid tema lojaalsust või koguni hirmu Orlovide ees armastusena. Tema tunded Potjomkini vastu, kellele ta võis kirjutada: „Kui armastaksime üksteist vähem, oleksime palju targemad ja isegi palju õnnelikumad," on ülitugevad, ja isegi kui Grigori Orlov poleks käitunud nii meeletult, nagu ta nähtavasti käitus, ta ei oleks võinud võita tagasi oma seisukohta. Tõsiasja, et tal lubati ka edasi olla keisrinna teenistuses kammerhärrana, mõisteti paljude poolt valesti, ja nende valestimõistjate seas olid isegi nii hästiinformeeritud mehed nagu Gunning ja Nolcken. Mõlemal oli eelarvamusi Potjomkini suhtes ja mõlemad hindasid üle keisrinna kiindumust oma endisesse favoriiti. Nende aruannetes leidub kummaline ühtesattuvus, kui nad kinnitavad, et Katariina õrnad tunded Orlovi suhtes ei ole täielikult muutunud, et pole ühtki teist meest riigis, keda ta võiks nii täielikult usaldada, ja et Orlovi perekonna prestiiž on endiselt väga suur.

Kui ainult Grigori Orlov oleks ise mõistlikum, ta võidaks kindlasti tagasi Katariina soosingu, mõtlesid nad. Kuid see just oli, mida Grigori ei suutnud, ja lõpuks isegi ta vend Aleksei pidi tegema talle etteheiteid mõistlikkuse ja mõõdukuse puudumise pärast. Mis puutub Potjomkinisse, kelle armukadedus Orlovi suhtes oli otse haiglane, siis ta näis ühekorraga taipavat, et kui anda küllaldaselt nööri, Orlov tõmbab end ise oksa. Võib-olla see oligi üks põhjusist, miks ta nii kannatlikult talus oma vihatud celkäija ja rivaali väljakutsuvat käitumist. Grigori Orlov ei olnud enam seda väärt, et temaga võideldda, ta hävitas ise end, ilma ühegi surveta väljastpoolt, ja Potjomkinil oli teisigi vaikivaid või tegutsevaid vaenlasi, kellele mõtelda. Esiteks ja kõigecel oli noore hoovkonna — suurvürst Pauli ja tema abikaasa suurvürstinna Natalie, endise Hessen-Darmstadti printsessi — küsimus. Nende lähimaks ja mõjuvõimsamaks sõbraks, ühtlasi ka valitsuse võistlematuks juhiks oli tsarevitši hooldaja krahv Panin. Lähedasele ühendusele troonipärijaga võlgneski Panin suurel määral oma mõjuvõimu, ja oma kasvataja — mitte aga poliitiliste — ülesannete tõttu oli tal võimalik elada palees. Ta ise tähendas kord ühel puhul: „Niikaua, kui mu voodi jääb paleesse, ma ei kaota oma mõjuvõimu."

Teater . Muusika

Eesti Draamateater

Täna kell 1/2 8 õhtul teist korda **„Tseesar ja inimene“.**

Kassa on avatud kella 12—4 p. l. ja 6—8 õhtul.

Töölisteater

Täna päeval **„Vaese mehe ututali“** 121. korda. Algus kell 1/2 3 p. l. Pääsmed 20—125 senti. Täna õhtul **„Ministeerium on solvunud“** 4. korda. Algus kell 1/2 8 õhtul. Pääsmed 25—150 senti.

Esmaspäeval **„Nipernaadi ja aastaajad“** lõplikult viimset korda — üldhinnad.

Salme Tamm 15 aastat laval

„Ugala“ kandvamaid naisjõude Salme Tamm pühitseb oma 15-aastast lavategevuse kestvusjuubelit neljapäeval, 25. aprillil, millal esietendub „Ugalas“ H. Vuolijoe viisakas komöödia (nii on autor ise ristinud oma uudisteose) „Vastumürk“. Juubilaril on siin kandvaim osa.

Salme Tamme on viljandlased näinud arvukais osis. Ta on alati suutnud esineda veenvalt ka nõudlikemais rolles. Kes viljandlasist ei mäletaks tema Justiinat, kes ei oleks lasknud end haarata tema Niskamäe vanaperenaisest? Ja nüüd annab ta ka oma juubeli Vuolijoega. Viljandi teatriringkonnad juubelipäeval suruvad tänutundes oma lemmiku kätt ja soovivad talle kõige paremat.

Vene rahvatantsu-õhtu

Viimaste aastate jooksul on kehtiv hea traditsioon — nimelt parimate teatri- ja muude kunstiliste maajõudude poolt Tallinna külastamine. Käesoleval hooajal külastasid meid esimestena petserlased — segakoor N. A. Vehnovski juhatusel ühes väikese rahvatantsijate grupiga. Nende rahvatantsijate suur menu viis Vene haridus- ja heategevate seltside liidu juhatuse mõttele korraldada Tallinnas „Vene rahvatantsu õhtu“ suuremas ulatuses. Neljapäeval, 25. aprillil, tuleb „Estonia“ kontsertsaalis nilsugune õhtu, kus esinevad parimad vene rahvatantsijad Petserimaalt ja Narvatagustest valdadest. Iga rajoon toob kaasa oma lõõtsmängijad. See õhtu sarnaneb õhtule, mis korraldati Tallinnas „Vene kultuuri päeval“ 1938. a., s. t. vene rajoonide võistlus, kuid nüüd vene rahvatantsu alal. Õhtu programm on ette nähtud väga laialdane. Vene haridus- ja heategevate seltside liidu juhatus otsustas näidata Tallinnale mitte ainult nüüdisaegset vene tantsu, mida tantsitakse praegu vene külades, vaid ka vanaaegseid vene rahvatantse, mis veel muistsest ajast külades on säilinud, üksikute tantsijate ja mitmesuguste ansamblite ettekandel. Tallinn saab võimaluse näha vene rahvatantsu mitmekülgsust muistsest tantsust kuni tänapäevani. Sellest õhtust võtavad osa noored ning vanad tantsijad. Mitmeid tantse, eriti vanaaegseid, tantsitakse vastavate laulude saatel. Praegusaja vene tantsu näidatakse kõigi ta iseärasustega: tantsijad kannavad ette Narvataguste valdade „vene tantsu“, Petserimaa, Irboska ja muid vene tantse lauludega jne. Muidugi esinevad tantsijad rahvariietes. Nii et „vene rahvatantsu“ õhtu on ka vene rahvaõiveste demonstratsiooniks. Esineb üle 30 vene rahvatantsija. Igaüks neist põleb tahtmisest näidata oma „vene tantsu“ ja oma rajooni „au“ mitte langeda lasta. Pole kahtlust, et see õhtu on huvitav mitte ainult venelastele, vaid ka eestlastele. See algatus annab rikkalikku materjali vene rahva karakteri ja rahvuse iseärasustest arusaamiseks.

Raadio

Pühapäeval, 21. aprillil.

8.00 Äratusmäng. Võimlemine. 8.20 Koraale (hpl.). 8.40 Õige aeg. Teated. Hommikukontsert (hpl.). 9.40 „Väikerahvaste suurus“. Köneleb Hanno Kompus. Isamaalaule. 10.00 Tallinn ja Türi: Jumalateenistus Kaarli kirikust. Praost A. Kapp ja õp. H. Hansson. Tartu: Jumalateenistus Peetri kirikust. Õpet. J. Treumann. 12.00 Sümfooniakontsert (hpl.). 12.55 Mõtiskluse-hetk. 13.00 Stseene oopereist (hpl.). 13.35 „Kõigilt radadelt“ — peatükke populaarteaduslikest raamatuist. 14.00 Lõunamuusika (hpl.). 15.00 Pühapäeva-õhtupoolik Raadiokülas. 1. Valss „Külapääsukesed“ — orkester. 2. „Nipernaadi ja Ello“. lugu August Gailiti novellist „Pärlipüüdja“ — Teet Koppel. 3. Valss „Lumekellukesed“. Rahvaviisid „Tule koju“ ja „Oh seda ilu ja õnne“ — Ustus Toomendi (kannel). „Veski Tiiu“ — Karl Ots (tenor). „Eideratas“. „Kurblik neiu“. Polka „Mulgi ekspress“ — U. Toomendi. 4. „Ülesandeid lina- ja kanepikasvatuse alal“ — põllutöökoja linamajanduse-nõunik agr. Gustav Vähi. 5. Valss „Kannikesed“ — Eedo Karrisoo (tenor). 6. „Hobusekasvatuse-küsimusi kevadel“ — põllutöökoja hobusekasvatuse-konsulent agr. Eerik Milkop. 7. „Postipoiss“ — orkester. 8. Põllumajanduslikest päevaküsimustest. 9. Teateid põllumeestele. 10. Marss „Hõbedased kased“ — orkester.

16.30 Teated ja reklaam. 16.40 Eesti Aleksandrikooli juubeliaktus („Estonia“ kontsertsaalist). 18.50 Päevauudised. 19.00 Õige aeg. Teated. 19.05 „Töö ja tervis“. Tagasivaateid ja arutlusi meie iseseisvuse 23. aastal (VIII). Koostanud Jaan Rummo. 19.50 Vanu tantsulugusid ja laule (Pasunapoisid ja heliplaadid). 20.30 „Ärigeenius Tom Sawyer“, peatükk Mark Twaini jutustusest „Tom Sawyeri juhtumused“. Loeb Hugo Laur kirjaniku 30. surma-aastapäeva puhul. 20.55 Pühapäeva õhtukontsert. RR orkester, juh. P. Nigula. 21.45 Päevauudised ja sporditeated. 22.00 Õige aeg. Tantsumuusika (hpl.). 22.55 Päevauudised ja sporditeated. 23.05 Türi: Nädalakroonika prantsuse ja rootsi keeles.

Esmaspäeval, 22. aprillil.

7.00 Äratusmäng. Võimlemine algajatele. 7.20 Õige aeg. Ilmateade. Päevauudised. 7.30 Hommikukontsert (hpl.). 8.15 Tallinn ja Türi: Turuteade. Heliplaate. Tartu: heliplaate. 8.30 Hommikupalvus — ülempreeester K. Gustavson (Issanda-Muutmise peakirikust). 8.45 Türi: Jääteade.

16.30 Türi: Jääteade. 16.45 Teated ja reklaam. 17. Muusika pärastlõunaks (hpl.). Tartu (—17.20): Venekeelne teadete-saade. 18.00 „Miks vajab iga naine puhkust“ — Helmi Mäelo (Tartust). 18.20 Laulvaid neegreid (hpl.). 18.40 Päevauudised. 19.00 Õige aeg. Teated. 19.10 Viis minutit tervisele — dr. med. M. Kask (Tartust). 19.15 Lõbusad puhkpillid (hpl.). 19.40 Raadiovestlus — RR direktor ins. F. Olbrei. 20.00 Orkestrikontsert. RR orkester, juhat. P. Nigula. 20.50 „Ringkäik Eesti Rahva Muuseumi kogudes“ — Helmi Kurriku ja Ella Koerni kahekõne. (ERM saade, Tartust.) 21.10 Külalisesinaist. Viiulikunstnik Liidia Barabas. 21.40 Päeva märkmik. 21.45 Päevauudised ja sporditeated. 22.00 Õige aeg. Muusika kohvikust „Kultas“. 22.55 Päevauudised. 23.05 Türi: Päevauudised inglise ja saksa keeles.

Politseipeegel

Sõi, jõi — ei maksnud arvet. Sõle t. 6—5 elutsev Hilda Mägi teatas, et restoran „Autosse“ ilmus tundmata meesisik kaasiasega, kes tellis sööke ning jooke 13 kr. 40 s. väärtuses. Hiljem tahtnud mehed arvet tasumata jättes põgeneda. Üks meestest, kelleks osutus Nõmmel, Maleva t. 30 elutsev Leonid Ruljan, peeti kinni. Teisel läks korda põgeneda.

Väljasaadetu ei lahkunud. Kindla elukohata Anna Gorjunkov võetakse vastutusele seepärast, et ta kui väljasaadetu ei ole lahkunud Tallinnast kuni tabamiseni.

Tappis kodus sea. S. Lasnamäe t. 16—2 elutsev Magda Tiitus teatas, et Majaka t. maja nr. 30 omanik Liisa Tiitus tappis oma sea kodus sealaudas, missugune tegu on keelatud tapamajade ja liha järelevaatuse seadusega.

Mängukassa kratt. Uueturu lähedal asetseva söögisaalis „Talutare“ tabati kindla elukohata Endel Roots. Mees oli varastanud raha Punase Risti mängukassast.

Politseiarestimajja palgutati 13 joobnud isikut.

Hinnasedelid puudusid. Vaateakendel olevaile kaupadele hinnasedelite juurepanemata jätmise pärast koostati protokollid ja võetakse vastutusele järgmised ärid — Ala ja Viru tänava nurgal asetsev karusnahakauplus, mille omanikeks on Hairulla Mehdi ja Fatech Zakerov, ning Pärnu mnt. nr. 10 asetsev Aug. Amose optikatarvete kauplus.

Vorstivedajate tüli. Laenupanga maja juures, Müürivahe tän. nr. 10 tungis vorstivedaja Rudolf

Ebata

Paljajalu üle me
pärase „talisportliku“
Muhu naine, kes h
10 km laiuse Suure
kõndides kogu tee
maks oli kast mirme
jalatallad kohati veri

Küsimusele, kas
ei tunne ja halgusi
mal ajal käib jääl
mitte sugugi. Mis k
koguni neli kraadi s

Kui talt päriti,
peab kälma ka talve
seakasti otsas olevall
võimukõsimuse rätsep
käimist, ja saapad e

Poovar, kelle elukoht
mel, Orava 6—8 el
Arnold Kingule. Poov
kus kohas rahurikkur

Vargu

Leonhard Lepikul
ratas, mille väärtus

Vesivärava t. 86 r
Kuumi jalgratas. K

Keskhaigla esikus
litu, mille väärtus o

Pikkjalg nr. 4 el
varastati pesu. Kah

Reinhold Meri ku
Uus-Sadama t. 11.

Aime Aalundil va
väärtus on 20 kr.

Vastutav to
Väljaandja Tallin

Korteripakkumised
TALLINNAS.

Lihakauplus ära anda omaniku haiguse pärast heas rajoonis Pelgulinnas. Teat. saab Kollane 12—7.

Korter
üürile anda — 3 tuba, köök, esik, teenijatuba, keskküte, parkettpõrandad, 79,8 r.-m. Tallinn, Pärnu mnt. 96—2.

Remonteeritud **tuba**
täielise köögi tarvitamisega ära anda. Jakobi 8—7.

Tuba
erasissekäiguga, päikeseküllane, üürile anda Falkpargi 10—4.

Üürile anda päikesepoolne **korter**
— 2 tuba, köök ja esik. Sireli 12—5. Näha mitte enne kl. 10 hommikul

Korter
— 3 tuba köögiga — välja üürida Mäekalda 11—1.

Ilus suur erasissekäiguga **tuba**
ära anda, mööbliga või ilma. Tulika 24—1.

Väike tuba
välja üürida. Lai tän. 32—3.

Ärlruum,
võib ka puhtamaks tööstoaks, ära anda. Küsida majahoidjalt Kunderi 4.

Kaasüüriliseks
võib tulla meeste- või naisterahvas. Lastekodu t. 26—12.

Tuba
mugavustega korralikule rahuarmastajale üürilisele välja üürida. Kreutzwaldi tän. 19—31.

Korter — suur tuba ja köök, elekter, vesi ja W. C. korteris, välja üürida sellele, kellel abikaasa või ema võtaks tasu eest enda peale trepikodade ja ühe suurema korteri korrashoiu ning pesupesemise. Lai tän. 32—3.

Uues keskküttega majas üürile anda 2-toaline ja 3-toaline **korter**
ja garaaž. Söödi tän. 6 (Taime t. nurgal).

Päikeseküllane **korter**
5 toa, köögi, vanni ja teenijatoaga välja üürida Raua tän. 49. Küsida majahoidjalt. Kirj. slt. „3/8663“.

Kesklinnas välja üürida hästi **möbleeritud tuba**
K. Pätsi 5—7 (end. Kentmani).

Tööruum,
kuiv ja valge, välja üürida kas tislerile või mõneks muuks otstarbeks. Põrandapinda 38 ruutm. Raudtee tän. 29, küsida näha majahoidjalt.

Ilus suur 3-toal. korter teen.- ja vannit. ja kaminaga heas ahjuk. majas mõõd. üüriga ära anda, näha kl. 12—1 ja 4—5 Vesivärava 26—2, või küs. majaholdj. krt. 7

Saali tän. 2 ära anda **tisleri-tööstusruum** ja Imanta 23—21 3-toaline korter.

Suuremad büroo-ruumid
keskküttega ära anda S.-Karja 18, Eesti Laenu-Panga majas. Küsida Eesti Laenu-Pangast.

1 tuba
südalinnas ära anda, sobiv kontoriks või vastuvõturuumiks. Lähemaid teateid Viru 13—3, äripäeviti kl. 9—6, telef. 476-71.

Kaasüüriliseks
võib tulla naisterahvas. Juureveo 6—1.

Moodsas keskküttega majas **tuba välja anda**
köögi ja vanni tarvitusega. Alatine soe vesi. Näha pühap. 3—5, esmasp. 12—2 ja 5—7.

Kaasüürilisena
saab vaikse ruumi (puhtas) kindlas teenistuses käija. Vismari 13—30.

Autogaraaž
suurus 5,5×3,3 r.-m., üürile anda. Ristiku 73—2, või telef. 318-83.

Korteripakkumised
NÕMMEL JA MUJAL

Välja üürida **neli tuba**
esik, veranda, köök, II korral, kaevuvesi, 25 kr. kuus. Rahumäe, Vaigu 3

Ära anda korter — **kaks tuba**
köök, soovi korral autogaraažiga — Nõmmel, Männiku tee 39. Liiva bussipeatus.

Ära anda moodne päikeseküllane **korter**
— 4 tuba, köök ja esik — Nõmme, Nurme 2—1.

Nõmme jaama lähedal, Põllu t. 17, välja üürida 6-toal. remonteeritud **korter**
suure aia sees asetseva maja II korral. Vesi korteris. Küs. tel. 455-63

Taevaskojas
pansion „Uuepuiga“ (end. Hindreus). Mugavad toad ja hea toitmine. Teat. saab Luise 4—8, Tallinnas. Tel. 469-76.

Meriväljal
(Kesktee 211)
ilus päikesepoolne korter — 3 tuba, köök, eestuba, klaasveranda, vesi ja elekter sees, ühes vajalise mööbliga suveks välja üürida. Võib ka terve maja, s. o. kaks korterit à 3 tuba, köök, esik, veranda, vesi ja elekter. Järele pärida telef. 470-44 (kl. 9—10 ja 15—17).

Nõmme jaama lähedal välja üürida **tuba**
mööbl. või ilma, vanni tarvitamisega. Lõuna tän. 19—1.

Ära anda omaette **korter**
— tuba plidiga — Liival, Raudalu mnt. 3. Sealsamas ka suur aed rendile anda.

Ära anda remonteeritud **korter**
— 3 tuba ja köök, Nõmmel, Künka tän. 8. Küsida krt. 6.

Soe päikesepoolne **korter**
— tuba ja köök — ära anda. Küsida Rahumäe, Võidu tän. 12—3.

Ära anda remonteeritud 4-toal. **härrastekorter**
kõigi mugavustega, ühes aiaga. Rahumäel, S. Pärnu mnt. 39. (Tel. 484-74 ainult ärip.)

Korteriotsimised

Lasteta abielupaar otsib Nõmmele 3 toa ja köögiga **korterit**
Pal. teat. kirj. slt. „11/8791“.

2-liikmeline perekond soovib I linnajaos 1-toalist kööga ja esikuga **korterit**
Kirj. slt. „20/8800“.

Kes
soovitab väikesele haritud perekonnale ja kindlale üürnikule lähemal ajal keskelinnale lähemas rajoonis 2—3-toalise korteri, üüriga 30—40 krooni? Teatada Eesti Turistide Ühingule Raekojapl. 9. (Vana vaekoda)

Kindlapalg. meesisik soovib hiljem. 5. V **korterit**
— tuba köögiga või vaheseinaga, hinnaga kuni 20 kr. kuus. Teatada kirjal. slt. „2/8742“.

Kindlapalgaline 2-liikmeline vaikne perekond otsib 2—3-toalist **korterit**
mugavustega kesklinna lähedal, nüüd või kuni 10. maini. Kirj. slt. „37/7977“.

3-liikmeline kindlapalgaline perekond vajab **korterit**
— 2 tuba köögiga — nüüd või edaspidi. Kirjad slt. „20/8760“.

Kindla teenistusega abielupaar soovib 2- või 1-toalist **korterit**
Kirjad kuni 23. 04. 40. a. slt. „8/8788“.

Soovin erasissekäiguga **möbl. tuba**
I l.-j., Balti jaama ümbruses. Teat. kirj. slt. „4/8784“.

Kohe või lähemal ajal vajatakse 3—4-toalist **moodsat korterit,**
põrandapinnaga kuni 90 m², Tõnismäe või Roosikrantsi t. ümbruses. Üksikasjalised andmed ja hind teatada kirj. slt. „3/8823“.

2-liikmeline perekond soovib 2- või 3-toalist **korterit**
Kirj. slt. „13/8673“.

Üksik mittesuitsetaja korralik keskealine mees soovib **väikest tuba**
või kaasüürilseks. Teat. ühes hinnaga kirj. slt. „35/8815“.

Abielupaar soovib **korterit**
— tuba, köök — vaikses ja sooja majja teisele korral, vastu päikest, soovitav Pelgulinna, võib ka 1. maini teatada kirj. „28/9328“.

Härra soovib Nõmmele **möbl. tuba**
rajoonis kuni Hiiuni. Võimalikult moodsas majas. Teat. kirj. slt. „15/8795“.

2-toalist kööga **korterit**
vajab sõjaväelane 1. maiks s. a., hinnaga kuni Kr. 25 kuus. Pakk. kirj. slt. „32/8772“.

Kahelliikmeline perekond vajab nüüd kohe 2-toal. kööga **korterit**
Soovitav Tartu mnt. ja Narva mnt. vaheline rajoon. Teat. kirj. slt. „14/8834“.

3—4-toalist **korterit**
otsib kindla teenist. 4-liikm. perek. Kaarli kiriku või Tõnismäe ümbruses. Teat. slt. „6/9306“.

Müüakse

Müüa väga heas korras **sõiduauto**
Hind 2600 kr. Tel. 435-59. Kirj. slt. „40/8220“.

Müüa suur hästiehitatud 3-kordne **puumaja**
heas rajoonis Kadrioru ja trammiliini juures. Ligemaid teateid saab Kunderi tän. 46—11.

Müüa vanem mudel **mootorratas**
Linnavalits. poolt järele vaadatud. Hind 250 kr. Heina 5—2.

Maja
müüa ühes suure krundiga, millel on ilus viljapuuaed, Tõrva linnas, ilusas suvitusrajoonis. Küsida A. Põderilt Kurna mõis, telefon Tõdva 14.

Müüa
uute ja korras majade 1/4 või 1/8 mõtteline osa. Raha vaja 10.000 kroonist kuni 5000 kroonini. Teatada kirj. slt. „9/8829“

Maja
Kalamaja raj. juhtum. odavasti müüa. Kirj. slt. „4/8824“.

Müüa elumuutuse tõttu juhuslikult 4,5-tn. veoauto, täieliselt sõidukorras. Tehnilistest vaatustest läbi käinud. Sõitnud 14.000 km. Pühapäeval näha kella 9—5 Nõmmel, Värava 5. Telef. 518-01. Esmaspäeval kella 9—5 Pärnu mnt. 62.

Odavasti müüa moodne saalimööbel, kušett, meester. ja naister. välisjalgratas, kitarr, lihtsad toolid, raud- ja puuvoodi ning seinakell. Pärnu mnt. 98—2.

Nõmmel
kuivi 75 sm pikk. I, II ja III sorti puid müüa. Männiku tee 32, telef. 517-06.

Moodsad **raadiod**
odavasti müüa. Magasini 25-a—6. Näha kl. 4—6.

Müüa pruugitud **lapsevanker**
Heeringa t. 10—3. Näha kl. 9—13.

Müüa **mesilaspered**
ja tühje tarusid. Küsida Pärnu m. 97, Nõmme

Vähepruugitud **lapsevanker**
müüa Kunderi 17—5, näha pühap. kl. 9—11.

Abja-Paluoja alevikus väike 2-kordne **maja müüa**
8×10 m, (ülem. kord seesm. poolik) ühes kõrvalhoonetega ja päriskrundiga. Väga sobiv ka suvituskohaks. Hind Kr. 3300, sellest Kr. 750 plkaajalist laenu. Kirjad Pärnu, „Pärnu Päevalehe“ tal. märgus. „Järv ja mäed“.

Hobused,
sündsad põllutööle, müüa töö lõppemise tõttu. Pärnu mnt. 31—4.

Müüa või vahetada
metsarikka talu vastu hea talu, 27 tiinu suur, Kehra raudteejaamast 1,5 km eemal. Hooned uued, väärtusega umbes Kr. 7000. Teat. slt. „7/8627“.

Müüa odavasti korras **autojärelvanker**
Heade kummidega, 36×8 Näha Tatari 18—8.

Müüa odavasti
1800 sülda aiandus-suvituskrunti, millest jõeäärt 100 r.-m. Krunt asetseb Tallinnast 16 km, asetseb riigipargi vastas, on ülesharitud maaga ja tee ääres. Teat. tel. 524-39.

Müüa odavasti täiesti **sõidukorras tõldauto**
Opel, 1937. a. mudel, 8,5 h.-j. Näha Paides, Vainu t. 20, tel. 164. Hind kokkuleppel.

25 ltr. head piima
iga päev ära anda. Teateid saab tel. 519-64.

Nõmmel müüa ilus 400-r.-s. **ehituskrunt**
Männiku bussipeatuse juures. Teat. kirj. slt. „1/8821“.

Kivimäel müüa **kaks maja suure aia sees**
Krunt 500 r.-s. Väljamaks Kr. 9000. Tulla Nõmme, Orava 6—2 (Silikaadi peatus).

Müüa korral. **talu,**
(31 ha) linna lig., kultuurheinam. Teat. enne lõunat Madara 13—6.

Müüa suuremal ja vähemal arvul **mutreid,**
1 3/4“, 1 5/8“, 1 1/2“, 1 3/8“, 1 1/4“. Paluka tän. 8—6. Telef. 457-92.

Mootorlaev
müüa kalasadamas, ilma mootorita, kandejõud 11,8 br.-rgt. Teateid saab kl. 9—11 ja 16—19 Suur-Patarei tän. 18—13.

Müüa valgeid siberi **spitsi-kutsikaid**
Paljassaare tee 59—2.

Talu müüa
Kellast 5 km kaugel, suurus 41 ha. Kaupa tehakse koha peal Kulna külas Hindreku talus. Lähem. teateid saab V.-Viru 13, Tallinnas, jalgrattatööstuses.

Müüa meester. vähekantud **nahkmantel**
Rähni 11—9.

Müüa odavasti **maja Elvas**
suure järve läheduses 6500 m² metsaga kaetud päriskrundil. Teat. Tartus, Riia tän. 53—1.

Müüa 1) täiesti uus **Mono-Orsat-aparaat**
(CO_2, O_2 ja Co kontrollimiseks), 2) 100 mtr. elektr. juhed NGA, 70 mm². Teat. kirj. slt. „9/8669“.

Müüa hästi tugev **tööhobune**
Näha saab pühapäeval Pärnu mnt. 82—2.

Müüa peaaegu poole hinnaga vähepruugitud 3 sahtliga kabinet „Singer“ **õmblusmasin**
Näha Tähe 16—11.

Kabiinid
müüa odavasti, ka telefon üle anda. Kirjad slt. „12/8832“.

Müüa
täiesti heas korras **turbapress ühes lokomobiiliga**
tingimused soodsad. Kirj. slt. „33/8693“.

Müüa **väike maja**
rendikrundil. Paldiski m. 67-c—1.

Kiiresti müüa
elumuutuse tõttu ilus väike pudu- ja pesuäri I l.-jaos, käidavas kohas. Kirj. slt. „22/8802“.

Müüa täiesti sõidukorras ja hästi hoitud **mootorratas,** Villiers, 125 ccm, 200 ccm raamis, 1937. a. mudel, hind 400 kr. Kirj. kuni 24. aprillini slt. „9/8789“, pärast Kunda-Letipea. M. K.

Uus kahekordne **palkmaja**
müüa Nõmmel suure krundi, vaikse, tolmuvaba ümbrusega, eriti kohane suvituseks või **puhkekoduks.** Teat. Tallinnas, Raua tän. 33-a, krt. 10 pühap. kl. 10—2 ja 4—6, ärip. kl. 4—6 või sooviav. kirj. slt. „2/8822“.

Müüa **maja**
(3 korterit) suure aiaga, (krunt 1000 r.-s.). Võimalik müüa ka kahes osas. Leete tän. 17.

Müüa
aiapingid, toolid, pesupalid, diivan, kantud riided ja muud. Narva mnt. 6—1.

Müüa
mööblid ja igasugust majakraami; samas müüa autoölid. Niguliste 16—2-a telef. 422-38.

Hästihoitud **lapsevoodi**
ja 3 rattaga jalgratas müüa. Sõja 27—12. Hoovimaja, II kord.

Müüa Pääskülas **krunt,**
400 r.-s. Teateid saab Tallinn, Heeringa tän. 20—8.

Omaniku haiguse pärast müüa vanem hästi sisse töötatud **juuksetööstus**
linna sees. Kirj. slt. „12/8672“.

Müüa mitte töökorras **diiselveoauto,**
ja vahetatakse ka mingi muu asja vastu. Teat. Niguliste 16—2-a. Telef. 422-38.

40.000 km sõltnud voolujooneline **tõldauto**
(vanem mudel) 12 h.-j., müüa või vahetada veoauto vastu. Falkpargi t. 19—6. Tel. 457-38.

Müüa hea **märahobune**
soovitav maale. Suur Lasnamäe 32—1.

Akordion
„Hohner Organola I B“, vähe pruugitud, 3 registriga, müüa Kr. 450 eest; uue hind on Kr. 600. Lennuki tän. 16—4.

Müüa pruugitud **lapsevanker**
Näha saab igal ajal. Terase 7—12.

Kiiresti müüa
ümmargune tammest söögilaud ja moodsad kevadpalitud koolitüdrukutele. Pärnu mnt. 98—2.

Omaniku haiguse tõttu kohe odavasti müüa mahagoni kastiga **vana viiul**
Näha ainult pühap., 21. skp., kl. 2—7 p. l. Pärnu mnt. 94—10.

Müüa **majad**
suurel krundil. Väljamaks Kr. 20.000—15.000. Lähemalt Vildemanni t. 2-b—3, hoovimajas.

Elumuutuse tõttu müüa odavasti hea **mootorratas**
Toompuiestee 15—1, telef. 454-77.

TARTU HÜPOTEEGI-
panga pantlehti müüa. Teatada ühes hinnaga kirj. slt. „12/9312“.

Paat müüa,
võimalik mootorpaadiks ümber ehitada. Pikkus 25, laius 6 jalga. Teateid saab tel. 301-33 Weizenbergi 4—7.

Juhtumisi odavasti müüa peaaegu uued **salakünad**
ja küpsetusvormid. Toom-Kuninga 12—8.

Müüa kaks noort ja üks keskealine suur tugev **hobune.**
ja neil päevil lüpsma tulnud ja maikuus tulija head lüpsilehmad. Pärnu mnt. 144—3, Tallinn.

Kiiresti müüa sõidukorras **mootorratas.**
Näha pärast kl. 6 Telliskivi 43—4.

Müüa
noor 5-aastane hobune ja uuepoolne platvormvedruvanker. Teat. saab Weizenbergi 15—3.

„Päevaleht“ üksiknumbrid on müügil Paldiski m nr. 60.

Mustiõe pood

Ostetakse

Soovitakse osta kohemaksetava raha eest korralik 8—12 H.P. **sõiduauto**
Andmed mudeli, firma, hinna ja sõidetud km arvu kohta saata kuni 24. aprillini slt. „40/8420“.

Soovin osta **kolm ha maad**
Hagudi jaama juure. Võib ka olla 2 kilomeetrit jaamast. Kirjad pal. ühes hinnaga slt. „30/8770“.

Soovitakse osta pruug. väiksemajõuline **tõldauto**
Teat. kõigi andmete ja hinnaga Kohtla vaksal, p.-k. 8. „Auto“.

Soovin osta pruugitud **katuseplekki**
150 kuni 200 lehte. Teat. kirj. slt. „22/8682“.

Soovin osta vedrudeta **töövankri**
ja üksikuid rattaid. Kirj. slt. „17/8797“.

Soovin osta **jäätisemüügikäru.**
Soovitav kummiratastega. Teatada kirj. slt. „19/8839“.

Soovin osta **mootorratta,**
250 ccm. Vähe pruugitud. Teat. hind ja firma. Kirjad Irboska p.-k. 6.

Soovin osta pruugitud **lapsevanker?**
Kirj. slt. „19/9319“.

Kellel on müüa pruugitud **lapsevanker**
Kirj. slt. „20/9320“.

Ostame kõiksugu vanu korrast ära **autosid**
Pakkum. saata Tallinn, postk. 377.

Soovin osta korras **sportkäru**
Teatada slt. „21/9321“.

Soovitakse osta elektrijõul töötav **pump**
kaevust vee pumpamiseks. Teatada Valter Johansile Tallinn, Vabaduse väljak 10—4. Telefon nr. 432-69.

Mitmesugust

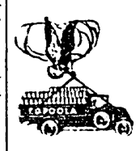

Mööbli- ja masinatevedu **autod** ja töölised saada Laulupeo 22
Ed. Poola. Tel. 30623.

Aed
ära anda. Teateid saab Preesi 43—1.

Keskaastais mereväelane soovib **abielluda**
20—35-a vaba prl. või pr. Varandus pole tähtis. Päevapilt soovitav. Kirj. slt. „24/8804“.

Intelligentsed härrad, teiega soovib tõsist **tutvust**
30-a. riigiametnik väik. kasv. blond preili. Kirj. slt. „7/9307“.

Kestvate tokkide töö alal 7-a. praktikaga vilunud töö jõud valmis tab mööduka hin naga **elektri- aurulokk juuksetööstuses A. EBER, Soo 4 (vastu „Belgiat“) telef. 469-25.**

DAAMID!
Veel mõned päevad **ODAV. ELEKTRILOKI** kr. 1.50 pea parim. d dega. Moods. soengud a tes 50 s. Värvitud juu tele eriõlid. Juuksetöö **K. EMME,** Vana-Viru Tel. 480-00.

Tungivalt palutakse
endast teatada kaht h rat, kes proua, kes ku kus 28. veebr. Tatari üles tõstsid ja koju ka sid, Tatari tän. 19—

1500 krooni
on välja laenata Talli maja või talu I oblig slooni kindlustusel. K slt. „32/9332“.

Müüa odav. 2 kor likku **kevadmantlit**
ja mitm. asju. Tulla hap. kl. 12—6 Raua 47

Daamidesalo „Noblesse“
Uus tän. 3—3, tel. 419-

Kevadiseks hooajaks **elektrilok**
Volla Junior Luxu aparaadil.
Omanik **Marta Rotberg.**

Juurelõikuse **kursused**
igasugu naisterahvalasterõivaste alal, kõr ma õppemeetodi järg Praktiline õmblustöö, õpilane võib endale melda. Ettevalmistus k seeksamelle. Lembitu 8—3, pühap. kl. 10— ärip. kl. 10—18.

Korralik keskaas proua palub laenu 20 300 kr. väikese äri jaoks prots. kokkuleppel. K slt. „38/9338“.

Rendile anda **AED**
(umbes 400 ruutsülg ühes korteriga Tallinn Teat. kirj. slt. „11/86

Tõlgin **läti keelest**
ja ümberpöördult. Huvitatuil palun kir slt. „33/8813“.

Daam, kinnisvara oma **soovib tutvus**
vastava härraga. Ju seotsijail mitte tülita Kirj. slt. „37/9337“.

Talu
pooleterale anda müüa. 34 ha, 4 ha pa metsa, 3 km Klo jaamast Illurma küla

Vaene ema palub
kas kinkida või m vähese raha eest lap vankri haigele laps Kirjad slt. „34/8774“.

Tasuta liiva
ehituse juurest ära a
Kodu 9, Tallinnas.

Pika raske haiguse järele uinus igavesti minu unustamata kallis naine, armas emake ja õde

Elfriede Piigert, sünd. Breivel

* 1. nov. 1905. a. † 20. apr. 1940. a.

Puusärkipanek pühap., 21. skp., kell 16 Tall. Linna Keskhaigla kabelis. Matmine teisip., 23. skp., kell 16 Issanda Muutmise Peakirikus.

Valusas leinas **mees, poeg ja õde.**

Surma läbi lahkunud korp! Sakala kaasvõitlejat

stud. jur. Endel Tapp'i

mälestab leinas

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT.

Oma kauaaegset liiget

Tiio Waino't

mälestab waikses leinas

Tall. Eesti Käsitööliste Awitamise Selts.

Matused pühapäewal kell 12 Jaani kirikus.

VÄINJÄRVE vallavalitsus müüb

avalikul enampakkumisel

30. aprillil, 1940. a., kell 11.00 hommikul Väinjärve vallamajas, Koeru alevikus, järgmised valla kinnisvarad.

1. End. Puhmu koolitalu „Kooli nr. 16", suurus 15,09 ha, alghinnaga Kr. 2750.—
2. Visusti end. kooli koht „Koolimaa nr. 29", suurus 7,96 ha, alghinnaga Kr. 2000.—
3. Ramma koolikrunt „Kooli nr. A-20", suurus 4,01 ha, alghinnaga Kr. 500.—

Pakkumisest osavõtjail tagatiseks sisse maksa 10% alghinnast. Lähemaid andmeid müügitingimuste kohta saab igal äripäeval Vallavalitsuse kantseleist kella 9.00—16.00, telef. Koeru 4.

Väinjärve Vallavalitsus.

Вышелъ изъ печати и поступилъ въ продажу

I томъ исторіи царствованія императора Николая II

С. С. ОЛЬДЕНБУРГА.

Цѣна тома 3 ам. дол. (165 дин.) безъ пересылки. Выписывающіе со склада за пересылку не платятъ. Обществамъ и книготорговцамъ, выписывающимъ не менѣе 6 экз., скидка въ 33% Заказы выполняются только по полученіи всей стоимости.

Предварительная льготная подписка

на II томъ исторіи

по цѣнѣ 2 ам. дол. (110 дин.) будетъ закрыта 1-го мая. Требованія и деньги просятъ адресовать Петру Васильевичу Скаржинскому, ул. Кн. Данила 1, Бѣлградъ IV, Югославія.

Saue vallavalitsus annab välja 4. mail 1940 kell 11.00 Saue vallamajas

avalikul valikpakkumisel

Saue vallamaja siseruumide ümberkorraldamise tööd ettevõtja materjaliga. Ehitusprojekti, tööde kirjeldust ja lepingu kava võib näha igal tööpäeval kella 09.00—16.00 Saue vallamajas, kuhu tuleb ka anda kinnised pakkumised märgusõnaga „Vallamaja ehitustööd". Lepingu kindlustuse tagatistrahvi suurus on 10% pakutud hinnast. Vallavalitsus jätab endale õiguse valida kontrahenti või tööd välja andmata jätta.

Sauel, 19. aprillil. 1940. **Saue vallavanem.**

Muda- ja vesiravila

Narva-Jõesuus

müüa

Lähemaid teateid annab Saksa Usaldusvalitsus Tallinnas, Toompuiestee 3 või osakond Narvas, Peetri plats 6, hra H. Zern.

Soovitakse osta töökorras

lokomotiiv,

võimsus umbes 30 Eff.HP. Palut. teat. kirj. slt „28/8688".

OSTAME kõiksugu vanu metalle, nagu

vaske, alumiiniumi ja tina

Alumiiniumivabrik „Almeta", Liivalaia 52, telef. 460-62.

Korterite remonte ja igasugu

maalritöid

teen kiiresti korralikult ja soodsate hindadega. Dipl. maaler-meister F. PILT, Reinvaldi tän. 4, telef. 323-87.

Pidud

ESTONIA TEATER

Pühapäeval, 21. aprillil, kell ½3 p. l.
14. korda
harilike hindadega
„Roxy ja ta imemeeskond"
P. Abrahami operett 3 vaatuses, 9 pildis.
Pääsmed Kr. 3 kuni 40 s.

kell ½8 õhtul
2. korda
harilike hindadega
„Tema tagasituleku päev"
Sofja Nalkovska näidend 3 vaatuses.
Pääsmed Kr. 2 kuni 20 s.

Esmaspäeval, 22. aprillil, kell ½8 õhtul
17. korda
harilike hindadega
„Pesa"
André Birabeau komöödia 3 vaatuses.
Pääsmed Kr. 2 kuni 20 s.

Teisipäeval, 23. aprillil, kell ½8 õhtul
11. korda
harilike hindadega
„Trubaduur"
G. Verdi ooper 4 vaat. 8 pildis
Pääsmed Kr. 3 — 40 s.

Kesknädalal, 24. aprillil, kell ½8 õhtul
7. korda
harilike hindadega
„Luikede järv"
Ballett 4 vaatuses, Tšaikovski muusika.
Pääsmed Kr. 3 kuni 40 s.

Neljapäeval, 25. aprillil, kell ½8 õhtul
Liina Reiman'i
30-aastase lavategevuse tähistamiseks
„Niskamäe naised"
Hella Vuolijoe näidend. Proloog ja 4 pilti.
Pääsmed Kr. 2.50 — 20 s.

Reedel, 26. aprillil, kell ½8 õhtul
Võimlemise Instituudi esinemine
Juhatab: Ernst Idla.
Pääsmed Kr. 3.50 — 50 s.

Laupäeval, 27. aprillil, kell ½8 õhtul
esietenduseks
„Mai öö"
N. A. Rimski-Korsakovi ooper 3 vaat.
Pääsmed Kr. 3.50 — 50 s.

Teatri kassad on avatud kl. 12—4 p. l. ja õhtul kella 6-st kuni ½9-ni.

TÖÖLISTEATER

Pühapäeval, 21. aprillil, kell ½3 p. l.
121. korda
harilike hindadega
„Vaese mehe ututall"
Aug. Mälgu komöödia 4 vaatuses.
Pääsmed 20—125 senti.

Pühapäeval, 21. aprillil, kell ½8 õhtul
4. korda
„Ministeerium on solvunud"
Fred Helleri ja Bruno Engleri muusikaline naljamäng 5 pildis.
Pääsmed 25 — 150 senti.

Esmaspäeval, 22. aprillil, kell ½8 õhtul
lõplikult viimset korda
üldhindadega
„Nipernaadi ja aastaajad"
Andres Särevi dramatiseering Aug. Gailiti romaani järele.
Pääsmed 25 ja 50 senti.

Teisipäeval, 23. aprillil, kell ½8 õhtul
5. korda
„Ministeerium on solvunud"
Pääsmed 25—150 senti.

Kolmapäeval 24. aprillil, kell ½8 õhtul
26. korda
üldhindadega
„Windsori lõbusad naised"
W Shakespeare'i komöödia 3 vaat. 11 pildis
Pääsmed 25 ja 50 senti.
Kassa on avatud iga päev kl. 12—4 p. ja 6—½9 õhtul.

EESTI DRAAMA TEATER

Ringreis „Näitleja"
Sacha Guitry komöödia 4 vaatuses.
Lavastus — Ruut Tarmo.
Lavapildid — P. Raudvee
Türil, pühap., 21. apr.
Paides, esmasp., 22. apr.
Raplas, teisip., 23. apr.
Etenduste algus kell 8 õ.

EESTI DRAAMA TEATER

Pühapäeval, 21. aprillil, kell ½8 õhtul
2 korda
„Tseesar ja inimene"
Kassa avatud kl. 12—4 p. l. ja 6—8 õhtul.

Arstid

Dr.
Anna Kalamees.
Hambaravikabinet. Kunsthambad.
Vastuvõtt 9—11 ja 4—6 p. l.

Dr.
Henn Kalamees.
Laste-, kopsu- ja südamehaigused.
Röntgen Kardiograaf
Vastuvõtt 5—7 p. l.
Konst. Pätsi 11—1
Telef. 419-29.

Hambatehnik A. Tuha
Kuke tän. üle kolinud Sakala tän. 12—3.
Telef. 445-19.

Tunnid

Eesti keele **õigekirjutustunde** annab vil. õpetajanna. Kinga tän. 3—2, Raekojaplatsi juures.

Ladina, inglise, saksa, prantsuse, vene, eesti k. tõlgin hästi; valm. ruttu kolledži ülik. lekt. k. ja gümn. eks. Dipl. õpetajanna. Maakri 8—3, paraaduks, II korral.

Tööpakkumised

1. maist s. a. vajatakse Tartumaale keskmise suurusega tallu tublit **töömeest-aastasulast** kes on vilunud kõigis talutöödes. Pakkum. slt. „5/8745" või isikl. Villardi 17—11, kl. 18—20.

Tallinna asutatavasse söögimajja vajatakse **ärijuhti,** kes võiks iseseisvalt raamatuid pidada. Pakkum. ühes töötingimustega ja senise töötegevuse kirjeldusega saata kuni 23. apr. 1940. a. kirj. slt. „29/8769".

Välisseinte **krohvimis-** ja värvimistööd vähema 2-kordse kivimaja juures välja anda. Soov. teat. ainult kl. 20—21 telef. 5-18-92.

Maalritööd
kolme suurema korteri juures ära anda. Soov. teat. kirj. slt. „25/8165".

Karjaravitseja
kes oma tööd tunneb, võib kestvat teenist. saada suuremasse tallu. Kirj. slt. „40/8580".

Maale tallu tarvis vanemat **saareneidu,** kes ka perenaisekohuseid täidab. Samas müüa kaks noort hobust, 4-a. mära ja 3-a. täkk. Kauplema pal. tulla Katusepapi 6—8, Tallinn.

Suuremasse perekonda vajatakse **majateenijat.** Majas keskküte, vesivarustus. Nõmme, Valdeku 20, tel. 522-04. Tulla pühap. kl. 10—18.

Hõreda riigimõisa vaja

seppa-traktorijuhti

Teat. koos senise tegevuse kirjeldusega Hõreda riigimõisa valitsejale. Aadress: Juuru, tel. Juuru 5-I.

Vajatakse heade soovitustega keeduoskusega **majateenijat.** Läbi rääkima tulla Rataskaevu 6—6.

Trikootööstus vajab
vilunud töölisi katte- ja overlock-masinale. Tulla Reimani tän. 15.

Vaja

puuseppi

ehitustöödele. Järele pärida Laulupeo tän. 12—5.

Rätsep vajab
tükiselle, käealust ja püksitegijaid. Rätsep J. Saar Tallinn, Sakala t. 34—2 (K. Pätsi t. nurgal)

Tarvis passijat
iga päev pärast lõunat, ükskord nädalas terve päev. S.-Patarei 18-a—1

Tarvis vilunud **ettekandjat** söögisaali. Teat. kirj. slt. „18/8758".

Vajatakse kautsjonivõimelist **müüjannat** toiduainetekauplusse Graniidi 25—1. Tulla pärast kella 10.

Vajatakse korralikku **majahoidjat** soovitav vanem abielupaar. Sügise tän. 9—1.

Vilunud **II liigi juhti** tarvis kohe veomasinale. Tulla Veerenni 51—1.

Aastasulast
perekonnainimest, tarvis suuremasse tallu. Teatada Luiste p.-ag. Käästa talu. A. Parbo.

Maale tallu vaja korralikku vanemat **meesteenijat,** kes iseseisvalt oskab tööstada põllutöömasinatega. Palk kuus 50 krooni. Kaubelda 21. skp. kella 10—4 ja 22. homm. kella 9—1. Planeedi tän. 10—7.

Vanemat sulast

tarvis maale põllutööle. Soovitav puu- ning aiatöö ja vene keele oskus. Tatari 7—1.

Vajatakse tallu sulast ja teenijat, samasse ka aianduskooli lõpetanud noort aednikku vaja. Kaubelda iga päev kella 9—12 enne lõunat Koidu 40—1.

Vajatakse kohe head **pagarit,** kes ka kondiitritööd tunneb. Teat. kirj. slt. „20/8840".

Maale tarvis tütarlast **perenaiseabiks** Kaubelda pühap., 21. skp., kella 9—10 homm. Paldiski mnt. 40, hoovis ja p. l. 5—6 Kodu tän. 24 krt. 3.

Vajatakse meestetööle **juuksur-praktikanti,** kes vähemalt ühe aasta on töötanud. Tõnismägi 2. Tulla võib ka pühapäeval.

Vajan kohe täiesti vilunud **kammijat,** kes kõiki daamidetöid tunneb, ärasõiduks suvituslinna. Palk 80—100 kr. kuus. Kirj. slt. „29/8729".

Poissmees-peremees vajab linna lähedale maale tallu kiiresti **teenijat-perenaist.** Kaubelda Hollandi 28, söögisaalis.

Vajan nooremat keeduoskusega **teenijat.** Kaupmehe 6—1, läbi hoovi, teisel korral.

Vaja lapsearmastajat **passijat** kl ½9—16 Paldiski mnt. 6—31.

Vajatakse **köögiteenijat** ja kokaabi, kes varem on teeninud restoranis või söögisaalis. Tulla kella 10—11 söögisaal „Vanaturg", Vanaturukael 3.

Vajatakse
vanemat naisterahvast maale lapse juure, võimalik ka jäädav kodu. Kaub. pühap., 21. skp. kl. 12—6 Kivimurru 12—7.

Kiviplaadiraiujate artelli
oma tööriistadega tarvis. Labi rääkida kl. 8—18 Lai 11—5.

Kaht tüdrukut tarvis talutööle. Kaubelda Tartu mnt. 27, kojamehe juures pühapäeval kella 1—3.

Kohe tarvis vilunud

mees-müüjat

valmisriiete ja manufaktuur alale. Vene keele oskus tarviline. Soovitav kautsjonivõimeline. Teat. slt. „E. 4177".

Vajan vilunud **juhti** suurele veomasinale. Teat. slt. „29/9329".

Vajan nooremat **majateenijat** Tulla läbi rääkima Tallinnas, Vabaduse väljakule nr. 10—4 kl. 11—13.

OKSJON

A.-S. „KOPLI KINNISVARAD" müüb suulisel enampakkumisel, pühapäeval, 28. aprillil 1940, algusega kl. 12 päeval, Koplis, end. Vene-Balti tehases nr. 15 ja Beckeri tehases nr. 2-b all-loetletud

materjale ja tööriistu:

toruühendus-osi, augulaiendajaid, vindepuure, s[illegible]-puure isekarast. ja tööriista-terasest, torne ja meisleid, kruustange, klupesid, õhuhaamreid, õhupuurmasinaid, tõstetalasid, vintse, kraanakaalusid, harilikke platvormkaalusid, nafta-ahje, smirgelkäiu, telefoni-aparaate, telefoni-kommutaatoreid, kirveid, saage, peitleid jne. tööriistu, vana malmi, plekki j. m.

Oksjoni algus Vene-Balti teh. hoones nr. 15 ja jatkub Beckeri teh. hoones nr. 2-b.

LINNA OKSJONAATOR.

Keskmise suurusega metsamaaga tallu vajatakse suveks tõsise maailmavaatega tublit **naisteenijat,** kes oskab teha kõiki talus ettetulevaid töid. Teat. soovitavalt ühes palgasuuruse tähendamisega. Kirj. slt. „8/8668".

Sutaššist põimitud esemete jaoks otsitakse vilunud

naistöölisi
Koidula 13—23.

Tööotsimised

Ehitustehnilised kursused läbi teinud noormees otsib **kümnikukohta** või midagi muud sellele alale vastavat tegevust. Teat. slt. „35/8655".

Karske 33-a. **I liigi autojuht-motorist** soovib kohta riigi- omavalitsusse või kõrgema riigiametniku sõidumasinale, võib ka majahoidja k/t. olla, omab head soovitused. Pakkumised kirj. slt. „12/7392".

Kautsjonivõimeline **I liigi autojuht** otsib kohta veoautole või maaliinibussile. Teatada kirj. slt. „19/8319".

Jalgrataste
parandus ja emailimine. Toompuiestee 9.

Intell. keskm. aastais vene prl., tunneb hästi majapidamist ja käsitööd, soovib **perenaiseks** üksiku juure. Kirj. slt. „10/8790".

Elektrimontöör otsib tööd iseseisvalt või kellegi abiliseks. Kirj. kuni 25. aprillini slt. „38/8738".

Teen odavasti igasugu **tisleri- ja puusepatöid,** käin kohapeal mööblit parandamas ja poleerimas. Saali (end. Puuvilja) tän. 3—1, töötoas. Kirj. slt. „4/8744".

Palun võimaldage korralikule tütarlapsele mingisugune **koht** mis võimaldab äraelamist, kas toatuhvli- või muud masinal õmblemist oma kodus. Kirj. slt. „19/8759".

19-a. tütarlaps palub tööd **ettekandjana** kas kohvikusse või söögisaali. Kirj. slt. „19/8799".

Hr. rätsepad!
Vilunud püksi-vestitegija soovib tööd oma kodus. Teat. kirj. slt. „13/8793".

Põllutöös vilunud korralik abielus mees soovib tallu **sulaseks** kus naine saab tüdrukuna kaasa töötada. Teat. kirj. slt. „6/8786".

Õmblen
odavasti kleite, mantleid, poisslaste-riideid. Sakala 2—3.

Intell. härra, umbes 50-a., valits. keeli, palju aastaid välism. viibinud ja reisinud, soovib

restorani või kohviku ärijuhiks

on ennem ise sellelaadsäri pidanud; nõus ka ärasõid.; paremad soovit. Kirj. slt. „8/8748".

Mees- ja nais-**põllutöölised** soovivad tallu tööd pikemaks ajaks. Palk rahas või moonas. Kirjad 27. aprillini slt. „10/8750".

Mööblipoleerija teeb korteris igasuguseid poleerimise, lakeerimise, nahkmööbli värvimise töid. Klaverite poleerimine. Kirj. pal. slt. „14/8754".

Asjatundlikult vastutusega teen igasuguseid pliidi- ja **ahjutöid** E. Emmus, Laulupeo 8, telef. 321-59. Helistada palun hommikul ja õhtul.

Vilunud **ehituskümnik** meistri kutsetunnistustega, soovib puu- või kiviehitustööde juure kümnikukohta. Kirjad slt. „30/8810".

Lp. daamid! Tähelepanu. äsja Tallinna kolinud kleidi- ja mantliõmbleja töötab Kopli tän. 48—3. Töö kiire ja korralik. Hinnad odavad.

Täiesti vilunud **naispoleerija** otsib tööd korralikku tööstuppa. Käib ka korterites pruugitud mööbleid puhastamas ja poleerimas Pakkumised kirj. slt. „19/8679".

LAEVAOMANIKUD, võimaldage teenistust kipperile; valits. vene, saksa ja rootsi keelt. Teat. kirj. slt. „26/8686".

Maalt pärit **noormees** palub mingisugust tööd — autole või kuhugi kaubalattu. Kirj. slt. „13/8833".

Majahoidjakohta
kus on maapealne korter, soovib vanem abielupaar. Teeb ka remonte, on ennem olnud. Pal. teat. kirj. slt. „2/8662".

Vilunud kautsjonivõimeline **II liigi autojuht** otsib kohta veo- või sõidumasinale. Kirjad slt. „27/9327".

PALUN võimaldage 23-a. prouale mingisugust tööd. On aus ja tööarmastaja. Kirj. slt. „38/8698".

Lp. juuksurid, võimaldage noorele tütarlapsele meestetööle koht. Valitseb vene keelt Võib praktikandikoht olla Kirj. slt. „1/8661".

32-a. vinegerit.-poleer. töödes täiesti vilunud karske **tisler** soovib töötuppa või mingit muud tööd. Soovitajale tasu. Lahked pakkumised kirj. slt. „35/9335".

20-aastane gümn.-haridusega noormes otsib mingit **teenistust** Kirj. slt. „30/9330".

„PÄEVALEHE" GRAAFIKA-TÖÖSTUS

TRUKIKODA
KÜITEKODA
TSINKO- JA LITOGRAAFIA

valmistavad kõige kiiremalt ja maitserikkamalt igasuguseid aktsidents-, raamatu-, kivi-, offsett- ja rotatsioonitrükitöid, kliiseid ja raamatuköitetöid.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus
Tallinn, Pikk tän. 2
telefon 428-86.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükk.